

Kuusisto Anne
Sivonen Helena
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Sosiaali- ja terveysalan YAMK-tutkinto
Sosionomi YAMK
Opinnäytetyö, 2020

TAVOITTEENA KESTÄVÄ HYVINVOINTI

Kuvaileva kirjallisuuskatsaus kestäväen hyvinvoinnin edistämisestä ja ekososiaalityön kehittämistä

TIIVISTELMÄ

Anne Kuusisto

Helena Sivonen

TAVOITTEENA KESTÄVÄ HYVINVOINTI

Kuvaileva kirjallisuuskatsaus kestävän hyvinvoinnin edistämisestä ja ekososiaalityön kehittämisestä

85 s., 5 liitettä

Marraskuu, 2020

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Sosiaali- ja terveystieteiden YAMK-tutkinto

Syrjäytymisvaarassa olevien terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen

Sosionomi (YAMK)

Opinnäytetyön tarkoituksena on kuvata, miten kestävää hyvinvointia tulisi edistää sosiaalialan työssä ja miten ekososiaalityötä ja ekososiaalityön osaamista tulisi kehittää sosiaalialalla.

Opinnäytetyö on laadullinen tutkimus. Aineisto on kerätty kuvailevan kirjallisuuskatsauksen menetelmällä joulukuun 2019 - toukokuun 2020 välisenä aikana hyödyntäen kansainvälisiä tietokantoja ja manuaalisia hakuja. Aineisto koostui 26 tieteellisestä tutkimuksesta ja artikkelista, jotka on julkaistu vuosina 2014–2020. Aineisto on analysoitu aineistolähtöisellä sisällön analyysillä.

Tulokset osoittavat, että kestävää hyvinvointia voidaan sosiaalialan työssä edistää laajemman hyvinvoinnin ymmärryksen, kestävän tarpeiden tyydyttämisen ja merkityksellisen toiminnan kautta. Ekososiaalityötä ja ekososiaalityön osaamista voidaan kehittää vahvistamalla ekososiaalista viitekehystä yhteiskunnan jälleensuorittamisessa. Opinnäytetyön tulosten mukaan osaamisen osa-alueita ovat: kestävän sosiaalipolitiikan ymmärrys ja vaikuttamistyön osaaminen, ekososiaalinen resilienssi ja tulevaisuuden osaamishaasteisiin vastaaminen, ekososiaalinen sivistys, talouden uudelleenmäärittely, kestävä työllisyys ekososiaalisilla innovaatioilla, sekä yhteisöjen valtaistaminen ekologisella työotteella.

Opinnäytetyön tuloksia voidaan hyödyntää sosiaalialan koulutuksessa sekä sosiaalialan työssä ja työmenetelmien kehittämisessä. Laajemmin opinnäytetyön tuottamaa tietoa ekososiaalityöstä ja kestävästä hyvinvoinnista voidaan hyödyntää yhteiskunnan eri aloilla. Osana opinnäytetyötä on tuotettu verkko-oppimateriaali kestävästä hyvinvoinnista osana SotePeda 24/7- hanketta. Työelämän yhteistyökumppanina verkko-oppimateriaalin testaajana oli Keravan Ohjaamo.

Asiasanat: Ekososiaalisuus, Ekososiaalinen sivistys, Ekososiaalityö, Kestävä hyvinvointi, Kirjallisuuskatsaus, Sosiaaliala

ABSTRACT

Anne Kuusisto

Helena Sivonen

THE GOAL OF SUSTAINABLE WELL-BEING

Descriptive literature review promoting sustainable well-being and developing eco-social work

85 p., 5 appendices

November 2020

Diaconia University of Applied Sciences

Master's Degree Programme in the Promotion of the Health and Well-Being of People in Danger of Marginalisation

Master of Social Services

This thesis is a descriptive literature review, which shows how sustainable well-being can be promoted in social work and how ecosocial work and ecosocial know-how can be developed in the social sector.

The thesis is a qualitative research. The research material was collected December 2019 – May 2020 from international databases and manual searches. The material consisted of 26 scientific studies and articles, which were published in 2014–2020. The material has been analyzed by data driven qualitative content analysis.

The results showed that sustainable wellbeing can be promoted in social work by understanding wellbeing in a multidimensional way, by sustainable satisfaction of needs and meaningful action. Ecosocial work and ecosocial know-how can be developed by strengthening framework for rebuilding society. The results of the thesis show that the areas of the competence are understanding sustainable social policy and know-how for advocacy work, ecosocial resilience and answering for future competence challenges, ecosocial sophistication, redefining the economy, sustainable employment through ecosocial innovations, and community empowerment by ecological approach.

The results can be used in education at the social sector and development of work and methods at the social sector. Widely the results of ecosocial work and sustainable wellbeing can be used at society's other levels. As part of the thesis, e-learning material on sustainable well-being has been produced in the project SotePeda 24/7. Kerava's Ohjaamo was a partner in working life as a tester of online learning materials.

Keywords: Ecosocially, Ecosocial sophistication, Ecosocial work, Literature review, Social sector, Sustainable wellbeing

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	6
2 EKOSOSIAALITYÖ.....	8
2.1 Ekososiaalinen työ osana rakenteellista sosiaalityötä.....	8
2.2 Mitä suomalainen sosiaalityö voi oppia kansainväliseltä ekososiaalityöltä	10
2.3 Ilmastonmuutokseen sopeutuminen vaatii suunnitelmallisuutta	11
3 KESTÄVÄ HYVINVOINTI.....	15
3.1 Kestävä kehitys hyvinvoinnin taustalla	15
3.2. Kestävän hyvinvoinnin HDLB-malli.....	18
4.OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITTEET.....	22
5.TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	23
5.1 Menetelmänä kuvaileva kirjallisuuskatsaus.....	23
5.2 Tutkimusaineiston kerääminen	25
5.3 Aineiston analyysi.....	29
5.4 Tutkimusten laadun arviointi	32
6 TULOKSET	34
6.1 Hyvinvoinnin monimuotoisuuden ymmärtäminen	34
6.1.1 Laajempi hyvinvoinnin ymmärrys	34
6.1.2 Kestävä tarpeiden tyydyttäminen	36
6.1.3 Merkityksellinen toiminta	38
6.1.4 Yhteenveto.....	39
6.2 Ekososiaalisen viitekehyksen ja ekososiaalityön osaamisen vahvistaminen yhteiskunnan jälleenrakentamisessa	41
6.2.1 Kestävän sosiaalipolitiikan ymmärrys ja vaikuttamistyön osaaminen ekososiaalityössä	41
6.2.2 Ekososiaalinen resilienssi haastaa tulevaisuuden osaamistarpeita.....	47
6.2.3 Ekososiaalinen sivistys ekososiaalityön taustaorientaationa.....	51
6.2.4 Talouden uudelleenmäärittely ekososiaalisen sivistyksen ja ekososiaalityön näkökulmasta.....	55
6.2.5 Kestävää työllisyyttä ekososiaalisilla innovaatioilla	57
6.2.6 Yhteisöjen valtaistaminen ekologisella työotteella	61
6.2.7. Yhteenveto.....	64

8. DIGITAALINEN VERKKO-OPPIMISKOKONAISUUS	65
9. OPINNÄYTETYÖN EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS	68
10. JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA.....	72
10.1 Johtopäätökset ja tulosten tarkastelu.....	72
10.2 HDLB – TR - malli.....	73
10.3 Jatkotutkimusehdotukset.....	75
10.4 Pohdinta	76
LÄHTEET.....	81
LIITE 1: Laadunarvioinnin tarkistuslista	86
LIITE 2: Tiedonhaku tietokannoittain.....	87
LIITE 3: Palautekysely oppimiskokonaisuudesta	89
LIITE 4: Mikro-oppimiskokonaisuuden tekstitys ja lähteet.....	90
LIITE 5: Tutkimusten yhteenvetotaulukko	91

1 JOHDANTO

Miltä sinusta kuulostaisi kestävä, elinkelpoinen maapallo? Mitä sinä olisit valmis tekemään sen eteen? Olisitko valmis muuttamaan joitakin käsityksiäsi ja omaksumaan uusia? Voisitko ajatella, että sosiaalinen pääoma ohittaisi materian tavoittelun ja asettaisit kaikissa toimissasi maapallon tarpeet omiesi rinnalle tai jopa edelle? Olisitko valmis tukemaan yhteisöjä, mahdollistamaan osallisuutta kaikille? Entä mitä ajattelet tasa-arvoisesta maailmasta, jonka resurssit riittävät tuleville sukupolville?

Elämme ilmastonmuutoksen aikakautta. Sitran tulevaisuus selvityksen “Megatrendit 2020! mukaan tulevan vuosikymmenen haasteita meillä Suomessa ovat 1) ekologisen jälleen rakennuksen kiireellisyys 2) väestön ikääntyminen ja monimuotoistuminen 3) verkostomaisen vallan voimistuminen 4) teknologian sulautuminen kaikkeen ja 5) talousjärjestelmän suunnan etsiminen. Ilmiöt kytkeytyvät toisiinsa, mutta näistä kiireellisim on ekologisen jälleen rakennuksen tarpeellisuus - maailmanlaajuisesti. Globaalisti ajateltuna ilmastonmuutos tuo mukanaan paitsi erilaisia luonnonmuutoksia, ekokatastrofeja sekä ilmastopakolaisuutta, tulee se muuttamaan arkea ruoan ja juoman saatavuuden sekä muiden monille itsestään selvien hyödykkeiden saatavuuden muodossa. Haaste ei ole yksistään fyysisten tarpeiden tyydyttämisessä, vaan ilmastonmuutos vaikuttaa kokonaisvaltaisesti – erityisesti jo haavoittuviin väestöryhmiin. On aika siirtyä puheista tekoihin. Muutokset eivät ole vain yksilön vastuulla, vaan tarvitaan yhteiskunnan ja asenneilmapiirin muutosta. (Dufva 2020, 9–56.)

Kansallisessa ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelmassa 2022 (Maa- ja metsätalousministeriö 2014, 15, 20, 38.) muistutetaan ilmastonmuutoksen yhteiskunnallisten vaikutusten ilmenevän sekä välillisesti että suoraan ihmisten terveydessä ja hyvinvoinnissa. Toimenpiteissä tulee ottaa huomioon erityisesti sopeutumiskyvyltään heikoimmat väestöryhmät ja toimenpiteitä arvioitaessa tulisi hyvinvoinnilla olla eri yhteiskunnan sektorit ylittävät kriteerit. Sopeutumispolitiikkaa tulisi kehittää huomioimaan ilmastonmuutoksen globaalien vaikutusten merkitys suomalaiseen yhteiskuntaan.

Globaalit ympäristöongelmat ja kestävien ratkaisujen etsiminen vaativat sosiaalialaa uudistumaan. Sosiaalialan työn tulee kehittyä ekologisempaan suuntaan vastatakseen tulevaisuuden kestävyysaasteisiin. (Ecosos 12. 8. 2019.) Ekososiaalisen työtteen laajempi, syvällisempi ja ekokriittisempi käyttö sosiaalialalla vaativat osaamisen kehittämistä. Ekososiaalityön orientaatiossa sosiaalityötä tehdään osallistavalla, yhteisöllisellä ja yhteiskuntaan vaikuttavalla työtteellä, mikä huomioi myös ympäristöoikeudenmukaisuuden, ekologisen toiminnan sekä ilmastonmuutoksen haasteet. Tulevaisuuden sosiaalialan ammattilaisilta edellytetään paitsi uutta teoreettista tietoa, myös halua, rohkeutta ja ammattitaitoa vaikuttamistyöhön yhteisöissään ja globaalisti. Taustaorientaatioksi ekososiaalityön uudistamiseen soveltuu ihmisen tarpeisiin pohjautuva kestävä hyvinvoinnin HDLB-malli (having, doing, loving, being), Mallissa ihminen tunnustetaan osaksi maapallon ekosysteemiä - yhdeksi eläväiseksi ja olevaliseksi muiden rinnalla. Relationaalisen ihmiskäsityksen ja ekologisuuden lisäksi malli tuo tietoisuuteen ihmisen itsensä aktiivisena hyvinvoinnin edistäjänä.

Opinnäytetyö on tutkimuspainotteinen ja menetelmänä on kuvaileva kirjallisuuskatsaus. Sisällönanalyysin kautta saatujen tulosten perusteella opinnäytetyön tarkoituksena on kuvata, miten kestävää hyvinvointia, ekososiaalityötä ja ekososiaalityön osaamista tulisi kehittää sosiaalialalla. Raportti sisältää tietoa kestävästä hyvinvoinnista, ekososiaalityöstä ja ekososiaalityön osaamistarpeista. Tietoa voi hyödyntää sosiaalialan työn ja koulutuksen kehittämisessä. Hyödyntäjiä voivat olla alan opiskelijat, työntekijät, esihenkilöt, opettajat, kouluttajat, päättäjät sekä lähitieteiden edustajat ja muut kestävästä hyvinvoinnista ja ekososiaalityöstä kiinnostuneet.

2 EKOSOSIAALITYÖ

2.1 Ekososiaalinen työ osana rakenteellista sosiaalityötä

Kansainvälisen sosiaalityön määritelmän mukaan sosiaalityö on “professio ja tieteenala, jolla edistetään yhteiskunnallista muutosta ja kehitystä, sosiaalista yhteenkuuluvuutta sekä ihmisten ja yhteisöjen voimaantumista ja valtaistumista”. Sosiaalityötä tehdään ihmisten ja rakenteiden parissa, pyrkien ratkaisemaan ongelmatilanteita sekä edistämään hyvinvointia. (Sosnet. Yliopistoverkosto. Sosiaalityön kansainvälisen määritelmän suomennos.) Kansainvälinen määritelmä ei rajaa sosiaalityötä vain yliopistokoulutuksen saaneiden sosiaalityöntekijöiden toiminnaksi. Koska kirjallisuuskatsauksen aineisto sisältää runsaasti kansainvälisiä tutkimuksia ja artikkeleita, on perusteltua käyttää kansainvälistä määritelmää sosiaalialan toimijuudesta. Opinnäytetyöllä halutaan kannustaa kaikkia sosiaalialan työtehtävissä työskenteleviä ammattinimikkeestä riippumatta yhteiseen pyrkimykseen kehittää työtä ekologisempaan suuntaan.

Suomalaisen sosiaalityön traditiossa ekososiaalinen viitekehys on kietoutunut rakenteellisen sosiaalityön ympärille. Rakenteellinen sosiaalityö on paitsi pyrkinyt vaikuttamaan yksilöiden elämään, myös vaikuttamaan yhteiskuntaan ja sen eriarvoistaviin rakenteisiin. Traditioon on 90-luvulta alkaen nostettu mukaan systemiteoreettinen näkökulma ja sen mukanaan tuoma kokonaisvaltaisuus. Kansainvälisesti ekososiaalityöstä on käytetty erilaisia käsitteitä, kuten ekososiaalinen-, ekologinen-, vihreä- ja ympäristösosiaalityö. (Matthies & Närhi 2014, 88–91.) Selkeyden vuoksi tässä opinnäytetyössä käytetään termiä ekososiaalityö.

Ekososiaalisesta viitekehyksestä tarkasteltaessa rakenteellisessa sosiaalityössä pyritään vaikuttamaan laajasti talouden ja yhteiskunnan rakenteisiin. Ennen kaikkea huomioidaan elinympäristön ja luonnon suhdetta sosiaalisiin ongelmiin ja sosiaaliseen hyvinvointiin. Ekososiaalinen lähestymistapa on sateenvarjokäsite,

jonka alla on mahdollista tarkastella ihmisen ja hänen elinympäristönsä välistä vuorovaikutusta sekä sosiaalisen ja ekologisen kestävyuden teemoja eri tavoin. Sateenvarjon alla kaksi pääsuuntausta ovat systeemiteoreettinen ja ekokriittinen suuntaus. Näiden vivahde-erot ovat ympäristökysymysten asemassa ja radikaalisuuden asteessa. Systeemiteoreettisessa näkökulmassa korostetaan sosiaalisen ympäristön merkitystä ihmisen hyvinvoinnille ja kasvulle sekä kokonaisvaltaista systeemistä ajattelua sosiaalialan asiakastyön taustalla. Systeemiteoreettinen näkökulma on kuitenkin saanut kritiikkiä jättäessään luontoympäristön vähemmälle huomiolle. Ekokriittinen näkökulma sen sijaan kyseenalaistaa koko länsimaisen talouden kasvua korostavan yhteiskuntamallin ja luonnon hyväksikäytön taloudellisen vaurauden saavuttamiseksi. Ekokriittisessä näkökulmassa reflektoidaan sekä sosiaalityön että yhteiskunnan kehityssuuntaa kestävään kehitykseen peilaten. Uudemmassa ekokriittisyydessä hyödynnetään systeemiteoreettisia näkökulmia ja samalla etsitään sellaisia toimintatapoja, jotka ovat luonnonmukaisia ja luontoa säilyttäviä sekä tarjoavat mahdollisuuden ekospiritualistiin luontokokemuksiin. Näkökulma on tuonut mukanaan erilaisia kuntouttavia hyvinvointipalveluiden luonto-, eläin- ja maatila-avusteisia menetelmiä, joissa mahdollistetaan kansalaisten oikeutta yhteisöllisyyteen ja luontokokemuksiin. (Matthies & Närhi 2014, 91–93.)

Sen lisäksi, että ekososiaalisen viitekehyksen eri näkökulmat ovat lähentyneet toisiaan, on keskustelu laajentunut maantieteellisesti. Tänä päivänä käydään yhteistä globaalia ekososiaalityön keskustelua, jossa ymmärretään globaalin ympäristökriisin olevan myös sosiaalityön kriisi ja nähdään tärkeänä sosiaalityön tiedenvälinen tehtävä. Yhteiskunnan ekososiaalinen transformaatio, jossa etsitään eri tieteenalojen ja yhteiskunnallisten toimijoiden kesken kokonaisvaltaista kestävä kehityksen mallia, tavoittelee irtautumista nykyisestä kasvuun sitoutuneesta mallista. Merkittävää lähestymistavassa on myös ympäristö- ja ekologinen oikeudenmukaisuus ja se, että tällöin ihmiskunnan oikeuksien rinnalle nostetaan luonnon - eläin ja kasvikunnan – oikeudet. Sosiaalityön ammatillisen tehtävän kriittinen tarkastelu, ympäristö- ja ekologinen oikeudenmukaisuus, yhteiskunnan ekososiaalinen uudistus ja globaali näkökulma ovat kytköksissä toisiinsa, eivät erillisiä teemoja. (Matthies & Närhi 2014, 94–95.)

Ekososiaalisessa viitekehyksessä on jäsennettävissä neljä haastetta / ulottuvuutta: 1) Sosiaalityöllä on globaali tehtävä 2) Ekososiaalinen kriisi on sosiaalityön profession kriisi 3) Sosiaalityöllä on keskeinen rooli ekososiaalisessa yhteiskunnallisessa transformaatioissa 4) Ympäristöoikeudenmukaisuus on osa sosiaalityön oikeudenmukaisuuden käsitystä. Kuviossa 1 esitetään suomalaisen sosiaalityön haasteita ekososiaalisesta näkökulmasta. (Matthies & Närhi 2014, 95–108.)

KUVIO 1. Ekososiaalisen lähestymistavan haasteet (Matthies & Närhi 2014, 95–108.)

2.2 Mitä suomalainen sosiaalityö voi oppia kansainväliseltä ekososiaalityöltä

Suomalaisella sosiaalityöllä on mielestämme oppimista kansainvälisestä ekososiaalityöstä. Kansainvälisessä keskustelussa ekososiaalityö nähdään yhteiskunnallisena poliittisena toimintana tai lähes autonomisena riippumattomana

toimijana. Ekososiaalityöllä nähdään konkreettisia toimintatapoja yksilö-, yhteisö- ja yhteiskunnallisella tasolla. Työn keskiössä ovat marginalisoituneet ryhmät, jotka kohtaavat erilaisia ympäristöongelmia ja ympäristökatastrofeja elinympäristössään. Työtä tehdään myös yksittäisten asiakkaiden, perheiden ja muiden yhteisöjen kanssa. Luonto nähdään parantavana voimana ja ympäristöaktivismia sekä yhteisöjen rakentumista hyödynnetään mahdollisuutena perustaa kaupunkipuutarhoja ja viljelypalstoja. Ympäristönsuojelun avulla otetaan yhteiskuntaan mukaan niin nuoria kuin marginalisoituja ryhmiä. Ekososiaalityössä työskennellään moniammatillisissa tiimeissä ympäristökatastrofien hoidossa, toimitaan asiakkaiden ympäristöasianajajina ja lisätään kansalaisten ympäristötietoisuutta. (Matthies & Närhi 2014, 109.)

Suomalaisesta sosiaalialan kentästä katsoen kansainväliset ekososiaalityön toimintamallit voivat tuntua utopistisilta, mikäli työtä ajattelee kapeakatseisesti yksilökeskeisen toimenpidetyön näkökulmasta. Mikäli ajatusta laajentaa yhteiskunnalliseen ja poliittiseen suuntaan, huomaa ympäristökysymyksiä olevan yhä konkreettisemmin sosiaalialan ydinkysymyksiä oikeudenmukaisuudesta, heikompien asemasta, tasa-arvosta ja toimeentulosta. Näin ajatellen olemmekin suomalaisen rakenteellisen mallin ytimessä. Toisaalta ekososiaalinen näkökulma, luonnon ja ihmisen riippuvuussuhteen ymmärtäminen, ympäristö- ja eko-oikeudenmukaisuuden ymmärrys sekä markkinatalouden luontoa tuhoavien oikeutusten kyseenalaistaminen avaavat suomalaiselle sosiaalityölle mahdollisuuden liittyä radikaaliin kansainväliseen ekososiaalityöhön. (Matthies & Närhi 2014, 109–112.)

2.3 Ilmastonmuutokseen sopeutuminen vaatii suunnitelmallisuutta

Globaalisti ajateltuna ilmastonmuutos tuo mukanaan paitsi erilaisia luonnonmuutoksia, ekokatastrofeja sekä ilmastopakolaisuutta, tulee se muuttamaan arkea ruoan ja juoman saatavuuden sekä muiden monille itsestään selvien hyödykkeiden saatavuuden muodossa. Haaste ei ole yksistään fyysisten tarpeiden

tydyttämisessä, vaan ilmastonmuutos vaikuttaa kokonaisvaltaisesti – erityisesti jo haavoittuviin väestöryhmiin. On aika siirtyä puheista tekoihin. Muutokset eivät ole vain yksilön vastuulla, vaan tarvitaan yhteiskunnan ja asenneilmapiirin muutosta. (Dufva 2020, 9–56.) Samalla globalisaatio väjäämättä muuttaa sosiaalialan työ- ja toimintaympäristöä. Ihmisten kiinnittyminen yhteisöihin, yhteiskuntaan ja niitä ylläpitävään talouteen ei tapahdu enää perinteisemmin miellettyyn malliin. Yhteiskunta ei tule olemaan tulevaisuudessa enää kulttuurisesti yhtenäisen kokonaisuus ja sen muutosten myötä myös sosiaalialan asiantuntijuudelle asetetaan uusia haasteita. (Kaartinen, Katisko, Nieminen, 2018, 88-89.)

Ilmastonmuutos aiheuttaa muutoksia maapallomme ekosysteemeihin sekä merkittäviä inhimillisiä ja yhteiskunnallisia haittoja. Yhteiskuntamme on rakentunut siten, että olemme riippuvaisia useista luonnonvaroista kuluttavista järjestelmistä. Ongelma on globaali. (Lahikainen 2013, 22–23, 33.) Ilmastonmuutos tulee vaikuttamaan yhteiskuntaamme monella tapaa ja se lisää ihmisten eriarvoistumista ympäri maailmaa. Kilpailu luonnonvaroista lisääntyy väestönkasvun ja enenevän niukkuuden vuoksi. Ravinnontuotannon muutokset, juomaveden saatavuus, lämpöaallot ja erilaiset ekokatastrofit vaikuttavat ihmisten terveyteen. Ilmastonmuutos lisää stressiä yhteiskunnan kaikilla aloilla. Myös Suomessa elintasoerot kasvavat ja köyhimpien tulotaso ei riitä monipuoliseen ravintoon. Yhteiskunnan turvaverkot murenevat ja yksilöiden vastuu korostuu aiempaa enemmän. Merkittävä osa Suomeen saapuvista maahanmuuttajista on ilmastopakolaisia. Kilpailu hyvinvoinnista ja toimeentulon niukentuminen tekee maailmasta eriarvoisen. Menestyjiä ovat ne, joilla on vielä luonnonvaroja, teknologiaa ja osaamista. Köyhien kärsimys ilmastonmuutoksesta on suurin, sillä he ovat alttiina nälälle ja sairauksille. On aika miettiä, miten voisimme sopeutua käynnissä olevaan muutokseen ja selvitä nykyistä lämpimässä maailmassa. (Tommila, Vanhanen, Halonen & Rinne 2013 5,10,14,19; Akavan ilmastolinjaukset 2019, 1; Dufva 2020, 9–56.) Sosiaalihuoltolaki velvoittaa rakenteellisella sosiaalityöllä huolehtimaan sosiaalista hyvinvointia ja sosiaalisia ongelmia koskevan tiedon välittämisestä. Alan asiantuntijuutta on käytettävä kansalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. (Sosiaalihuoltolaki 1301/2014.)

Ilmastonmuutokseen sopeutumista koskevista toimista säädetään vuonna 2015 voimaan tulleessa Ilmastolaissa. Sopeutumisella tarkoitetaan laissa toimia, joiden avulla yhteiskunnassamme varaudutaan sekä mukaudutaan ilmastonmuutokseen ja sen vaikutuksiin. Lakiä tullaan uudistamaan vuonna 2020–2021. Laki on puitelaki ja se edellyttää valtion viranomaisia mahdollisuuksiensa mukaan edistämään toiminnassaan Ilmastolain mukaisten suunnitelmien toteutumista. Ilmastolaki velvoittaa valtioneuvostoa hyväksymään kansallinen ilmastonmuutoksen sopeutumis suunnitelma vähintään kymmenen vuoden välein. (Ilmastolaki 609/2015.)

Voimassa olevan suunnitelman mukaan ilmastonmuutokseen sopeutumista, eli yhteiskunnan resilienssiä edistetään muun muassa sopeutumistutkimusta vahvistamalla ja koulutuksen sopeutumissisältöjä kehittämällä. Tärkeinä nähdään talous ja sosiaaliset verkostot. Ilmastonmuutoksella on merkittäviä sekä suoria, että välillisiä vaikutuksia myös ihmisten terveyteen sekä hyvinvointiin. Henkistä hyvinvointia uhkaavana tekijänä pitenevä pimeä ajanjakso, jolla voi olla vaikutusta mielenterveydelle. Suunnitelmaan on kirjattu ilmastonmuutokseen sopeutumisen kannalta tärkeitä yhteiskunnallisia sekä ympäristöllisiä tekijöitä. Hyvinvoinnin osalta merkityksellisenä tekijänä nähdään inhimillinen kehitys, koulutustaso sekä terveys. Yleisinä yhteiskunnallisina tekijöinä suunnitelmassa mainitaan elämäntavat, suhtautuminen ympäristökysymyksiin ja yhteiskunnalliset jännitteet. Köyhyys nähdään suunnitelmassa talouteen yhdistettävänä tekijänä. Kansainvälisen toiminnan yhteydessä tunnustetaan, että haaste on globaali ja etenkin kehittyvät maat ovat haavoittuvimmassa asemassa, sillä niissä esimerkiksi talous pohjautuu pitkälti maataloudelle. Ilmastonmuutokseen sopeutumiseen vaikuttaa suuresti siis kehittyvien maiden köyhyyden ja haavoittuvuuden vähentäminen. Ilmastonmuutos vaikuttaa vääjäämättä kaikkiin yhteiskunnan toimintoihin edellyttäen työelämässä osaamisen kehittämistä. Koulutus takaa ammattitaidon, erityisesti tulee kiinnittää huomiota ilmastonmuutoksen kannalta keskeisten alojen korkeakoulutukseen. (Maa- ja metsätalousministeriö. Kansallinen ilmastonmuutokseen sopeutumis suunnitelma 2022, 4,7,9,15,18, 21–22,25.)

Suunnitelmassa veloitetaan eri toimialoja laatimaan alakohtaiset sopeutumis suunnitelmat. Keväällä 2019 tehty sopeutumis suunnitelmien väliarviointi osoittaa

kuitenkin, että sosiaaliala on muista aloista jäljessä suunnitelman laatimisessa. 2019 selvityksen mukaan sosiaali- ja terveysalalla tarkastellaan vasta strategioita, koordinaatiota ja riskien tunnistamista. (Mayer, Manu, Siltanen, Nurminen, Talvitie, Haanpää & Smith 2020, 19.)

Sosiaalialan työn kannalta haasteellista on, että vaikka ilmastonmuutos koskettaa koko ihmiskuntaa ja maailmaamme, tuntuvat sen vaikutukset merkittävimmin kaikkein köyhimpien kohdalla. Vaikka sosiaalityön historia on hajanaista ja sen jäsentäminen monenlaisia käsitteellisiä näkökulmia sisältävää, sosiaalityötä voidaan jäsentää ajatuksella ihmisestä ympäristössään, jolloin kyse on ympäristön ja ihmisen välisestä suhteesta. Tällöin sosiaalityön tarkastelun lähtökohtana on häiriö tai resurssi ihmisen ja hänen ympäristönsä välisessä vuorovaikutussuhteessa. (Närhi 2015, 322.)

Ekososiaalityössä pyritään muuttamaan taloudellisia ja sosiaalipoliittisia voimia sekä turvaamaan köyhien ja syrjäytyvien väestönosien elämänlaatu ja hyvinvointi. Samalla pyritään saamaan aikaan tarvittavat poliittiset muutokset ja kestävät sosiaaliset muutokset huomioiden planeettamme tänään ja tulevaisuudessa. (Dominelli, Nikku & Ku 2018, 2.) Ekososiaalisesti ajateltuna kiinnitetään huomio sosiaalityön rooliin ja interventioihin ilmastonmuutoksen, ympäristökatastrofien ja –konfliktien, ympäristöoikeudenmukaisuuden, ruokapolitiikan ja kestävästi toimeentulon teemojen osalta. Ekososiaalinen ajattelu mahdollistaa myös sosiaalityön resurssiniukkuuden näkemisen hedelmällisemmin niin, että otetaan esimerkiksi asiakaskansalaiset kumppaneiksi ja yhteistoimijoiksi vaikuttamaan ja osallistumaan paikallisten asioiden ratkaisuihin ja palvelujärjestelmään. Näin sosiaalialalla on rooli yhteiskunnan ekososiaalisen muutoksen rakentajana yhteistyössä asiakaskansalaisten lisäksi eri tieteenalojen ja monitoimijaisten yhteisöjen kanssa. Sosiaalialan työssä on kuitenkin lopulta kyse elinoloista, tasa-arvosta, oikeudenmukaisuudesta sekä marginalisoitujen ihmisryhmien selviytymisestä. (Närhi 2015, 326–327.)

3 KESTÄVÄ HYVINVOINTI

3.1 Kestävä kehitys hyvinvoinnin taustalla

Kestävä kehitys on ihmiskunnan yhteinen oppimisprosessi, jolla tavoitellaan kulttuurista muutosta kohti tulevaisuuden kestävästä yhteiskuntaa ja maailmaa. Kestävä kehitys edellyttää yhteisesti hyväksytyjä tavoitteita, säädöksiä sekä sitoutumista päämäärien toteuttamiseen. (Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumus 20.4.2016, 2.)

Ilmastonmuutoksen tuoma uhka suhteessa sosiaalialaan väistämättä johdattaa eettiseen pohdintaan siitä, miten toteuttaa laadukasta ja eettisesti kestävästä sosiaalityötä sen eri kentillä. Eettisesti kestävä toiminta nojaa arvoihin ja kestävästä hyvinvoinnin toteuttaminen edellyttää arvojemme muutosta. Yhteiskunnalliset rakenteet usein ylläpitävät tiedostamattomia arvoja, joita nyt on aika tarkistaa. Edessämme on etiikan tragedia, sillä kestävyyskriisi on kehittynyt yleisesti hyväksyttävien tavoitteiden, esimerkiksi elintason kohottamisen myötä. Etiikan teoriat ovat korostaneet yksilön vapautta ja oikeuksia oman hyvinvoinnin rakentamiseen ja itsensä toteuttamiseen haluamallaan tavalla. Ihminen on usein nähty riippumattomana yksilönä irrallaan sosiaalisesta ja materiaalisesta ympäristöstään, jolloin ylikulutuksen on voitu ajatella olevan eettisesti oikeutettua suhteellisen edun kautta. (Nurmi 7.10.2016)

YK:n jäsenmaat allekirjoittivat 2015 kestävästä kehityksen Agenda 2030 toimintaohjelman ja tavoitteet, jotka koskevat maailmanlaajuisesti kaikkia maita. Toimintaohjelman päämäärä on kestävä kehitys talouden, hyvinvoinnin ja ympäristön kannalta ja yhtenä toimintaohjelman keskeisenä tavoitteena on poistaa maailmasta äärimmäinen köyhyys. Monet tavoitteista liittyvät kestävästä hyvinvointiin. Tavoitteet on tarkoitus saavuttaa vuoteen 2030 mennessä. Suomi osallistuu kotimaassa tehtävän työn lisäksi kansainväliseen toimintaan. Agenda 2030 on jatkoa vuosittaisille tavoitteille, joiden tuloksena äärimmäinen köyhyys puolittui ja puhtaasta juomaveden saanti lisääntyi merkittävästi, mutta joiden myönteinen

kehityssuunta ei jatkunut tasaisesti. Agenda 2030 taustalla on myös kansainväliset ilmastoneuvottelut. (Ulkoministeriö. Agenda 2030 Kestävän kehityksen tavoitteet. i.a.)

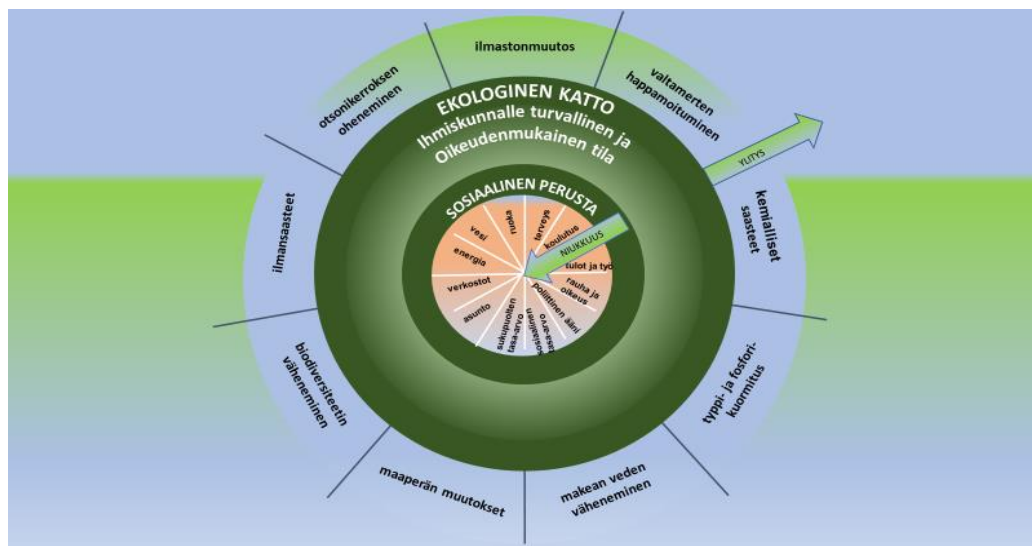
Sitra julkaisi 2013 ensimmäisen raportin kestävän hyvinvoinnin periaatteista pyrkimyksenään herättää yhteiskunnallista keskustelua. Raportissa kuvataan maapallon nykytilanteen edellyttävien toimien, joilla yhteiskuntamme resilienssiä voidaan vahvistaa (Cook, Hellström, Hämäläinen, & Lahti 31.10.2014, 3–4). Resilienssi tarkoittaa joustavuutta sekä kykyä palautua muutoksista, vaikeuksista tai kriiseistä (Poijula 2018, 16–17). Resilienssi on kestävyuden käsitteen ohessa käytetty termi, kun puhutaan ilmastonmuutoksen edellyttämästä uudelleensuuntautumisesta ja ekosysteemin säilyttämisen sijaan tarkoitetaan sen kykyä palautua ja uudistua. Kaikissa määritelmissään resilienssin päämääränä on joustavuuden kautta suojata ja vahvistaa jonkin systeemin haavoittuvuutta ja vahvistaa sitä. Muutosvalmius luo elinmahdollisuudet muuttuvassa ympäristössä ja niissä rajoissa, jotka elinympäristö kulloinkin asettaa. Resilienssiin kuuluu dynaamisuus. Yhteiskuntamme muutosvalmius edellyttää esimerkiksi hyvinvoinnin käsitteiden uudistumista. (Nurmi 21.10.2016) Resilienssin vahvistamisen tulee olla keskeisenä sisältönä kestävän hyvinvoinnin edistämisessä. Yksilötasolla elämänhallinnan lisääminen kasvattaa resilienssiä. Elämänhallinnan lisäksi hyvinvointia kasvattaa kokemus osallisuudesta ja itselle merkityksellinen tekeminen. (Cook ym. 2014, 3–4.)

Ilmastonmuutosten kaltaisten globaalien koko maapalloa koskettavien ongelmien ratkaiseminen vaatii eri tieteiden, käytäntöjen sekä politiikan yhteistyötä, jotta yhteisöjen kyky sopeutua haasteisiin voidaan vahvistaa (Poijula 2018, 17). Sitran raportti on yhdensuuntainen hyvinvointiteorioiden kanssa. Raportissa otetaan kantaa sosiaali- ja terveystalouden järjestämiseen kestävästä hyvinvointia edistäen. Palvelut tulisi uudistaa ja nähdä hyvinvointipalveluina, jotka huomioivat myös ihmisen suhteen ympäristöön. Tulevaisuuden sosiaalipalvelut osallistavat asiakasta aktiiviseen rooliin hyvinvoinnistaan huolehtimisessa ja luovat rakenteita, jotka tukevat elämänhallinnan haasteiden haltuunottoa. Kestävän hyvinvoinnin yhteiskunta rakennetaan tarttumalla hyvinvointiin kokonaisvaltaisesti, taakamalla yksilöille ja yhteisöille vaikutusmahdollisuuksia, tuottamalla osaamista

monimutkaiseen maailmaan, uudistavalla ja yhteisöllisellä taloudella, osallistavalla ja uudistumiskykyisellä hallinnolla ja kaiken perustana sopeutumisella maapallon rajalliseen kantokykyyn. (Cook ym. 31.10. 2014, 2, 14–15.)

Taloustieteilijä Kate Raworth on kehittänyt Donitsimallin (Kuvio 2) hahmottamaan kestävän kehityksen aluetta, jonka sisällä pitäisi olla turvallista toimia aiheuttamatta ongelmia ekosysteemille. Donitsissa talouteen on liitetty ihmisten sosiaalinen perusta sekä ekologinen katto. Kestävän kehityksen alue on kuviossa keskellä ja ylitettäessä ekologista kattoa kuvaava rengas, on uloimmassa kehässä kuvattuna maapalloon kohdistuvia ympäristöuhkia. Keskellä donitsia on yhteiskunnan sosiaalinen perusta sisältäen erilaisia hyvän elämän tarpeita. Näin sosiaalisen ja ekologisen väliin jää kuviossa ihmisille oikeudenmukainen ja turvallinen tila elää ja rakentaa kestävää taloutta. Raworthin mukaan on tärkeää hyväksyä se, että jatkuvalla talouskasvulla rasitamme planeettamme kantokyvyn rajoja ja tämä taas vaikuttaa sosiaaliseen perustaamme muun muassa ympäristöongelmien kautta. Samoin systeemin tasapaino järkkyy, mikäli teemme esimerkiksi epätasa-arvoisia tulonsiirtoja. (Raworth 2018, 48–65.)

KUVIO 2. Talouden donitsimalli. (Raworth 2018, 49)

Myös Suomen ympäristökeskus (Suomi ja kestävä hyvinvointi.) painottaa, että kestävä hyvinvointi saavutetaan kunnioittamalla maapalloa ja sen rajallisuutta.

Tällöin ihmisen toiminta tapahtuu Raworthin donitsimallissa esitetyn kestävän ja oikeudenmukaisen elintilan sisällä.

3.2. Kestävän hyvinvoinnin HDLB-malli

Suomalaisten hyvinvointi 2018 – tutkimuksen yhteenvedossa todetaan yhteiskuntamme tarvitsevan moniarvoista keskustelua ja yhteisymmärrystä kestäväydestä. Tällöin voidaan hahmottaa, mitä hyvinvointi merkitsee eri ihmisryhmille ja ihmisille ja minkälaisilla yhteiskunnallisilla rakenteilla hyvinvointia on mahdollista tukea. Selvää on, että useimmille hyvinvoinnilla on muutakin merkitystä kuin jatkuva kasvu tai riittävä sosiaaliturva. (Saikkonen, Karvonen & Kestilä 2019, 344.)

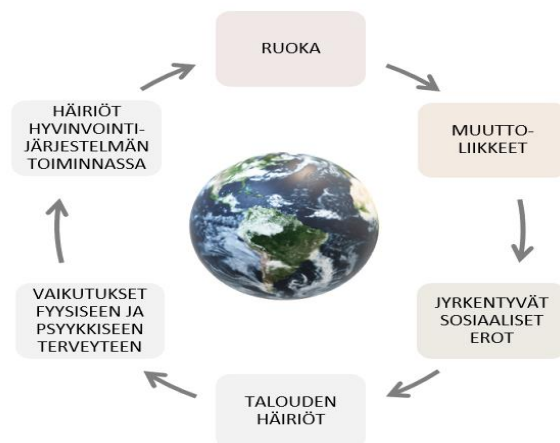
Relationaalinen hyvinvointikäsite - HDLB – on ekososiaalityön ja ekososiaalisen muutoksen perusta. Aiemmin vallalla ollut yksilotteinen taloudellisesti painottunut hyvinvoinnin käsite on edistyksen tavoittelussa johtanut osaltaan luonnon ja ihmisen hyvinvointia uhkaaviin riskeihin. Siksi tarvitsemme nyt ekososiaalisen muutoksen toteuttamiseksi moniulotteista, tarvepohjaista ja relationaalista hyvinvointikäsitettä. Relationaaliseen hyvinvointimalliin peilaten voidaan sosiaalityötä kehittää ekososiaaliseen suuntaan ja samalla malli voi olla yhteiskunnan ekososiaalisen muutoksen tukena. (Helne & Hirvilammi 2015, 2.) Ekologisesti orientoituneella sosiaalityöllä ja hyvinvoinnin ymmärryksellä asiakkaiden tarpeista lähtien on merkittävä rooli yhteiskunnan jälleenrakentamisessa kestävään suuntaan. Asiakkaiden tarpeiden, ja niiden määrittelyn, tulisi tapahtua asiakkaan, ei palvelujärjestelmän näkökulmasta. Kestävän hyvinvoinnin toteutuminen vaatii uusien mittareiden kehittämistä, joilla mitataan asiakkaan kokemaa kestävää hyvinvointia ekososiaalisesti kestäväen tehokkuuden näkökulmasta. Kestävän hyvinvoinnin edistämisen muutospotentialiaali on vahvaa paikallistasolla, missä on mahdollista luoda eri toimijoiden välistä yhteistyötä edistämään kestäviä toimintamalleja hyvinvoinnin mahdollistajina. (ECOSOS 12.8.2019)

Lähtökohtana kestäville hyvinvoinnille on ymmärrys yksilöiden sekä sosiaalisten ja ekologisten systeemien elinvoimaisuuden säilyttämisestä. Kestävällä hyvinvoinnilla tarkoitetaan ihmisten ja luonnon yhteyden perustuvaa hyvinvointia, joka

koostuu kohtuullisesta elintasosta, merkityksellisistä suhteista, mielekkäästä ja vastuullisesta toiminnasta sekä elävästä läsnäolosta. Kohtuullisella elintasolla tarkoitetaan välttämättömien resurssien jakautumista sosiaalisesti ja ekologisesti kestävällä tavalla luonnon kantokyvyn rajoissa. Kestävä hyvinvointi perustuu relationaaliseen ihmiskäsitykseen, jonka mukaan ihminen on osa luontoa. (Hirvilampi 2015, 37, 81–83.)

Kestävän hyvinvoinnin tutkimuksen taustalla on globaali ekososiaalinen kriisi. Ihminen on osa maapallon ekosysteemiä ja näin ollen ekologinen kriisi on myös sosiaalinen kriisi. Ihmisten kulutuskäyttäytyminen heikentää hyvinvointimme kannalta elintärkeiden ekosysteemien toimintaa ja sietokykyä. (Helne, Hirvilampi & Alhanen 2014, 11.) Kestävä hyvinvointia ei voida mitata vain käytettävissä olevien resurssien määrällä. Jotta kestävä hyvinvointi ymmärretään sen eri osaluokkien muodostamana kokonaisuutena, on hyvinvointitutkimuksessa välttämättömyyttä huomioida taloudellisten resurssien lisäksi ihmisten tarpeita. Ihmisen perustarpeet ovat universaaleja ja pitkälti muuttumattomia, vaikka tarpeiden tyydytyksen välineet muuttuvat riippuen aikakaudesta, elinympäristöstä ja kulttuurisesta vaihtelusta. Tarpeiden tyydyttämisen keinoissa on lisäksi yksilöllisiä eroja. (Hirvilampi 2015, 86–88.)

Inhimillistä kehitystä tavoitellessa, on ajauduttu tilanteeseen, jossa ilmastonmuutos aiheuttaa erilaisia sosiaalisia vaikutuksia (Helne, Hirvilampi & Laatu 2012, 39–41). Kuviossa 3 tuodaan esille niitä vaikutuksia, joita ilmastonmuutos tuo globaalisti ihmiskunnan arkeen.

KUVIO 3. Ilmastonmuutoksen vaikutukset maapallolla (Helne ym. 2012, 39–41.)

Kestävän hyvinvoinnin huomioiminen työn kehittämisessä on ajankohtaisesti tarpeellista. Suomalaisen työelämän kehittämisessä tunnistetaan ilmastonmuutoksesta johtuvat muutostarpeet, mutta ratkaisut tehdään usein taloudellisin perustein. Poliittisessa päätöksenteossa ja konkreettisissa toimenpiteissä kestävä kehitys, etenkin ekologista kestävyyttä koskevat asiat ovat jääneet taloudellisten asioiden varjoon. (Räikkönen 2016, 43.)

Myös Hämäläinen (2014b, 17–58; 2014a, 5–6) on esittänyt teorian kestävästä hyvinvoinnista. Hänen mukaansa ihmisen subjektiiviseen hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä ovat elinympäristö, resurssit ja kyvyt, arkielämän toimintamahdollisuudet ja roolit, tarpeiden tyydytys sekä koherenssin tunne. Hämäläisen teorian taustalla on mm. sosiologi Aaron Antonovskyn teoria koherenssin tunteesta. (Hämäläinen 2014b, 24). Koherenssin tunne on ihmisen kykyä käsitellä stressiään ja siihen liittyy yksilön tunne elämän jatkuvuudesta, luottamus ja usko elämään. Yksilön koherenssin tunne muodostuu kolmesta osa-alueesta: elämän ymmärrettävyys, elämän mielekkyys ja elämän hallittavuus. (Antonovsky 1979, 123; Antonovsky 1988, 22.) Yhteistä Hämäläisen ja Hirvilammen esittämille kestävästä hyvinvoinnin teorioille on, että molemmissa on tarve luoda fyysiset sekä psykologiset puolet yhdistävä käsitys hyvinvoinnista. (Hirvilampi 2015, 96.) HDLB-malli jaottelee mielestämme hyvinvoinnin ulottuvuuksia selkeästi ja toimii opinnäytetyössämme hyvinvoinnin sisällön kuvaamisen perustana.

Kestävä hyvinvointi (Kuvio 4) on elintason, toiminnan, suhteiden ja läsnäolon muodostama kokonaisuus, jota kutsutaan HDLB-malliksi (Hirvilampi 2015, 67–81). Allardt (1976) tarveteorian mukaan hyvinvoinnin ulottuvuudet *having*, *loving*, *being* muodostavat kokonaisuuden, johon Helne ja Hirvilampi (Hirvilampi, 2015, 66) ovat lisänneet *doing*-ulottuvuuden, koska se ottaa huomioon aktiivisen toiminnan ihmisen hyvinvoinnin lähteenä ja on siksi tärkeä erottaa *being*-ulottuvuudesta.

KUVIO 4. Kestävän Hyvinvoinnin HDLB-malli (Hirvilammi 2015, 67–81)

Having – ulottuvuudessa eli elintason ulottuvuudessa on elintaso hyvinvoinnin ulottuvuuksista ensisijainen, sillä se tarkoittaa ihmisen fysiologisia tarpeita ja tietty vähimmäismäärä aineellisia resursseja on elämälle välttämätöntä (Allardt 1976, 41). Kestävän hyvinvoinnin kannalta ihanteellisin elintaso takaa välttämättömät resurssit sopeutettuna ekologisen ja sosiaalisen kestävyuden rajoihin. Resurssien käytössä tulee tällöin huomioida myös luonnonvarojen käyttö. (Hirvilammi 2015, 67.)

Doing-ulottuvuudessa eli toiminnan ulottuvuudessa ihminen nähdään toiminnallisena olentona, joka tekemisillään heijastaa omia arvojaan ja tavoitteitaan. Tällöin ihmisellä on mahdollisuus vastuulliseen ja mielekkääseen toimintaan ja kyky reflektoida sekä muuttaa toimintaansa niin, että omalla toiminnalla voidaan kasvat-
taa sekä omaa, että muiden ihmisten hyvinvointia. Tällöin ihminen voi edistää kestävää hyvinvointia toimimalla vastuullisesti ja tietoisesti oman toiminnan ympäristövaikutuksista. Tällainen toiminta ei välttämättä vaadi taloudellisia resursseja, eikä se kuluta luonnonvaroja. (Hirvilammi 2015, 67–68.)

Loving-ulottuvuus eli suhteiden ulottuvuus on ihmisen merkityksellisten suhteiden ulottuvuus, joka kumpuaa ihmisten yhteenkuuluvuuden tarpeista. Se on, paitsi perinteisesti yhteyttä läheisiin ihmisiin ja omaan yhteisöön, myös yhteyttä globaalisti maapallomme ihmisiin, eliölajeihin, luontoon sekä tuleviin sukupolviin.

(Hirvilammi, 2015, 69.) Allardt (1976, 44–45) kuvaa yhteyssuhteiden ulottuvuutta yksilön tarpeena kuulua sosiaalisten suhteiden verkostoon ja kokea rakkautta. Hyvinvoinnin ulottuvuutena suhteet voivat olla myös poissulkevia ja aiheuttaa siten ongelmia. Yhteyssuhteet ovat merkittävässä roolissa arvioitaessa, miten hyvinvointi toteutuu yhteiskunnassamme.

Being-ulottuvuus eli läsnäolon ulottuvuus on ihmisen kokemus olemisesta. Sen voidaan määrittää olevan elävää läsnäoloa, jolloin ihminen kokee olevansa yhteydessä niin luonnon kuin muiden ihmisten kanssa. Being-ulottuvuus on ihmisten henkisen kasvun ja henkisen hyvinvoinnin ulottuvuus. (Hirvilammi 2015, 70.) Allardt (1976, 46–49) kuvaa itsensä toteuttamisen ulottuvuuden kattavan seuraavat: “yksilöä pidetään persoonana, yksilö saa osakseen arvonantoa, yksilöllä on mahdollisuus harrastuksiin ja vapaa-ajantoimintaan ja mahdollisuus osallistumiseen”. Ulottuvuus on vieraantumisen vastakohta. Vieraantumisella tarkoitetaan tilanteita, joissa inhimillisiä suhteita tarkastellaan hyödyn näkökulmasta. Voidaan puhua myös korvaamattomuudesta. Läheisissä ihmissuhteissa, kuten perhe, ihminen ei ole niin helposti korvattavissa.

4.OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITTEET

Opinnäytetyön tarkoituksena on kuvata miten kestävää hyvinvointia, ekososiaalityötä ja ekososiaalityön osaamista tulisi kehittää sosiaalialalla.

Opinnäytetyön tavoitteena on tuottaa tietoa kestävästä hyvinvoinnista, ekososiaalityöstä ja ekososiaalityön osaamistarpeista. Tietoa voidaan hyödyntää sosiaalialan työn ja koulutuksen kehittämisessä. Tiedon hyödyntäjinä voivat olla alan opiskelijat, työntekijät, esihenkilöt, opettajat, kouluttajat, päättäjät sekä lähitieteiden edustajat ja muut kestävästä hyvinvoinnista ja ekososiaalityöstä kiinnostuneet.

Opinnäytetyön tutkimuskysymykset ovat:

- 1) Miten kestävää hyvinvointia tulisi edistää sosiaalialan työssä?
- 2) Miten ekososiaalityötä ja ekososiaalityön osaamista tulisi kehittää?

Osana opinnäytetyötä tuotimme ekososiaalityön taustalla olevan kestäväen hyvinvoinnin osaamisen kehittämisen tueksi sähköisen verkko-oppimateriaalin, joka perustuu opinnäytetyömme aineistoon. Oppimiskokonaisuus jaettiin verkkoon SotePeda 24/7-hankkeen DigiCampukselle, josta aineisto siirretään avoimeen AOE-tietokantaan vuoden 2020 loppuun mennessä. Verkko-oppimateriaalin tarkoituksena on toimia osaamisen kehittämisen välineenä ja johdatella kestäväen hyvinvoinnin teemaan.

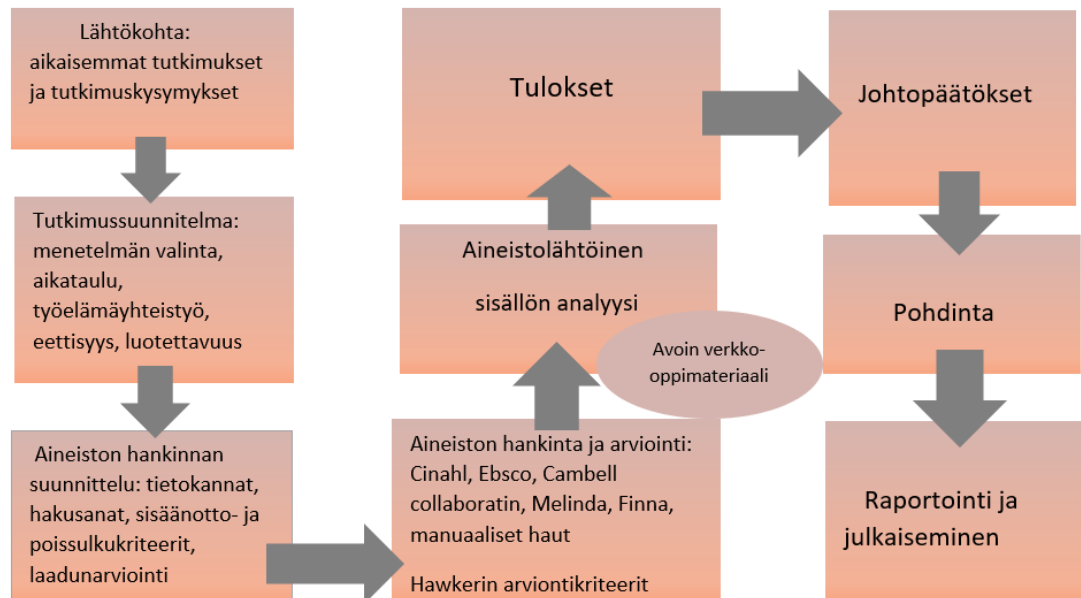
5.TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

5.1 Menetelmänä kuvaileva kirjallisuuskatsaus

Kuvailevalla kirjallisuuskatsauksella tarkoitetaan kattavaa tutkimusta ja tulkintaa tutkittavaan aiheeseen liittyvästä kirjallisuudesta ja sen tarkoituksena on vastata tutkimuskysymyksiin. Tutkimusmenetelmänä kuvaileva kirjallisuuskatsaus on sopeva opinnäytetyöhömmö, jonka tarkoituksena on tuottaa tietoa kestäväen hyvinvoinnin edistämisestä sekä ekososiaalityön osaamisen kehittämisestä. Menetelmän valintaa puoltaa myös se, että uusien käytänteiden luomisessa on tärkeää tarkastella yksittäisen tutkimuksen sijasta useita tutkimuksia aiheesta. (Aveyard 2014, 2,4,6.) Kuvailevaa kirjallisuuskatsausta voidaan soveltaa laadullisissa tutkimuksissa, joissa halutaan aineistolähtöisesti ymmärtää ja jäsentää aiempaa olevassa olevaa tietoa sekä kuvata ymmärrettävästi jokin ilmiö. Menetelmä toimii silloin, kun halutaan runsaasta määrästä materiaalia rajata ja jäsentää olennainen tieto kuin myös silloin, kun halutaan tuottaa mahdollisesti vähäisemmästä määrästä uutta tietoa. (Salminen 2011, 6; Kangasniemi, Pietilä, Utriainen,

Jääskeläinen, Ahonen & Liikanen 2013, 291–298.) Toisin sanoen kuvailevassa kirjallisuuskatsauksessa muodostettaessa kokonaiskuva aiheesta, voidaan kehittää teoriaa tai arvioida sitä teoriaa, jota on jo olemassa. Tämä voidaan toteuttaa hyödyntämällä tietyn tieteenalan tutkimuskirjallisuutta tai poikkitieteellisesti, jolloin saadaan tutkittavasta ilmiöstä kattavampi kuva. (Stolt, Axelin & Suhonen 2016, 7.)

Laadukkaasti toteutetun kuvailevan kirjallisuuskatsauksen kaikki vaiheet dokumentoidaan raporttiin tarkasti. (Aveyard 2014, 3.) Opinnäytetyömme prosessin eri vaiheet on kuvattu kuviossa 5. Lisäksi eri vaiheista on kerrottu seuraavissa kappaleissa.

KUVIO 5. Opinnäytetyön prosessi

Kuvailevia kirjallisuuskatsauksia on erilaisilla lähestymisorientaatioilla. Luettamme eri lähteitä, huomasimme, että näitä orientaatioita eli katsaustyyppejä määritetään hieman eri tavoin. Jyväskylän ammattikorkeakoulun Opinnäytetyön ohjaajan käsikirjan mukaan kuvailevia katsauksia olisivat narratiivinen-, perinteinen-, kriittinen-, kartoittava, scoping-, nopea kirjallisuuskatsaus sekä yleiskatsaus ja state-of-the-art review. Hyvin pienistä eroista huolimatta, on kuitenkin tärkeää

tunnistaa erityyppiset katsaukset ja valita tarkoitukseen sopiva katsaustyyppi. Eri katsaustyyppien yhtäläisyydet ja erot ovat erityisen hankalia aloittelevalla tutkijalle. Näiden erottaminen olisi kuitenkin tieteellisten menetelmien ja tutkimuksen vuoksi tärkeää. Vaikka eri katsaustyypeissä näyttää olevan prosessien samankaltaisuutta, on niiden käyttötarkoituksessa ja systemaattisuudessa sekä kurinalaisuudessa eroja. (Stolt ym. 2016, 18.)

Tutustuttuamme erilaisiin kuvailevien kirjallisuuskatsauksien tyypeihin päädyimme scoping katsaukseen, joka mahdollistaa aiheen lähestymisen riittävän monipuolisesti, sillä kestävä hyvinvointi on käsitteenä melko uusi. Scoping katsauksessa (Stolt ym. 2016, 10–11) pyritään tarkastelemaan kaikkea sitä tutkimusta, mitä aiheesta on olemassa, riippumatta siitä mitä tutkimusasetelmia tutkimuksissa on käytetty ja mahdollistaa jopa meneillään olevan tutkimuksen hyödyntämisen. Tässä ongelmana usein nähdään se, että scoping katsausta tehdessä ei tyypillisesti tehdä lähteiden laadunarviointia ja myös tutkimusmenetelmien arviointi voi jäädä vähemmälle tarkastelulle. Opinnäytetyössämme ei käytetty meneillään olevaa tutkimusta ja aineistolle tehtiin laadun arviointi käyttämällä Hawkerin laadunarviointikriteereitä (LIITE 1) Lähtöoletuksemme oli aiheemme tutkimisen ja erityisesti soveltamisen ja kehittämisen vähäisyys. Halusimme tuottaa tietoa tiiviisti sosiaalialan ja sen koulutuksen kehittämiseksi.

Scoping katsauksessa pyritään luomaan nopeasti ymmärrys tutkittavana olevasta ilmiöstä ja kohteena olevasta käsitteestä sekä keskeisistä lähteistä ja olemassa olevan tiedon luonteesta. Näitä katsauksia tehdään itsenäisinä tutkimuksina silloin, kun katsausta kohteesta ei ole aiemmin tehty tai tutkimuskohde on monimutkainen ja monimuotoinen. Scoping katsaus voi myös tuottaa tietoa esimerkiksi strategiseen päätöksentekoon. (Stolt ym. 2016,11)

5.2 Tutkimusaineiston kerääminen

Aineiston hankintaa valmisteltiin laatimalla tiedonhankinnan suunnitelma, jossa määriteltiin hakusanat, mukaanottokriteerit sekä poissulkukriteerit (Taulukko 1).

Tiedonhankinnan harjoittelua tehtiin Diakin kirjastoinformaation ohjauksessa, jossa selvitettiin hakujen tallentamiseen liittyvät ohjeet sekä tehtiin alustavia hakukokeiluja.

TAULUKKO 1. Kirjallisuuskatsauksen mukaanotto- ja poissulkukriteerit

Mukaanottokriteerit	Poissulkukriteerit
Sisältää abstraktin	Ei abstraktia
Tieteellinen tutkimus tai katsaus tai refereenttiteksti	Ei tieteellinen kirjoitus
Käsittelee kestävästä hyvinvointia/ lähikäsitteitä/ vastaa tutkimuskysymykseen	Ei käsittelee kestävästä hyvinvointia/ lähikäsitteitä/ vastaa tutkimuskysymykseen
Koko teksti saatavilla	Kokotekstiä ei saatavilla maksutta
Julkaistu aikavälillä 2014 – 2020	Vuotta 2014 vanhemmat
Kieli suomi / englanti	Muun kielinen

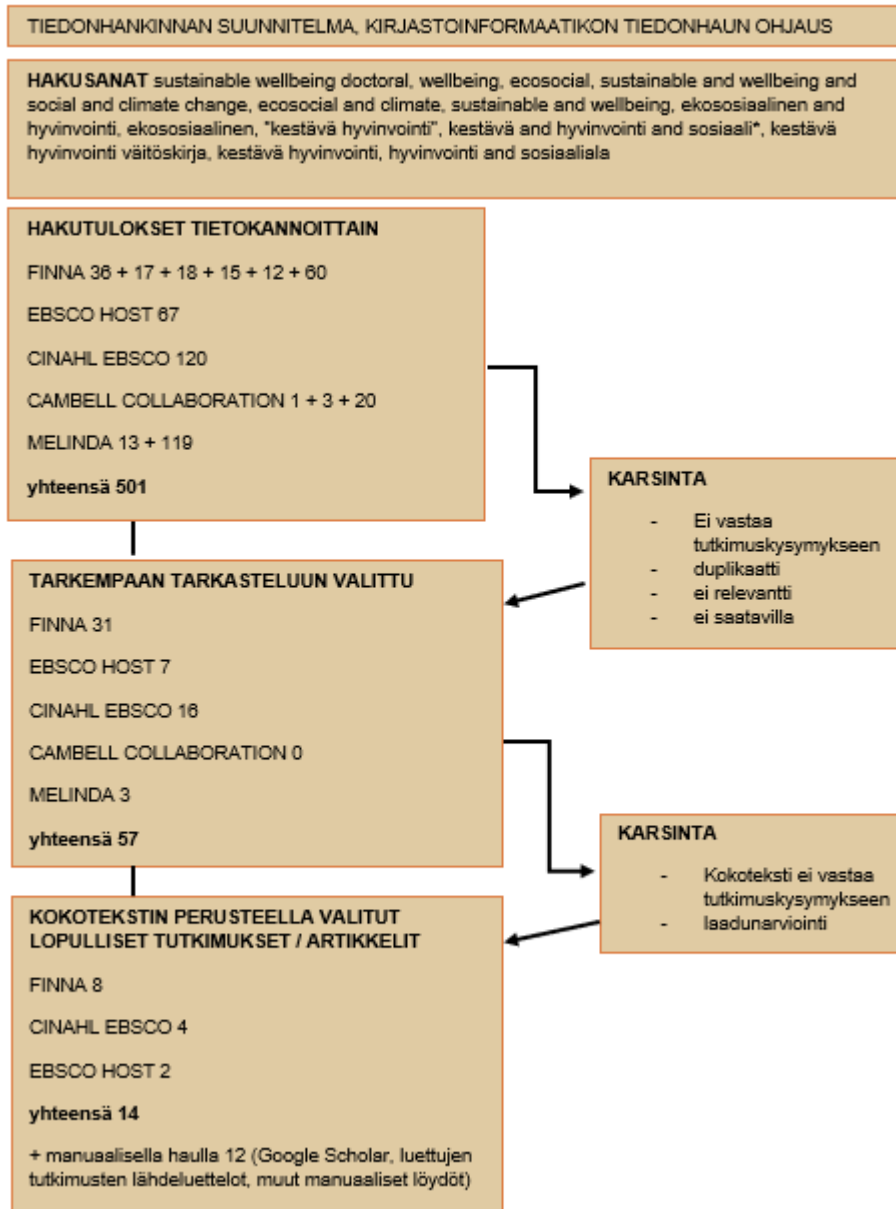
Tiedonhankinnan suunnitelmassa mukaanotto- ja poissulkukriteereiden tarkoituksena on rajata aineistoa, jotta katsaus pysyy suunnitelmassa fokuksessa ja toisaalta ei synny puutteellista ja/ tai virheellistä katsausta. Tässä voidaan päätyä ainoastaan vertaisarvioitujen julkaistujen tutkimusten käyttöön, joiden laadusta voidaan olla melko varmoja. Toisaalta voidaan kuitenkin ajatella myös niin, että meneillään olevien tutkimusten huomiotta jättäminen, voi johtaa nk. julkaisuharhaan ja sitä kautta vääristää kirjallisuuskatsauksen tuloksia. Myös rajaus, että käytimme vain suomen- ja englanninkielisiä tutkimuksia, voi aiheuttaa virhepäätelmiä. Harvoin on kuitenkaan mahdollista käyttää muun kielistä aineistoa. Lisäksi poissulku maksullisen ja ilmaisen aineiston välillä on ongelmallista luotettavuuden kannalta. Toisaalta hakuprosessi ei koskaan ole täydellinen vaan sen toteutus on riippuvainen käytettävissä olevista resursseista. (Niela-Vilen & Hamari 2016, 25–27.)

Kuvailevan kirjallisuuskatsauksen tiedonhaualla tarkoitetaan kirjallisuushakua ja aineiston valintaa, jolloin tehdään varsinaiset kirjallisuushaut ja valitaan relevantti eli aiheen kannalta olennainen kirjallisuus. Yleensä käytetään ensisijaisesti alkuperäistutkimuksia. Sähköisissä tietotokannoissa tehtävät haut ovat

yksinkertainen ja nopea tapa löytää tietoa, mutta yksinään eivät tavoita välttämättä kaikkia aihepiirin tutkimuksia, jolloin manuaalinen haku voi olla hyvä lisä tiedon löytämiseksi. Tietokantahakuja varten pitää miettimme soveltuvat hakusanat sekä hakulausekkeet. Tässä käytimme pohjana tutkimuksen käsitteitä. (Niela-Vilen & Hamari 2016, 25–27.)

Tutkimusaineistoa kerättiin kansainvälisistä sekä kotimaisista tietokannoista, jotta saatiin tutkimuskysymysten kannalta oleellista ja näyttöön perustuvaa tietoa. Alkuperäisen tiedonhankinnansuunnitelman mukaisesti aloitimme haut joulukuussa 2019, mutta jatkoimme hakuja aina tammikuulle 2020, kuten jo suunnitelmavaiheessa olimme ajatelleet mahdollisesti tarpeen mukaan tehdä. Mukaanotto- ja poissulkukriteereinä (Taulukko 1) olivat 2014–2020 välillä julkaistut väitöskirjat ja yleisesti arvostetuissa lähteissä julkaistut tieteelliset artikkelit. Kielirajauksena oli suomi ja englantia. Mukaanottokriteerinä oli myös saatavuus verkossa tai tilattuna esimerkiksi tutkijoilta. Manuaalisissa hauissa pidimme avoimena mahdollisuuden myös ruotsinkielisille löydöille, mutta lopullinen aineistomme koostuu suomen- ja englanninkielisistä tutkimuksista. Kolmea tutkimusta pyysimme tutkijoilta suoraan ResearchGatessa. Yksi ystävällisesti lähetti tutkimuksen, kaksi tutkijaa ei vastannut pyyntöön. Eri tietokannoissa käytimme erilaisia hakustrategioita ja hakusanoja oppien hakuja tehdessämme. Olemme tallentaneet haut niissä tietokannoissa, joissa tallentaminen oli mahdollista ja muut haut on dokumentoitu manuaalisesti. Lisäksi opinnäytetyömme edetessä, huomasimme julkaistun uusia tutkimuksia, joita emme luotettavuuden vuoksi voineet ohittaa.

Kuvailevaan kirjallisuuskatsaukseen valittiin viitteet käyttämällä tietokantojen hakuja ja hakujen asiasanoja johdettiin sen hetkisistä tutkimuskysymyksistä. Lisäksi hyödynnettiin hakusanojen lähitermejä ja synonyymejä. Haut tietokannoittain on kuvattu LIITTEESSÄ 2. Alla kuviossa 6 kooste aineiston haun prosessista.

KUVIO 6. Aineiston haku

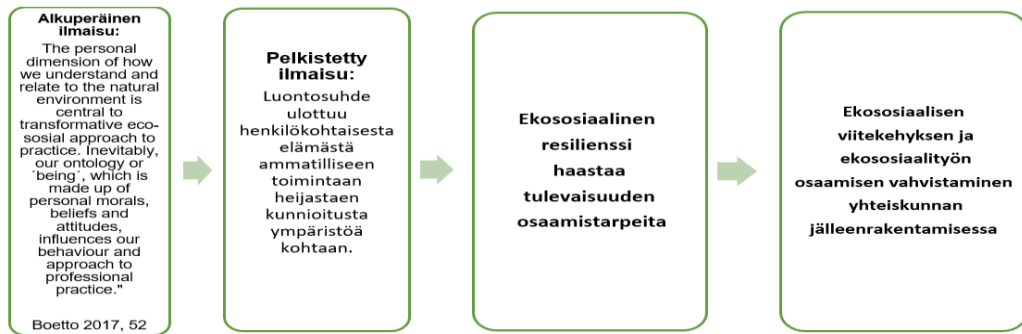
Tietokannoista löytyneiden ja manuaalisten löytöjen yhteismäärä oli tammi-kuussa 2020 94 viitettä. Tietokannoista löysimme yhteensä 57 viitettä. Lisäksi teimme manuaalisia löytöjä 37 viitettä. Viitteiden runsauden vuoksi, arvioimme tiivistelmät uudelleen kirjallisuuskatsauksen mukaanotto- ja poissulkukriteeristöön mukaisesti. Tässä vaiheessa suomensimme saamamme englanninkieliset artikkelit ja väitöskirjat. Arvioimme valintamme vielä Hawkerin arviointikriteeristöä (LIITE 1) käyttäen sekä siirsimme tutkimustuloksia tutkimusten

yhteenvetotaulukkoon. Aluksi taulukoimme 36 tutkimusta/ artikkelia. Näistä tarkemman tarkastelun myötä poistimme 10 tutkimusta/artikkelia. Jäljelle jäi 26 tutkimusta/artikkelia. Lisäsimme kesäkuussa 2020 kaksi manuaalista löytöä, jolloin taulukoituja tutkimuksia/ artikkeleita oli 28. Tutkimuskysymysten tarkentuessa poistimme kaksi tutkimusta. Kirjallisuuskatsaukseen valikoitui lopulta 26 tutkimusta.

5.3 Aineiston analyysi

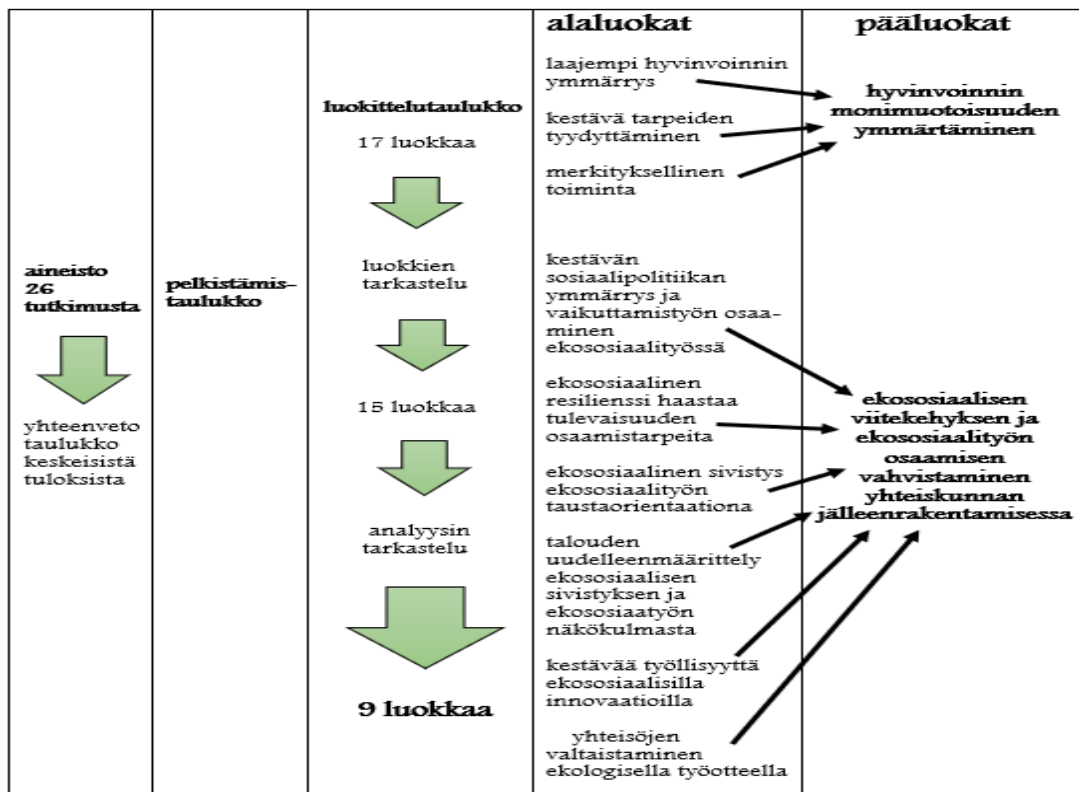
Kuvailevan kirjallisuuskatsauksen seuraavassa vaiheessa järjestimme ja teimme yhteenvetoa valittujen tutkimusten tuloksista aineistolähtöisellä sisällön analyysillä ja synteisillä. Järjestelimme ja luokittelimme aineistoa etsien eroja ja yhtäläisyyksiä, jolloin analyysi ja synteisi tapahtuivat yhtä aikaa. Analyysissä kuvasimme ensin tutkimusten sisällöstä näiden kirjoittajat, julkaisumaan ja –vuoden, tutkimusten asetelmat, tarkoitukset, aineistonkeruumenetelmät, otokset, kohdejoukot, päätulokset, heikkoudet ja vahvuudet sekä mahdolliset interventiot. Osa työstä oli tehty jo arviointivaiheessa, sillä arviointi ja analyysi ovat kiinteästi yhteydessä toisiinsa. (Niela – Vilen & Hamari 2016, 30–31.) Saimme huomata, että esimerkiksi artikkelimuotoisessa tieteellisessä julkaisussa kaikkia edellä mainittuja sisältöjä ei ole saatavilla. Kunnioittaaksemme toisten työtä emme tutkimusten yhteenvetotaulukossa (liite 5) julkaise arvioitamme tutkimusten / artikkeleiden heikkouksista ja vahvuuksista.

Keräsimme opinnäytetyöhön valituista tutkimuksista / artikkeleista keskeiset tulokset ja taulukoimme ne tutkimuksen yhteenvetotaulukkoon (LIITE 5). Tarkastelimme tekemäämme taulukkoa kriittisesti ja kokosimme saamamme tiedon pohjalta tutkimusten pelkistämistaulukon. Pelkistämisestä esimerkkinä kuvio 7.

KUVIO 7. Esimerkki pelkistämisestä.

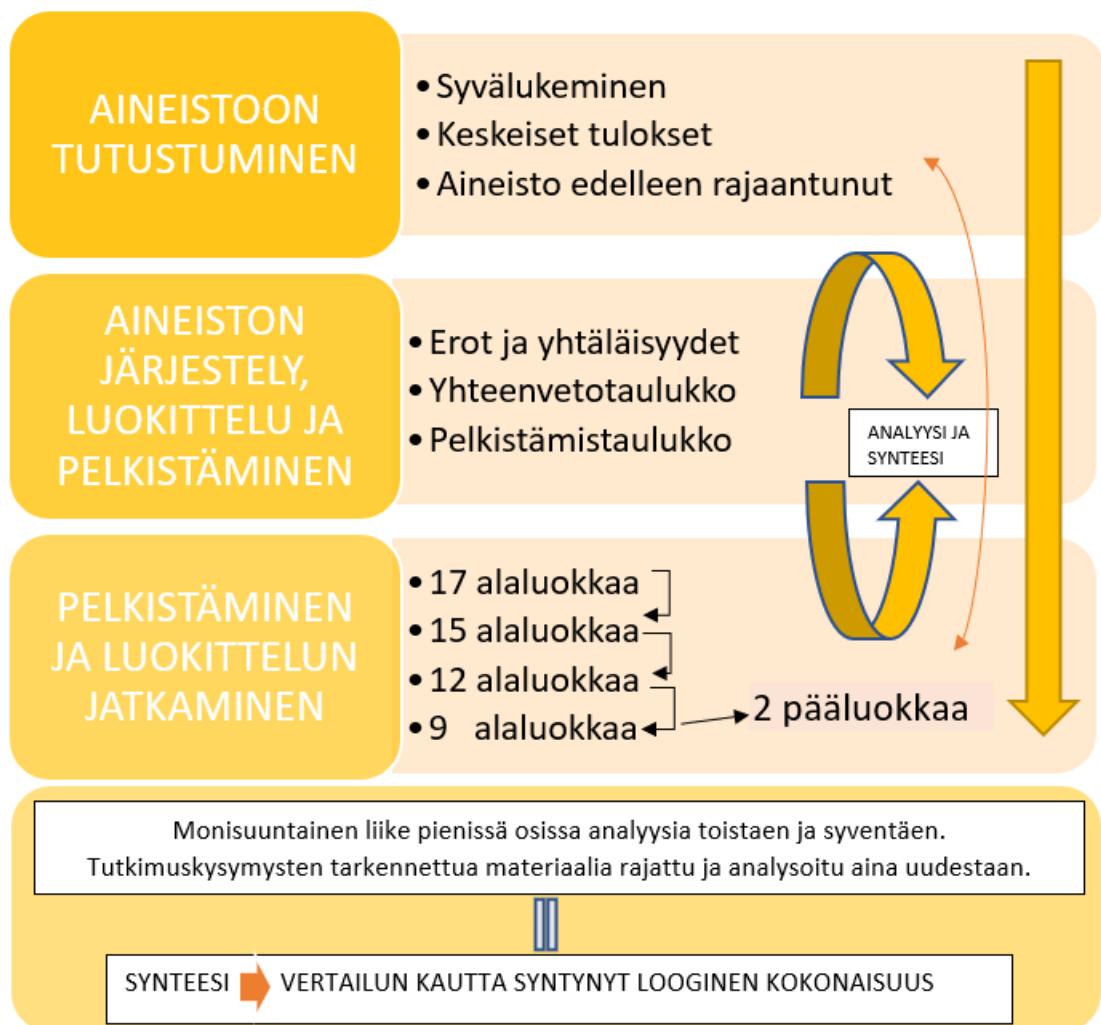
Pelkistämisestä etenimme tehden luokittelutaulukon, johon alun perin syntyi aineistolähtöisesti 17 luokkaa. Näistä luokista kaksi yhdistyi muihin luokkiin ja luokkia oli 15. Luokat yhdistyivät samankaltaisuuksien perusteella niin, että luokkia oli ensin 12 ja tämän jälkeen yhdeksän. Näistä yhdeksästä alaluokasta muodostui analyysin tuloksena tutkimuskysymyksiin vastaten sisältönsä perusteella kaksi pääluokkaa: Hyvinvoinnin monimuotoisuuden ymmärtäminen ja Ekososiaalinen viitekehyksen ja ekososiaalityön osaamisen vahvistaminen yhteiskunnan jälleerakentamisessa (Kuvio 8).

KUVIO 8. Luokkien muodostuminen

Luokat nimettiin niiden sisältöä kuvaavilla termeillä. Kävimme luokat yksitellen läpi analysoiden niiden sisältöä ja teimme synteessin aineiston pohjalta yhdistelmällä samaa sisältöä kuvaavia ilmaisuja. Analyysivaihe ja synteessivaihe eivät olleet toisistaan irrallisia vaihteita, vaan teimme ne käytännössä osittain yhtä aikaa. Prosessi on edennyt pienissä osissa toistaen ja analyysiä syventäen. Analyysin edetessä myös tutkimuskysymykset ovat vaihtuneet saadun aineiston perusteella. Synteessi on opinnäytetyössämme toistuvan vertailun kautta aineistosta muodostunut looginen kokonaisuus. (Aveyard 2014, 139; Stolt 2016, 30–31; Niela-Vilen & Hamari 2016, 30–31.)

Kuviossa 9 kuvaamme prosessin etenemistä aina aineistoon tutustumisesta synteessin eli loogisen kokonaisuuden syntymiseen. Kuviossa on nähtävissä edestakainen liike eri vaiheiden välillä.

KUVIO 9. Analyysiprosessi

Tekemällä analyysin aineistopohjaisesti, olemme välttäneet yksipuolisen teoreettisen lähestymistavan ja olemme saaneet kattavia tutkimustuloksia hyödynnettäväksi aiheestamme. Vaihe vaiheelta eteneminen ja yhdessä työskentely auttoivat meitä pysymään edes-takaisin kulkevassa prosessissa tarkkoina ja kokonaisuus oli hallittavissa. Tapamme työskennellä muodostui omanlaiseksemme ja raportissa näkyy uniikki kädenjälkemme ja tapamme ajatella. Myös Aveyard (2014, 139.) ohjeistaa tutkijaa vaiheittaiseen, hallittavaan ja omaleimaiseen työskentelyyn. Työskennellessämme olemme olleet aineistolle avoimia, työskentelimme syvä-lukemista ja – ajattelua hyödyntäen. Käytimme menetelmiä työkaluina luottaen omaan ajatteluunne ja päättelyynne. Tämä on tuonut meidät tilanteeseen, jossa olemme keräämäästämme aineistosta koonneet sellaista tietoa kestävästä hyvinvoinnista sosiaalialalla sekä ekososiaalityöstä ja sen osaamistarpeista, jonka olemassaolosta emme aiemmin tienneet. (Hakala 2017) Toivomme oivalustemme lisäävän myös lukijoiden tietoisuutta. Opinnäytetyömme raportissa perustelemme valintamme selkeästi antaen lukijalle mahdollisuuden arvioida tulosten luotettavuutta (Aaltola & Valli 2010, 83).

5.4 Tutkimusten laadun arviointi

Tutkimusten laatua arvioidessamme tarkastelimme kriittisesti alkuperäistutkimuksista saatua tietoa. Tarkastelu tehdään erilaisissa kirjallisuuskatsauksissa eri tavoin. Yleisten kriteerien mukaan kuitenkin arvio perustuu alkuperäistutkimusten heikkouksien ja vahvuuksien arviointiin. Oleellisena arvioinnissa on, että se oli perusteltua ja toteutettiin sovitulla kriteereillä, jotka on kerrottu kirjallisuuskatsauksen raportissa. Metodikirjallisuuden mukaisesti arvioimme tiedon kattavuutta, tulosten edustavuutta, luotettavuutta ja tiedostimme, että tutkimuksessa on vältettävä virheellisiä päätelmiä ja vinoumia. Erittäin keskeistä oli arvioida tiedon oleellisuutta oman tutkimuskysymyksemme kannalta. (Niela – Vilen & Hamari 2016, 28–30.)

Luimme ja arvioimme kielitaitomme rajoissa tutkimuksia aina uudestaan ja tarkistimme valintojamme kriteerien mukaisesti. Hakukriteereistä huolimatta mukaan oli tullut aineistoa, joka lähemmässä tarkastelussa ei ollutkaan relevanttia tai ei vastannut tutkimuskysymykseen. Osassa julkaisuajankohta oli valintakriteeriemme ulkopuolella. Keväällä 2020 tarkastimme valitsemamme 36 tutkimusta uudelleen Hawkerin arviointikriteeristöä (LIITE 1) apuna käyttäen. Luotettavuutta lisätäksemme pisteytimme tutkimukset ensin itsenäisesti. Kävimme sen jälkeen keskustelun pisteytyksen perusteista tutkimuskohtaisesti ja lopulliset pisteet tutkimuksille annettiin yhdessä. Myöhemmin tarkastimme arviointikriteeristöä apuna käyttäen vielä kaksi alkuvuodesta 2020 ilmestynyttä tutkimusta ja päätimme ottaa ne mukaan kirjallisuuskatsaukseen. Näiden kahden tutkimuksen ulkopuolelle rajaaminen olisi vääristänyt kirjallisuuskatsauksen sisältöä. Kirjallisuuskatsauksessamme on siis mukana 26 tutkimusta.

Eettisyyden ja luotettavuuden näkökulmasta Hawkerin arviointikriteerien (LIITE1.) käyttö oli työssämme hieman haasteellista, sillä nämä arviointikriteerit eivät aivan vastanneet materiaaliimme. Esimerkiksi kaikki tutkijat eivät itse ole ottaneet kantaa tutkimustensa eettisyyteen ja luotettavuuteen, mikä on yksi Hawkerin kriteereistä. Tämän ratkaisimme itse tarkastelemalla tutkimusten eettisyyttä sekä luotettavuutta esimerkiksi selvittämällä tutkimuksen ja tutkimuksen tekijän taustatietoja, kuten mahdollisia kytköksiä, rahoitusta ja tahoja, joka tutkimuksen on julkaissut. Monet tutkimukset oli julkaistu tunnetuissa kansainvälisissä lehdissä ja tutkijoiden taustaorganisaatiot oli ilmoitettu. Hyväksyimme tutkimusten pisteet vaihtelivat pisteiden 21–36 välillä. Hawkerin kriteeristö antoi alimmat pisteet vuoden 2018 arvostetulle tiedeartikkelille. Päätelimme, että kriteeristöä tulee artikkeliteita arvioitaessa käyttää soveltaen ja oman ymmärryksen puitteissa.

6 TULOKSET

6.1 Hyvinvoinnin monimuotoisuuden ymmärtäminen

6.1.1 Laajempi hyvinvoinnin ymmärrys

Hyvinvointi on hyvin voimista; tarve voida hyvin on sisäsyntyistä ja kaikille eliöille yhteistä. Toisin kuin aiemmin on ajateltu, se ei ole yksilöllistä, vaan hyvinvointi on relationaalista, ykseyttä kaiken olevaisen ja luonnon kanssa. Se on korkein arvo, mitä ihminen tavoittelee olematta silti itsekäs pyrkimyksissään. Hyvinvoinnissa korostuu itsensä toteuttaminen sekä ylittäminen ja siihen pyrkimisen prosessi suhteessa muihin ihmisiin, eläviin ja luontoon sekä ekologiset elämäntavat, mitä myös onnellisuustutkimukset tukevat. Ihmisen hyvinvointi on riippuvaista ekosysteemien tarjoamista resursseista. (Helne 2014, 6; Hirvilammi & Helne 2014, 2164; Helne & Hirvilammi 2017, 4, 10–11.) Tasapainoinen luontosuhde lisää henkistä hyvinvointia, onnellisuutta ja ympäristötoivoa (Ovaskainen 2019, 106, 144).

Hyvinvointivaltion kestävyys siirtymä on mahdollista ainoastaan syvällä kiinnostuksella ihmisten hyvinvoinnin sisältöihin. On aika palata perusasioihin. Toimiaksemme hyvinvointia edistäen tarvitsemme kokonaisvaltaisempaa ymmärrystä ihmisten tarpeista ja hyvinvoinnista. Kestävät yhteiskunnat rakentuvat laajemman hyvinvoinnin ymmärryksen kautta. (Hirvilammi & Helne 2014, 2164.) Kansainvälisissä ja kotimaisissa tutkimuksissa on todettu luontoympäristön laadun, saavutettavuuden ja ympäristöoikeuden mukaisuuden yhteys hyvinvointiin (Pretty, Barton, Pervez, Bragg, Pencheon, Wood & Depledge. 2016, 25; Rekola & Paloniemi 2019, 280). Kansainvälisissä tutkimuksissa painotetaan myös useammin kuin kerran viikossa tapahtuvan luonnossa ulkoilun sekä yksinkertaisesti puutarhatöiden merkitystä ihmisen hyvinvoinnille (Pretty ym. 2016, 25). Yhtä tärkeää kuin luontoyhteyden vaaliminen on myös ihmissuhteiden arvostus (Helne &

Hirvilampi (2017, 3–6). Sosiaalisilla suhteilla on positiivinen merkitys hyvinvoinnille (Wiens 2018, 65–66).

Ekososiaalityön kannalta kestävä hyvinvoinnin uusi määrittäminen mahdollistaa sosiaalialan kehittymistä sekä liittymistä monitieteelliseen kestävä hyvinvoinnin edistämiseen. Näin sosiaalialan kentällä tehtävässä työssä käsitys hyvinvoinnista laajenee, luontoyhteys otetaan osaksi työskentelyä ja tarpeet huomioidaan ymmärtäen niiden sosiaaliset ja ekologiset seuraukset. Hyvinvointikäsitteen tulee perustua näkemykseen tarpeista. Selkeä ja ytimekäs HDLB-malli ulottuvuuksiin tarjoaa mahdollisuuden pohtia ihmisen hyvinvointia suhteessa arkielämään ja sosiaalipalveluihin. (Helne & Hirvilampi 2017, 10–11.) HDLB-malli palauttaa hyvinvoinnin käsitteen sisältämään antroposentrisestä hyvinvointikäsitteestä poiketen myös hengellisiä ja yhteisöllisiä ominaisuuksia. Näiden puuttumista individualistisesta hyvinvointikäsitteestä alkuperäiskansat ovat kritisoineet. (Boetto 2017, 55.) Malli ei unohda ihmisen perustarpeita, mutta samalla tuo tietoisuuteen sen, että having-ulottuvuuden yliarvioiminen vie tilaa muiden tarpeiden tyydyttämiseltä (Helne & Hirvilampi 2017, 10–11). HDLB-mallin kanssa samankaltaisia tuloksia hyvinvoinnin ulottuvuuksista on hahmotellut myös Varpu Wiens väitöskirjassaan. Wiensin (2018, 49–66) hyvinvoinnin hypoteettinen malli sisältää viisi ulottuvuutta; terveys mahdollistajana, tasapainoinen kokemuksellisuus elämästä, sosiaalisten suhteiden merkityksellisyys, harmonisoiva luontoyhteys sekä mukautuminen elinympäristön muutoksiin. Ulottuvuudet ovat toisiinsa vuorovaikutuksessa.

Sosiaalialan näkökulmasta on tärkeää huomioida lisäksi luottamus hyvinvoinnin rakentajana. Yleistynyt luottamus on yhteydessä hyvinvointiin. Yleistyneeseen luottamukseen vaikuttavat muun muassa sosiaaliturvan asiakkaan kokemukset sekä oletukset etuuskien riittävydestä. Viimesijaisella toimeentuloturvalta voidaan lisätä asiakkaiden luottamusta, mikä lisää hyvinvointia. (Kouvo 2014, 54–56; Kunnari 2017, 92–95.) Myös mahdollisuus sitoutumattomaan järjestötoimintaan lisää yleistynyttä luottamusta, myös heillä, jotka eivät itse toimintaan osallistu. Julkisten instituutioiden tasapuolisuus ja oikeudenmukaisuus ovat

merkittäviä luottamuksen rakennuskeinoja. (Kouvo 2014, 59, 62, 66–68.) Eniten myönteisiä kokemuksia viimesijaisen turvan palveluissa ihmiset ovat kokeneet hyvinvoinnin loving- ja being ulottuvuuksilla. Erityisesti yksinasuville kontakti sosiaalihuoltoon voi olla merkityksellinen. Asiakkaat arvostavat luottamuksen mahdollistavaa pysyvää omaa työntekijää. Itse ihminen koetaan merkittävänä, ei työntekijän ammattiasema. (Kivipelto ja Saikkonen 2018, 64–65, 67–68.)

Kuviossa 10 yhdistetään laajemman hyvinvoinnin ymmärryksen elementtejä, joita kirjallisuuskatsauksen perusteella olemme yllä esittäneet.

KUVIO 10. Laajempi hyvinvoinnin ymmärrys

6.1.2 Kestävä tarpeiden tyydyttäminen

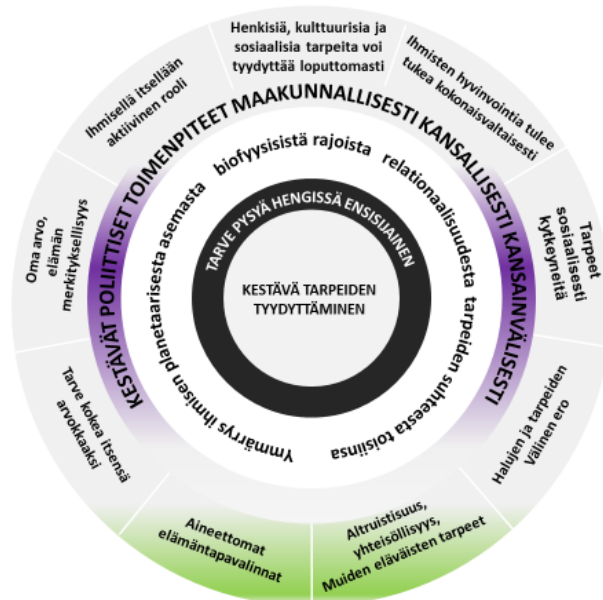
Kestävä tarpeiden tyydyttäminen vaatii ymmärrystä ihmisen planetaarisesta asemasta, ihmisen toiminnan biofysisistä rajoista ja ihmisten relationaalisista tarpeista suhteessa luontoon (Helne 2014, 6; Helne & Hirvilammi 2017, 3–6).

Ihmisten tarpeet tulee tyydyttää tavoilla, jotka eivät vaaranna tulevien sukupolvien tarpeita. Tarpeiden kestävä tyydyttäminen tulee toteuttaa kestäväillä poliittisilla toimilla niin maakunnallisella, kansallisella kuin kansainvälisellä tasolla. (Drolet, Wu, Taylor, Dennehy 2015, 530.) Sosiaalialan työssä on huomio kiinnittynyt aineellisiin resursseihin ja muut hyvinvoinnin ulottuvuudet ovat jääneet työskentelyssä vähäiselle huomiolle. Seurauksena on ollut, ettei asiakkaiden hyvinvointia ole tuettu kokonaisvaltaisesti. (Kivipelto & Saikkonen 2018, 57, 67.)

Tarpeiden tyydyttymisen kannalta sosiaalialalla tulisi tunnistaa paremmin hyvinvoinnin eri ulottuvuuksia (Helne 2014, 6; Kivipelto & Saikkonen 2018, 57, 67). Ihmisen tarve pysyä hengissä on ensisijainen, mutta muutoin tarpeet eivät ole asetettavissa tärkeysjärjestykseen. Ne ovat riippuvaisia toisistaan. (Helne & Hirvilammi 2017, 7.) Tarpeet kytkeytyvät sosiaalisesti muihin ihmisiin, silloinkin kun ihminen tyydyttää henkilökohtaisia psykologisia ja henkisiä tarpeitaan. Altruistisuus, yhteisöllisyys ja muiden eläväisten tarpeiden tyydytys lisää ihmisen hyvinvointia. (Helne & Hirvilammi 2017, 10–11.)

Ekososiaalinen muutos vaatii, että ihmiset ymmärtävät tarpeiden ja halujen välisen eron sekä toimivat enenevässä määrin tarpeidensa mukaisesti (Helne & Hirvilammi 2017, 3–5). Ekologiseen elämäntapaan liittyvä luonnonvarojen kulutuksen vähentäminen tapahtuu siirtymällä materiaalisesta kulutuksesta aineettomiin elämäntapavalintoihin. Ihmisellä on tässä aktiivinen rooli. Materiaalikeskeisestä kulutuskulttuurista luopuminen mahdollistuu esimerkiksi tieteiden ja taiteiden luomilla välineillä sekä havainnoilla, jotka tarjoavat ihmisille korjaavia käsityksiä, kokemuksia ja tunteiden syventämistä. Pohjimmiltaan ihmisellä on tarve kokea itsensä arvokkaaksi – tulla nähdyksi ja kuulluksi omana itsenään. Itseluottamusta, oman arvon ja elämän merkityksellisyyden kokemusta lisäävät mahdollisuus ilmaista ja toteuttaa itseään, olla läsnä, saada tietoa sekä tunnistaa omat mahdollisuutensa. Ihmisen henkisiä, kulttuurisia ja sosiaalisia tarpeita on mahdollista täyttää loputtomasti. (Bardy & Salonen 2015, 9–10.)

Kuviossa 11 esitetään yllä kerrotun perusteella, mitä kestävä tarpeiden tyydyttäminen on kirjallisuuskatsauksemme aineiston perusteella.

KUVIO 11. Kestävä tarpeiden tyydyttäminen

6.1.3 Merkityksellinen toiminta

Hyvinvointi ei lisäännä kuluttamalla, eikä talouskasvu ole hyvinvoinnin edellytys - tärkeämpää on itsensä toteuttaminen. Hyvinvoinnin luominen on parhaimmillaan toimintakeskeistä, jolloin ihminen itse on aktiivinen hyvinvointinsa rakentaja, joka käyttää voimavarojaan sen edistämiseen. (Helne & Hirvilammi 2017, 10–11.) Ihmisellä on mahdollisuus tehdä ekologisia valintoja, jotka lisäävät hyvinvointia. Tällaisia valintoja ovat muun muassa luonnossa oleskelu, sosiaalinen- ja yhteiskunnallinen toiminta, vapaaehtoistyö sekä taiteet. Vähähiiliset valinnat eivät edellytä tekniikkaa tai poliittista tukea. Paikalliset mahdollisuudet ovat ympäristöystävällisempiä kuin kauas suuntautunut toiminta. (Pretty ym. 2016, 27 – 28; Druckman & Gatersleben 2019, 85.)

Ihmisen toimijuuteen vaikuttaa mahdollisuus itsensä toteuttamiseen. Tämä mahdollisuus on heikentynyt vähävaraisilla, esimerkiksi toimeentulotuen asiakkailta, eikä sosiaalipalveluissa huomioida riittävästi mielekkään tekemisen voimaannuttavaa merkitystä asiakkaiden hyvinvoinnille. Taloudellinen niukkuus heikentää ihmisten hyvinvointikokemuksia, vaikuttaessaan siihen, millaiset mahdollisuudet ihmisillä on toteuttaa itseään ja mitä itselle merkityksellistä heillä on varaa tehdä. (Kunnari 2017, 67–72; Kivipelto & Saikkonen 2018, 66–67.) Edullisten vaihtoehtojen puuttuessa, asiakkaat osallistuvat vähäisesti erilaiseen harrastuksiin. Positiivisia kokemuksia on saatu tarjoamalla toimeentulotuen asiakkaille mahdollisuutta kulttuuri- ja liikuntatoimintaan. Toimeentulotuen asiakkaiden heikko taloudellinen tilanne vaikuttaa myös heidän sosiaalisiin suhteisiinsa. Mielekkästä sisältöä arkeen sekä mahdollisuuden toteuttaa itseään voi tarjota myös järjestötoiminta. (Kivipelto & Saikkonen 2018, 57, 64, 66–67.) Kuviossa 12 tiivistetään merkityksellinen toiminta kirjallisuuskatsaukseen perustuen yksilö-, yhteisö-, yhteiskunta- ja globaali tasoilla.

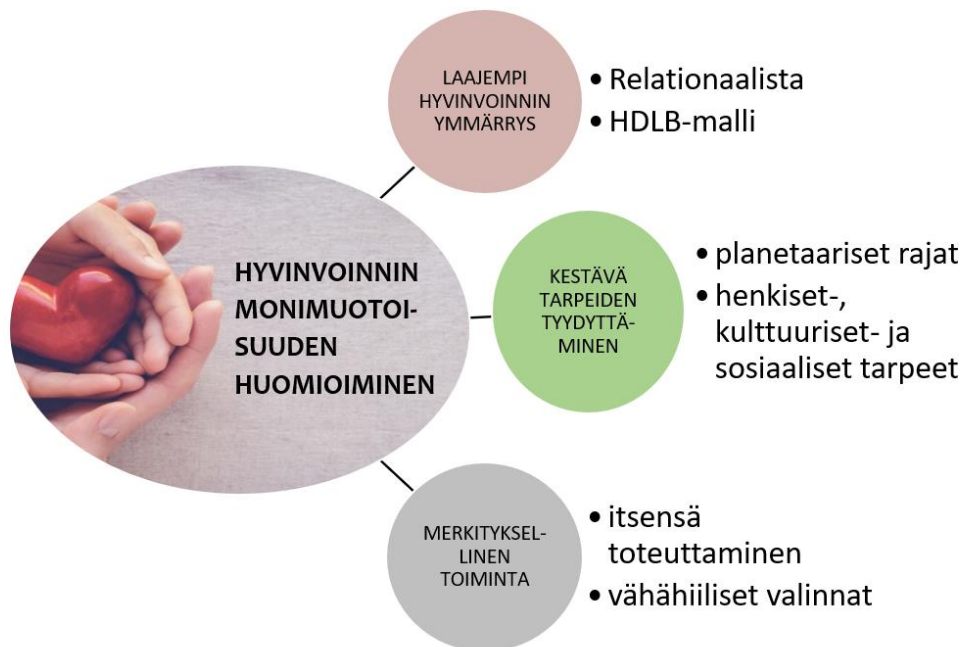

KUVIO 12. Merkityksellinen toiminta eri tasoilla

6.1.4 Yhteenveto

Hyvinvoinnin monimuotoisuus (Kuvio 13) sisältää laajemman ymmärryksen hyvinvoinnista, kestävän tarpeiden tyydyttämisen sekä merkityksellisen toiminnan. Laajempi hyvinvoinnin ymmärrys muodostaa perustan kestäväälle yhteiskunnalle.

Sosiaalialan kehittäminen ja osallistuminen monitieteiseen kestävästä hyvinvoinnin edistämiseen edellyttää laajempaa hyvinvoinnin ymmärrystä. Planetaariset rajat asettavat ne puitteet, joissa ihmisten tarpeita voidaan tyydyttää kestäväällä tavalla. Tarpeet ovat riippuvaisia toisistaan. Poliittisilla toimilla voidaan tukea ihmisiä kestävästi tarpeiden tyydyttämiseen. Tarpeiden tyydyttäminen ei-materiaalisilla tavoilla edistää hyvinvointia vaarantamatta maapallon resursseja. Kestävästi hyvinvointia edistää merkityksellinen toiminta, johon ihmisillä on vaihtelevat mahdollisuudet riippuen edullisten vaihtoehtojen tarjonnasta ja taloudellisesta tilanteesta. Mahdollisuutta ihmisten aktiiviseen toimijuuteen hyvinvointinsa edistäjinä voidaan tukea yksilö-, yhteisö-, yhteiskunta- ja globaalilla tasolla.

KUVIO 13. Hyvinvoinnin monimuotoisuus

6.2 Ekososiaalisen viitekehyksen ja ekososiaalityön osaamisen vahvistaminen yhteiskunnan jälleenrakentamisessa

6.2.1 Kestävän sosiaalipolitiikan ymmärrys ja vaikuttamistyön osaaminen ekososiaalityössä

Hyvinvointi on yhteiseen hyvään pyrkimistä, jolloin yhteiskunnan kestävyyttä edistävä ekososiaalipolitiikka, ekososiaalityö, kestävä kehitys, ekosysteemien kunnioittaminen ja hyvinvointi nivoutuvat toisiinsa. Yhteiskunnassa hyvinvointia aikaansaadaan erilaisten poliittisten, taloudellisten, kulttuuristen ja sosiaalisten prosessien kautta (Helne & Hirvilammi 2017, 6). Poliitikassa keskustelu ilmastonmuutoksesta on keskittynyt tieteelliseen biofyysiseen puheeseen, jättäen vähemmälle huomiolle ilmastonmuutoksen aiheuttamat sosiaaliset vaikutukset ja huolen sosiaalisesta oikeudenmukaisuudesta (Appleby, Bell & Boetto 2017, 81).

Ekososiaaliset riskit luovat ristiriidan hyvinvointivaltion lupauksen kanssa ja heikentävät ihmisten hyvinvointia (Hirvilammi & Helne 2014, 2163). Länsimaisissa hyvinvointivaltioissa on perinteisesti nojaututtu antroposentrismiin, jonka mukaan ihmiset ovat erillään luonnosta, ja yhteiskuntien kehitys on riippumatonta luonnon rajoituksista. Antroposentrisessä ajattelussa on pyritty hallitsemaan luontoa. Hyvinvointia on synnytetty rinnastamalla ihmisten hyvinvointi talouskasvuun. Päätökset ovat perustuneet talouteen. Rationaalisuus on koettu tärkeämmäksi kuin humaani ajattelu. Sosiaalipolitiikalla on tavoiteltu ihmisten elintason nousua. (Hirvilammi & Helne 2014, 2162–2163.) Pyrkimys kasvattaa julkisen sektorin tuottavuutta, on jättänyt ympäristön sekä ihmisten hyvinvoinnin liian vähäiselle huomiolle sosiaalipolitiikassa (Helne 2014, 3; Bardy & Salonen 2015, 5). Yhteiskunnassa tulisi huomioida ympäristönäkökulmia, luopua luonnon välineellistämisestä ja tunnistaa ekosysteemien välinen monimutkainen suhteiden verkko

ja luonnon sekä ihmisen symbioottisuus, riippuvuus toisistamme (Hirvilammi & Helne 2014, 2161; Noble 2016, 18–19; Pulkki 2017, 105, 184).

Ekologisten, sosiaalisten ja taloudellisten kehitysintressien välisten suhteiden ymmärtämisen tulee olla pohjana poliittisille päätöksille (Bardy & Salonen 2015, 11). Ylikulutuksesta ja loputtomasta kasvusta luopuminen vaatii politiikkaa, joka havahduttaa ihmiset kollektiiviseen muutokseen. Yhteisöjä tulee ohjata ekologisuuteen, esimerkiksi tukea käyttämään ekologisesti kestävää teknologiaa. (Noble, 2016, 18–19.) Poliitiikan, kuten myös sosiaalialan, tulee puuttua paitsi ympäristöhaasteisiin, myös sosiaalisen oikeudenmukaisuuden riskeihin, kuten köyhyyteen ja tukea haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten resilienssiä voimaannuttavilla ja yhteisöllisillä keinoilla (Appleby ym. 2017, 80 – 81, 87). Poliitiikan tulee myös tukea kansalaisia vähähiiliseen vapaa-ajan viettoon, joka lisää subjektiivista hyvinvointia (Druckman & Gatersleben 2018, 85). Poliittisten toimien lisäksi tarvitaan johtamista sekä kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden ja vapaaehtoistoiminnan mukaan ottamista. Vapaaehtoiseen ympäristötoimintaan tulisi osoittaa valtiollista tukea ja sen vaikuttavuutta tulisi arvioida. (Drolet & Sampson 2014, 71.)

Ekososiaalityö on vaihtoehto toimettomuuden ja kieltämisen kulttuurille (Noble 2016, 18–19). Sosiaalialalla on tärkeää integroida ekologinen näkökulma kaikkiin alan käytänteisiin (Drolet ym. 2015, 528). Sosiaalipolitiikassa tulee tiedostaa ympäristöriskit ja huomioida luonto ihmisen hyvinvoinnin tuottajana. Tällöin talousjärjestelmä hyväksytään osaksi ekosysteemistä riippuvaista kulttuurista ja sosiaalista toimintaa. Kaiken lähtökohtana on inhimillisen toiminnan asettaminen maapallon kestävyuden rajoihin. (Helne 2014, 3-5) Tarvitsemme paradigman muutosta sosiaalipoliittisessa ajattelussa. Antroposentrismistä on siirryttävä ekosentriseen ajatteluun niin, että muutamme poliittisia käytäntöjämme ja systeemisiä käsityksiä yhteiskunnan järjestymisestä. Sosiaalipolitiikan tulee rakentua uudelle hyvinvoinnin määrittelylle ja ekologisesti sekä sosiaalisesti kestäviin toimiin myös ylikulutukseen syyllistyneissä hyvinvointivaltioissa. (Hirvilammi & Helne 2014, 2161-2164.) Muutoksen taustalla toimivat arvot ovat ympäristön ja

sen monimuotoisuuden suojele, kestävyysajattelu, henkiset arvot ja jälleen rakentaminen (Gray & Coates 2015, 507-508). Hyvinvoinnin having, doing, loving ja being ulottuvuuksille on jokaiselle mahdollista löytää sosiaalipoliittisia käytänteitä näitä edistämään (Helne 2014, 6 ; Hirvilammi & Helne 2014, 269). Taulukossa 2 esitetään jokaiselle hyvinvoinnin ulottuvuudelle näitä vastaavat indikaattorit ja sosiaalipoliittiset toimenpiteet (Hirvilammi & Helne 2014, 269.)

TAULUKKO 2. HDLB – malli suhteessa indikaattoreihin ja sosiaalipoliittisiin toimenpiteisiin. (Hirvilammi & Helne, 269.)

ULOTTUVUUS	INDIKAATTORIT	SOSIAALIPOLIITTISET TOIMENPITEET
HAVING -Kohtuullinen ja oikeudenmukainen elintaso	-Luonnonvarat: vesi, ruoka, vaate- tusmateriaalit, rakentaminen jne. -Taloudelliset resurssit: tulot ja va- rallisuus -Asuminen -Energia -Kulutustarvikkeet	-Perustulo -Idea enimmäistulotasosta -Tulojen ja varallisuuden asteittai- nen verotus luonnonvarojen liika- käytön vähentämiseksi -Verojen kerryttäminen ja progres- siivinen ympäristövero vähentä- mään köyhille kotitalouksille aiheu- tuvia kielteisiä sivuvaikutuksia
DOING -määrätietoinen ja vastuullinen toi- minta	-Mielekäs palkattu työ -Sosiaalinen ja poliittinen toiminta -Taloudenhoito -Koulutus ja oppiminen -Vapaa-ajan aktiviteetit -Luontoaktiviteetit (puutarhan- hoito, vaellus jne.)	-Sosiaalisesti ja ympäristön kan- nalta arvokkaiden työpaikkojen osuuden kasvu -Työajan lyhentäminen -Vähemmän kulutusmahdollisuuksia
LOVING -Yhdistävät ja myötätuntoiset suh- teet muihin	-Perhe ja sukulaiset -Ystävät -Paikalliset yhteisöt ja yhteiskunta -Globaali yhteisö ja tulevat suku- polvet -Muut lajit ja luonto	-Huolenpidon eetos ja sen käytän- teiden helpottaminen -sosiaaliset edut ja palvelut perhei- den ja paikallisten yhteisöjen tuke- miseksi -Ekososiaalinen sosiaalityö ja green care ihmisen ja luonnon suhteiden tukemiseksi
BEING -Elävä läsnäolo	-Hyvä fyysinen ja henkinen terveys Luontaisten potentiaalien toteutta- minen -Autonomian tunne -Luovuus -Pyrkimys rauhaan, hyvyyteen ja epäitsekkyteen -Kokemuksia kokonaisuudesta, omanlaisuudesta ja omavaraisuus- desta	-Hitaan elämän ja downshiftaami- sen suosiminen -Yksinkertaistettu lainsäädäntö ja ihmisten ymmärrettävissä oleva hy- vinvointijärjestelmä

Kehittyvä ekososiaalityö pyrkii yhdistämään resurssinsa ja asiantuntijuutensa ympäristöaktivistien kanssa. Sosiaalityön käytäntöihin tuodaan tällöin vahvaa ekologista, sosiaalista ja poliittista työtettä sekä haasteiden tunnistamista ja ratkaisukeinojen etsimistä. (Noble 2016, 14, 18–19.) Sosiaalialan ammattilaisten tulisi ilmastonmuutoksen kiihtyessä osallistua yhteisöjensä hyvinvoinnin edistämiseen, sosiaalipolitiikkaan sekä ympäristönsuojeluun (Lysack 2015, 444-445; Appleby ym. 2017, 87). Ekososiaalityössä voidaan toteuttaa jopa radikaalia poliittisesti aktiivista toimintaa. Sosiaalialan työntekijöillä on kyky toimia kestävyttä edistäen lisäämällä ihmisten tasa-arvoa, ihmisoikeuksia, solidaarisuutta ja kaikkien ihmisten arvokkuuden huomioimista. (Drolet ym. 2015, 530; Gray & Coates 2015,508-509; Noble 2016, 18 – 19.)

Ekososiaalityöllä voidaan vaikuttaa yhteisöihin ja yhteiskuntaan aktiivista verkostotyötä tekemällä, esimerkiksi kokoamalla paikallinen, sosiaalityön organisoima verkosto muuttamaan konkreettinen ympäristölle haitallinen toiminta. Sosiaalityön professori Lysack (2015, 442–445) esittää toimivan vaikuttamisverkoston keinoina: 1) Tieteiden välisyys ja moniammatilliset verkostot sekä kansalaisjärjestöt 2) Suhteiden rakentaminen keskeisten yhteistyökumppaneiden kanssa, joita ovat esimerkiksi poliittiset toimijat, eri aktivisti - ja sidosryhmät 3) Toimivat, suunnitelmalliset tiedotus- ja viestintästrategiat, joissa näkökulma perustuu näyttöön ja kerättyä arviointia hyödynnetään tiedotuksen edetessä 4) Verkosto poliittisesti sitoutumaton, yhteistyötä tehdään puolueiden kanssa, mutta näitä ei oteta edustajiksi verkostoon 5) Poliittisten johtajien / päättäjien sitouttaminen toimintaan. Tarjotaan esimerkiksi tietoa ilmastonmuutoksen sosiaalisista- ja terveydellisistä vaikutuksista sekä taloudellisista kustannuksista 6) Viestintä- ja kommunikatiotaidot; syventävät poliittisia innovaatioita yhteisöissä, median hyödyntäminen väestön tiedottamisessa, tiedotusvälineiden sitouttaminen. Viestintätaitojen tulisi sisältyä sosiaalialan koulutukseen. 7) Verkoston vakiuttaminen ja säilyttäminen toimijana.

Sosiaalityössä globaali epäoikeudenmukaisuus ja sen vastatoimet ovat olleet puutteellisia. Luontoympäristö ei ole ollut sosiaalialan toiminta-aluetta. Tämän

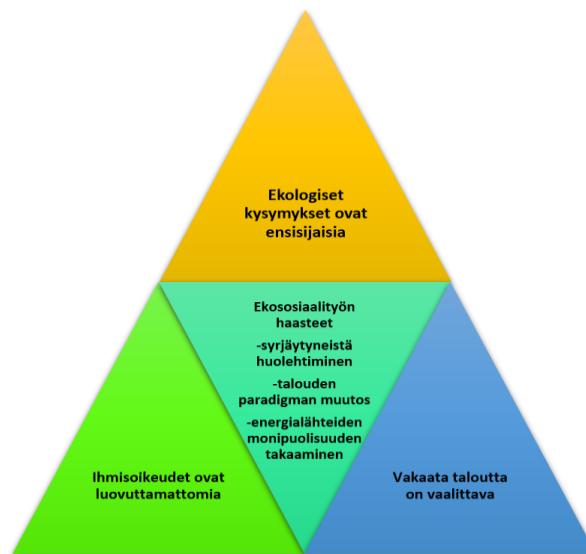
vuoksi ala on ollut vähänlaisesti edustettuna ilmastonmuutoksen vastaisten toimenpiteiden suunnittelussa ja päätöksenteossa. Kuitenkin sosiaalialalla on viime vuosina kehitetty teoreettisia lähestymistapoja sosiaalisen - ja ympäristöoikeuden mukaisuuden välille sekä ihmisten hyvinvoinnin huomioimiselle. Sosiaalialan asiantuntijuutta voitaisiin hyödyntää yhteistyössä poliittisten päättäjien kanssa ilmaston muutoksen vastaisessa taistelussa. Yhdistyneiden Kansakuntien suosittelema proaktiivinen ympäristötoiminta ja sosiaalinen näkökulma tulevaisuuden kehittämistyössä toisi mukanaan oikeudenmukaisuutta, yhteisöllisyyttä sekä huomioisi haavoittuvassa asemassa olevat ryhmät. (Alston 2015, 359.) Tulevaisuudessa tulee huomioida myös digitalisaation mahdollisesti syrjäyttävä vaikutus osalle ihmisistä (Kouvo 2014, 60) ja myöntää marginalisaation vastaisen sosiaalityön jääneen vähäiseksi Suomessa (Kivipelto & Saikkonen, 2018, 68). Kehittyvä ekososiaalityö tarvitsee työparikseen toimivaa ympäristösosiaalipolitiikkaa (Alston 2015, 360–361).

Ekososiaalityöllä on tärkeää haastaa taloudellista kasvua tavoittelevaa yhteiskuntajärjestelmää, jotta vältetään kasvun aiheuttamilta negatiivisilta vaikutuksilta. Ekososiaalityön ensimmäisenä haasteena on syrjäytyneistä huolehtiminen; heidän palvelujensa, etujensa, mahdollisuuksiensa ja elämän laatunsa parantaminen maapalloa säästäen. Toinen haaste on talouden paradigman muutos; kuluttaja-elämäntavan tasapainottaminen sekä väestönkasvun huomioiminen. Kolmas haaste on uusiutumattomien energialähteiden monipuolisuuden takaaminen samalla säästäen ympäristöä uusliberalistisen talouden uhilta. (Noble 2016, 18 – 19.)

Bardy & Salosen (2015, 6) elämää ylläpitävien tekijöiden tärkeysjärjestys on seuraava: 1) Ekologiset kysymykset ovat ensisijaisia. Poliitiikan ja nykyihmisten elämäntapojen tärkein päämäärä on turvata tulevien sukupolvien elämän edellytykset; juomavesi, hengitysilma, pölyttäjät, maaperän hedelmällisyys, vakaa ilmasto, asuinkelvollinen maaperä, luonnonvarojen kestävä käyttö. 2) Ihmisoikeudet ovat luovuttamattomia. Poliitiikan tulee puolustaa arvokkaan elämän mahdollisuuksia ja ihmisten elämän tapojen edistää ihmisoikeuksia. 3) Vakaata taloutta on

vaalittava. Käytännössä se tarkoittaa maapallon rajallisten resurssien tehokasta käyttöä samalla tyydyttäen kaikkien ihmisten perustarpeet.

Kuviossa 14 esitetään, mitä haasteita ekososiaalityö kohtaa suhteessa elämää ylläpitäviin asioihin.

KUVIO 14. Ekososiaalityön haasteet ja elämää ylläpitävien asioiden tärkeysjärjestys. (Mukaiillen Noble 2016, 18-19; Bardy & Salonen, 6.)

Sosiaalipoliittisilla toimenpiteillä tulisi vastata kansalaisten monenlaisiin huoliin. Ihmiset ovat huolissaan taloudesta, terveydestä, hyvinvointiyhteiskunnan rapautumisesta, sote-palvelujen heikentymisestä, alueellisesta eriarvoisuudesta, talous- ja työllisyysongelmista sekä poliittisten päätösten ja lainsäädännön vaikutuksista. (Kunnari 2017, 92, 177–185; Kivipelto & Saikkonen 2018, 65) Lisäksi ihmiset kantavat huolta moninaisista sosiaalisista ongelmista, kuten syrjäytyminen ja yhteiskunnan kovenevat arvot. (Kunnari 2017) Sen sijaan politiikalla ei voida vaikuttaa ihmisten tarpeisiin. Siihen voidaan kuitenkin vaikuttaa, kuinka tarpeet tyydytetään; ekologisesti vai tuhoamalla planeettamme (Helne & Hirvilammi, 2017, 6.)

6.2.2 Ekososiaalinen resilienssi haastaa tulevaisuuden osaamistarpeita

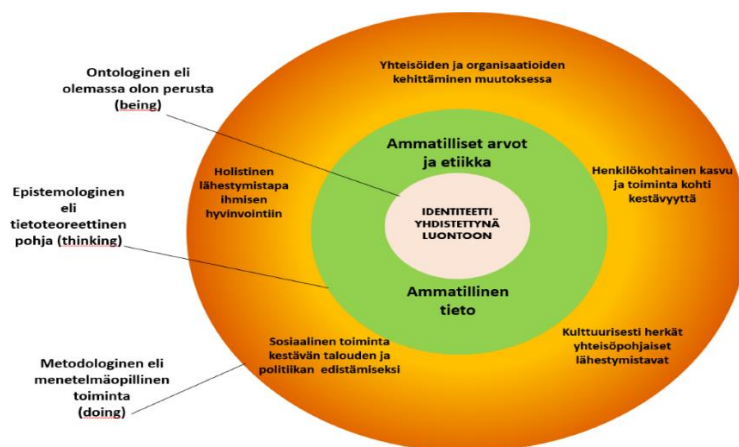
Ekososiaalityössä tiedostetaan, mitä on kohtuullinen hyvinvointi sekä maailmanlaajuinen kärsimys. Toivoa lisää näkemys, että haasteet ovat voitettavissa. (Helne & Hirvilammi 2017, 11.) Tiede on osoittanut ilmastonmuutoksen ja sen vakavuuden jo vuosikymmeniä sitten, mutta tieto ei ole saanut ihmiskuntaa, eikä sosiaalialaa reagoimaan riittävän nopeasti (Noble 2016, 14, 18–19). Maapallon biologiset resurssit ovat resilienssinsä rajoilla. Ilmastonmuutos ja erilaiset ympäristökatastrofit pakottavat miettimään kiireellisesti keinoja, joilla voidaan rajoittaa muutoksista seuraavia vakavia haittoja sekä palauttaa ihmisen ja luonnon välinen tasapainoinen suhde. (Hirvilammi & Helne 2014, 2161; Helne & Hirvilammi 2017, 1,3; Lysack 2015 444–445; Noble 2016, 14,18–19; Ovaskainen, 2019, 112, 170.)

Sosiaaliala säilyttää merkityksensä vain mukautuessaan ja reagoidessaan globaaliin ilmastonmuutokseen (Appleby ym. 2017, 88). Sosiaalityöltä ja palveluilta vaaditaan hyvinvoinnin monimuotoisuuden ja relationaalisuuden eri yhteyksien ja dynaamisuuden tunnistamista. Tämä edellyttää osallisuutta, osaamisresurssien yhdistämistä, monitieteistä keskustelua hyvinvoinnin edistämisestä, kriittistä työtettä ja vanhojen tottumusten rajoja ylittäviä innovaatioita. (Kivipelto & Saikkonen 2018, 68–69; Salonen & Joutsenvirta 2018, 87.) Keskeistä ekologisessa hyvinvointiyhteiskunnassa on samanaikainen yksilöllinen ja sosiaalinen edistys (Helne 2014, 6) - tärkein päämäärä on asiakkaiden hyvinvoinnin edistäminen. (Kivipelto & Saikkonen 2018, 68–69).

Uudet lähestymistavat ilmastonmuutoksen mukanaan tuomiin haasteisiin ja ekososiaalityön kehittäminen edellyttää kykyä pohtia monimutkaisia systeemisiä ongelmia. Tämä haastaa sosiaalialan koulutusta ja työn humaaneja arvoja ja teorioita. (Drolet ym. 2015, 528–529; Gray & Coates 2015, 507-508.) Ekososiaalinen toiminta edellyttää ammattilaisilta muutosmyönteisyyttä ja halua syvälliseen uuden oppimiseen (Helne & Hirvilammi, 2017, 11). Sosiaalialan kirjallisuutta tulisi uudistaa ja oppimateriaalien tulisi käsitellä ilmastonmuutoksen globaalia

epäoikeudenmukaisuutta. Opetuksessa tulisi olla ekososiaalinen viitekehys. (Gray & Coates 2015, 507-509.) Ekososiaalisen viitekehysten käyttäminen sosiaalityössä muokkaa alan ymmärrystä ihmisen ja luonnon yhteydestä ja luo uusia näkökulmia työhön. Sosiaalisen ympäristön vaikutus ihmisten hyvinvointiin on merkittävä ja sosiaalialalla työskennellessä tämä kokonaisvaltaisuus tulee huomioida. (Närhi 2015, 323, 325–326.) Ekososiaalinen viitekehys vaatii teorian ja ammattilaisarvojen yhdistämistä. Käytännössä viitekehysten kautta voidaan ymmärtää ja jäsentää sitä, miten teoriat ja arvot toimivat käytännön työn tietoteoreettisena pohjana. Ekososiaalisessa viitekehyksessä voidaan nojata ontologiseen perustaan, mikä tarjoaa sosiaalialan työntekijöille omaksuttavaksi ymmärryksen omasta kokonaisvaltaisesta, jopa hengellisestä yhteydestä suurempaan järjestelmään - luontoon. (Boetto 2017, 53–55.)

Kuviossa 15 "transformatiivinen ekososiaalinen malli" nähdään sosiaalityön perustaksi työntekijän ontologinen olemassaolon perusta eli maailmankuva, jossa työntekijä on relationaalisessa yhteydessä luontoon. Keskimmaisessä ympyrässä kuvataan sosiaalityön epistemologista pohjaa eli ammattilaisen tiedon, arvojen ja etiikan kokonaisuutta, johon työntekijä pohjaa ekososiaalisen ajattelunsa. Uloimmassa renkaassa on sosiaalityön metodologinen toiminta, millä viitataan kaikkiin niihin toimenpiteisiin, toimiin ja strategioihin, joilla ammattilainen toteuttaa ekososiaalityötä vuorovaikutuksessa yksilöiden, perheiden ja yhteisöjen kanssa. (Boetto 2017, 52 - 63.)

KUVIO 15. Transformatiivinen ekososiaalinen malli (Boetto 2017, 52)

Luontosuhde ulottuu henkilökohtaisesta elämästä ammatilliseen toimintaan heijastaen kunnioitusta ympäristöä kohtaan. Luontosuhteen vaaliminen auttaa ihmistä tunnistamaan itsensä osaksi maailmaa ja ymmärtämään hyvinvoinnin riippuvuuden muiden hyvin voinnista. Luontosuhde näkyy ihmisen käytännön toimissa ja siinä, kuinka hän on vuorovaikutuksessa niin ympäröivän luonnon kuin muiden kanssa. (Boetto 2017, 52–53.) Henkilökohtainen tapa elää ekologisesti on normatiivinen kokonaisuus, joka perustuu ihmisen moraalii- ja arvokäsitykseen, mitkä näkyvät hänen elämäntavoissaan ja tavassaan ottaa huomioon luonto. Ihannelilanteessa luontosuhde on luonteva osa työroolia aiheuttamatta arvoriiriitä työn ja oman arvomaailman välillä (Ovaskainen 2019, 5, 54,122.)

Sosiaalialalla tuottaa haastetta ympäristötutkimuksesta saatavan tiedon integroiminen työn käytäntöön. Työhön liittyvien käsitteiden uudelleen määrittäminen on yksi keino edistää muutosta kohti kestävämpää maailmaa. (Boetto 2017, 56, 64.) Tärkeää on eriarvoistavien rakenteiden muuttaminen. Sosiaalialalla työskentelevät ovat muutoksentekijöitä. He voivat edistää kestäväää kehitystä osallistumalla sosiaalisen toiminnan ja solidaarisuuden vahvistamiseen ruohonjuuritasolla, esimerkiksi erilaisissa yhdistyksissä ja toimimalla erilaisissa verkostoissa, aina paikallisista verkostoista kansainvälisiin liittoumiin. (Drolet & Sampson 2014, 69–70) Ilmastonmuutoksen vastaisen työn tuloksellisuuden arvioimiseksi tulee kehittää monitieteisiä menetelmiä, joilla voidaan sekä paikallisesti että kansainvälisesti arvioida toimenpiteiden vaikuttavuutta sosiaalisesta näkökulmasta (Appleby ym. 2017, 87).

Sosiaalityön asiantuntemus monitieteisissä verkostoissa tulee tulevaisuudessa painottumaan sosiaalisen ja ympäristöllisen oikeudenmukaisuuden edistämiseen (Alston 2015, 360). Ilmastonmuutoksen vastaisessa työssä sosiaalialan vahvuutena on sosiaalisten ulottuvuuksien tunnistaminen ja heikommassa asemassa olevien hyvinvoinnin edistäminen. Työtä tulee tehdä yhteistyössä päättäjien kanssa. (Drolet & Sampson 2014, 70-71; Drolet ym. 2015, 528; Appleby ym. 2017,81). Sosiaalialalla ympäristön kestävyyttä voidaan huomioida yksilö-, yhteisö-, yhteiskuntat- ja globaalilla tasolla. (Drolet & Sampson 2014, 70–71; Gray

& Coates 2015, 508 - 509; Appleby ym. 2017,87; Boetto 2017, 64). Ilmastonmuutoksen ja ympäristökatastrofien haittoihin sopeutuminen edellyttää uusia tuki-
muotoja ihmisten sopeutumisen helpottamiseksi (Alston 2015, 361). Yksilötasolla
korostuu ihmisten tukeminen kestävämmän elämäntavan saavuttamisessa. Yh-
teisötasolla on mahdollista tehdä esimerkiksi ympäristöä huomioivia organisaa-
tiomuutoksia. Sosiaalialan työntekijät tukevat yhteisöjä tiedottamalla kestävästä
toimintatavoista. Heillä on mahdollisuus työskennellä voimaannuttavalla työt-
teella ihmisiä aktivoiden ja valtaistaen yhteisöjä toiminnassaan. (Drolet & Samp-
son 2014, 70; Gray & Coates 2015, 508-509; Appleby ym. 2017,87; Boetto 2017,
64.) Yhteiskunnallisella tasolla voidaan toteuttaa esimerkiksi sosiaalipoliittista
vaikuttamista ja muun muassa yhteisöarviointeja. Kaikilla tasoilla tuetaan oikeu-
denmukaisuutta niin paikallisesti kuin globaalisti. (Appleby ym. 2017,87; Drolet
& Sampson 2014, 70–71; Gray & Coates 2015, 508-509.)

Hirvilammin ja Helneen (2014, 2163–2164) mukaan on käynnissä paradigman
muutos ja he ovat luoneet heurestisen luettelon, jossa ihmisen relationaalisuus
on huomioitu. Luettelo on myönteinen ja tällä valinnalla on tarkoitus kiinnittää
huomiota kestävä kehityksen muutosten mahdollisuuteen. 1) Ihmiset ovat osa
luontoa ja yhteydessä ekosysteemeihin. 2) Luonto on kaiken elämiseen tarvitta-
van tarjoava liittolainen. Ekosysteemejä kunnioitetaan. 3) Kaikki elävä on luon-
nostaan arvokasta ja toisistaan riippuvaista. 4) Suhteet ovat tärkeitä ja välittämi-
nen laaja-alaista. 5) Ihmisten toiminta vaikuttaa tässä hetkessä ja tulevaisuu-
dessa. 6) Kestävyyden edistämisessä on tärkeää kaikkien lajien terveet elinot.
Hyvinvointi on suhteellista ja elämän ei-materialistista näkökulmaa arvostetaan.
7) Riskejä vältetään ja pyritään huolehtimaan varotoimenpiteistä. 8) Tarpeita voi-
daan tyydyttää teknologian mahdollistamalla innovaatioilla. 9) Päätökset tehdään
demokraattisesti. Taloudellisia tavoitteita tärkeämpää ovat sosiaalinen kestävyys
ja ympäristönsuojelu. 10) *”Ihmiset eivät luota vain älykkyyteen, vaan myös intui-
tioon, tunteisiin ja sisäiseen viisauteen.”*

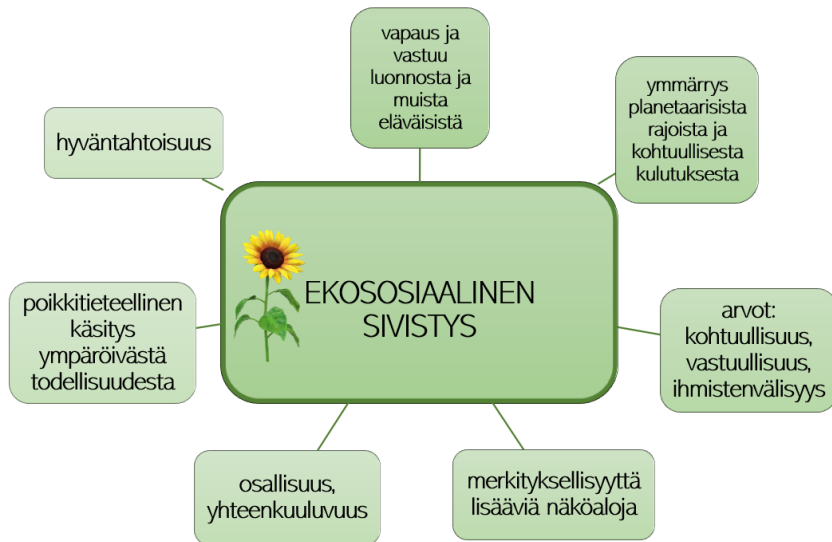
Taulukossa 3 esitetään osa-alueet, joista ekososiaalityön resilienssi analy-
simme perusteella koostuu yksilö-, yhteisö-, yhteiskunta- ja globaalitasoilla.

TAULUKKO 3. Ekososiaalityön resilienssiä edistäviä tekijöitä

EKOSOSIAALITYÖN RESILIENSSI			
YKSILÖTASO	YHTEISÖTASO	YHTEISKUNNALLINEN TASO	GLOBAALI TASO
<ul style="list-style-type: none"> -muutosmyönteisyys -halu syvälliseen oppimiseen -sosiaalisen huomiominen -ekososiaalinen viitekehys yhdistää teoreettisen tiedon ja ammatilliset arvot -ymmärrys omasta kokonaisvaltaisesta yhteydestä luontoon -luontosuhde myös työroolissa sopusoinnussa arvojen kanssa -ihmisten tukeminen kestävämpään elämäntapaan 	<ul style="list-style-type: none"> -ympäristöystävälliset organisaatiomuutokset -yhteisöiden tiedottaminen kestävästä toimintatavoista -voimaannuttava työote yhteisöiden aktivoinnissa ja vastuuttamisessa 	<ul style="list-style-type: none"> -monitieteinen keskustelu -osallisuus -kriittinen työote -innovaatiot -osaamisen yhdistäminen -samanaikainen yksilöllinen ja sosiaalinen edistys -kyky pohtia monimutkaisia systeemisiä ongelmia -koulutuksen uudistaminen -kirjallisuuden uudistaminen -tutkimustiedon integroiminen alan käytänteisiin -paikalliset arviointimenetelmät -yhteistyö päättäjien kanssa -uudentyyppiset tuen muodot ilmastonmuutokseen sopeutumisen edistämiseksi -sosiaalipoliittinen vaikuttaminen -yhteisöanalyysit 	<ul style="list-style-type: none"> -hyvinvoinnin monimuotoisuus ja relationaalisuus -maailmanlaajuisen kärsimyksen ymmärtäminen -nopea reagointi ja mukautuminen -toivo haasteiden voittamisesta -ekososiaalinen viitekehys -työn käsitteiden uudelleenmäärittely -kansainväliset arviointimenetelmät -sosiaalisen ja ympäristöllisen oikeudenmukaisuuden edistäminen
Oikeudenmukaisuus	Oikeudenmukaisuus	Oikeudenmukaisuus	Oikeudenmukaisuus

6.2.3 Ekososiaalinen sivistys ekososiaalityön taustaorientaationa

Ekologisesti väritynyt hyvän elämän tavoittelu on sivistynyttä ja avarakatseista. Ekologisesti sivistynyt ihminen osaa asettua toisten asemaan. Tällöin ihminen omaa poikkitieteellisen käsityksen ympäröivästä todellisuudesta ja hänellä on merkityksellisyyttä lisääviä näköaloja. Hän on arvoiltaan kohtuullinen, vastuullinen, ihmistenvälinen ja ymmärtää ihmisen vapaudet ja vastuun luonnosta sekä toisista ihmisistä. Inhimillisen kasvun perimmäisen tavoitteen tulee olla luottamusta tulevaisuuteen vahvistava sivistys. Keskeistä sivistyksessä on hyväntahtoisuus perustana muille hyveille sekä ihmisen eettiselle orientaatiolle. (Bardy & Salonen 2015, 5,8; Pulkki 2017, 123.) Kuviossa 16 kuvataan ekososiaalisen sivistyksen eri ulottuvuuksia.

KUVIO 16. Ekososiaalisen sivistyksen ulottuvuudet

Kulutussyhteiskunnasta siirtyminen ekologiseen yhteiskuntaan edellyttää ihmisten tarkoituksellisen hyväntahtoisuuden ja tasapainoisen minuuden kehittymistä (Pulkki 2017, 98, 105, 123). Ekososiaaliseen sivistykseen kuuluu ymmärrys maapallon asettamista rajoista kulutukselle ja käsitys siitä, kuinka paljon materiaa tarvitaan. Viisas, vastuullinen ja suhteellisuudentajuinen ihminen pyrkii elämän ylläpitämiseen maaplaneetallamme. Kyyniset arvot eivät edistä kestäväää maailmaa. (Pulkki 2017, 105, 110–111, 121–123, 184, 178.) Muutos kestävämpään kuluttamiseen on jo käynnissä (Bardy & Salonen, 11–12).

Ekososiaalinen sivistys vähentää ihmisten eriarvoisuutta ilmastonmuutoksen aikakaudella. Ekologisen sivistyksen lähtökohta on ihmistenvälisyys, osallisuus ympäröivässä todellisuudessa. Se syntyy vastavuoroisissa ihmissuhteissa, kohtaamisissa - yhteisessä sosiaalisen todellisuuden rakentamisessa. Ekologisuus ja yhteenkuuluvuus liittyvät toisiinsa. Kun ihminen on osallinen ja hänellä on ihmissuhteita, materiaalilla ei ole elämässä niin suurta merkitystä. (Bardy & Salonen 2015, 8–11.)

Koulutuksella, kasvatuksella ja sivistyksellä on mahdollista edistää kestäviä, ekologisesti valistuneempia elämäntapoja, jotka säästävät yhteisiä rajallisia

resursseja sekä parantavat elämänlaatua itsekkäiden ja pyyteettömien toiminnan motiivien yhdistyessä. Täyden ihmisyyden saavuttanut ihminen ei koe uhrautuvansa tulevien sukupolvien vuoksi säästäessään maapallomme resursseja. Kestävä kehitys, hyvä elämä ja hyvinvointi nivoutuvat toisiinsa. (Pulkki 2017, 49, 98, 178–179; Salonen & Joutsenvirta 2018, 96.) *“Lähestymistavan voima on siinä, että sen avulla voidaan yhtä aikaa tavoitella syvempiä merkityksiä tälle hetkelle, arvokkaampia tarkoituksia omalle olemassaololle ja ratkaisuja ihmiskunnan yhteiselle hyvälle tulevaisuudelle”* (Salonen & Joutsenvirta 2018, 96). Solidaarisuuden tukien kehittyä pro- ja ekososiaalisesti hyveellisiä ihmisiä (Pulkki 2017, 96). Koulutuksen, kasvatuksen ja sivistyksen tulee yhteistyössä löytää käsitys siitä, minkälaista kestävää maailmaa halutaan tavoitella. Samalla tulee pohtia mitä sen saavuttaminen edellyttää. (Salonen & Joutsenvirta 2018, 95–96.)

Ekososiaalisen sivistyksen tavoitteena on, että aikakautemme saavutuksena voidaan pitää siirtymistä jälkimateriaalisiin arvoihin (Bardy & Salonen 2015, 12). *Jälkimateriaalisia arvoja ovat: ‘kansalaisten voimaantuminen, itsensä toteuttaminen, osallisuus, elämänlaadun priorisointi, koettu hyvinvointi ja universalismi, omistamisen merkitysten ja kohteiden muutos, joustavat säännöt ja tilanne-etiikka, merkityksellisyyden ja tarkoituksellisuuden korostaminen ja hyväntahtoisuus’* (Salonen & Joutsenvirta 2018, 87). Jälkimaterialismissa (Kuvio 17.) hyvinvoinnin tavoittelussa irrottaudutaan materialismista. (Salonen & Joutsenvirta 2018, 93–96).

KUVIO 17. Jälkimateriaaliset arvot (Salonen & Joutsenvirta 2018, 87)

Koettu hyvinvointi ei ole suorassa yhteydessä vaurauteen (Bardy & Salonen 2015, 9). Elämän arvokkaat sisällöt ja merkitykset nousevat aineettomista asioista. Hyvinvointi syntyy luottamuksesta, sosiaalista pääomaa kasvattamalla ja kestävyysaasteita ratkaisevilla elämäntapavalinnoilla. Oma ja yhteinen etu liittyvät toisiinsa. Vastuu muista vapauttaa ihmisen aineellisen vaurauden tavoittelusta sosiaalisen pääoman kasvattamiseen lisäten tyytyväisyyttä elämään. Ihmisten asenteet hyvinvoinnin syntymiseen muuttuvat ja muutos näkyy etenkin nuorten asenteissa. (Salonen & Joutsenvirta 2018, 93–96.)

Jälkimaterialistisilla arvoilla on merkitystä riittävyyden käsitteen ymmärtämisessä. Esimerkiksi yhteisöllinen jakamistalous mahdollistaa vähemmillä resursseilla elämisen ja omistamisen. Ihmiset ovat tyytyväisiä siihen, mitä heillä on; sen sijaan, että huomio kiinnittyisi puutteisiin. Seurauksena on sellainen tyytyväisyys, jonka on aiemmin estänyt oman edun ja vaurauden tavoittelu. Tyytyväisyys edistää ihmisten terveyttä ja hyvinvointia. Materialismista, suorituskeskeisyydestä ja individualismista luopuminen eheyttää ja vahvistaa kokemusta elämän arvokkuudesta. Aineettomat resurssit tulevat todeksi ihmisen, yhteiskunnan ja maapallon kestävässä vuorovaikutuksessa. (Salonen & Joutsenvirta 2018, 88–90, 96.) Hyvinvointia kohentavat merkitykselliset arkiset kokemukset. Elämää kannattelevat kokemukset syntyvät yhteydessä toisiin ihmisiin. (Bardy & Salonen 2015,10.)

Ekososiaalityössä keskeistä on tunnustaa oikeudenmukaisuus kaikkea elollista kohtaan ja ymmärtää ympäristökriisien suhteettomat vaikutukset etenkin heikossa asemassa olevaan väestöön. Tarvitaan ekologista lukutaitoa, jolla tarkoitetaan tietoisuutta ja ymmärrystä luontoa, ekosysteemiä ja ihmisen osaa kohtaan. Ihmisen toiminnan vaikutukset ekokriiseihin ja terveyden ylläpitämiseen tiedostetaan. Tasapainoisen luontosuhteen saavuttamiseksi otetaan oppia alkuperäiskansojen luontosuhteesta ja ympäristöystävällisistä käytännöistä. Sosiaalialalla tulee ymmärtää globaalit tarpeet. Etenkin kehittyneillä valtioilla on maailmanlaajuisen ekologisen oikeudenmukaisuuden edistämisen velvollisuus. (Boetto 2017, 54.)

Ekososiaalinen edistys yhteiskunnassa tarkoittaa lisääntyviä vaihtoehtoja. Hyödyllistä on miettiä, miten ratkaisemme ristiriidan vaurauden maksimoinnin ja kestävien valintojen välillä. Muutos tapahtuu ihmisten arvomaailman ja maailmanlaajuisen myötätunnon heräämisen kautta. Tällöin tavoitellaan rohkeasti uusia toimintatapoja, jotka perustuvat ihmisen sivistyneeseen itsekäsitykseen ja käsitykseen suhteestaan maailmaan. (Salonen & Joutsenvirta 2018, 89–90.) Tulevaisuuteen voi suhtautua luottavaisesti, sillä jo nyt on olemassa esimerkkejä siitä, että voimme omalla toiminnallamme vaikuttaa ilmastonmuutokseen (Bardy & Salonen, 11–12). Elinkelpoisten elämisen mahdollisuuksien säilyttäminen maaplaneetallamme myös seuraaville sukupolville on mahdollista henkisen kasvun kautta. Se tarkoittaa kasvua kohti täyttä ihmisyyttä. (Salonen & Joutsenvirta 2018,96).

6.2.4 Talouden uudelleenmäärittely ekososiaalisen sivistyksen ja ekososiaaliryöntein näkökulmasta

Viime vuosikymmeninä on hyvää elämää tavoiteltu vaurautta kasvattamalla. Vaurauden mittarina toiminut korkea bruttokansantuote kertoo samalla sellaisesta elämäntavasta, joka johtaa ihmisten hyvinvoinnin laskuun, ympäristön saastumiseen ja luonnon köyhtymiseen. (Bardy & Salonen 2015, 5.) Bruttokansantuotteen nousu korkealle tuottaa negatiivisia ulkoisvaikutuksia, kuten erilaisia kielteisiä terveysvaikutuksia. Bruttokansantuotteen saavutettua leikkauspisteensä, hyvinvointi yhteiskunnassa ei enää nouse. Kestävä, ei aineellinen, kulutus sen sijaan lisää hyvinvointia bruttokansantuotteesta riippumatta. Poliittisin ja yhteiskunnallisin toimenpitein edistetään ihmisten hyvinvointia vaikuttamalla elämäntapa- ja käyttäytymisvalintoihin. Esimerkiksi politiikan avulla voidaan mahdollistaa terveellinen ruoka, fyysinen aktiivisuus, mielenterveyden hyvinvointi, yhteisöllisyys sekä luontoyhteys. (Pretty ym. 2016, 11-14)

Aiemmin kestäväää kehitystä tavoiteltaessa on asetettu luonto tärkeysjärjestyksessä vasta talouden ja ihmisten jälkeen. Se on johtanut tilanteeseen, jossa talouskasvuun keskittyminen uhkaa ihmisten hyvinvointia ja ekosysteemiä (Helne 2014, 2). Yksipuolisessa talousajattelussa on hyväksytty hyvinvoinnin kannalta vastakkaisia seikkoja vaurauden tavoittelussa. Ekologisesti kestävässä talousajattelussa tulisi kuitenkin luonnon olla elämän perusta ja materiaalisen vaurauden tavoittelun rinnalla tärkeiksi tulisi nähdä henkinen kulttuuri, moraalit ja yhteiskunnallisten edellytysten säilyttäminen. Hyvä elämä edellyttää rajallisten luonnon resurssien ja ilmastonmuutoksen tunnistamista. (Salonen & Joutsenvirta 2018, 88 – 89.) Olettamus ihmisen erillisyydestä ekologisen riippuvuuden verkostossa erottaa talouden ja yhteiskunnan luonnosta. Ihmisen ahneus ja välinpitämättömyys uhkaa planeettamme hyvinvointia ja sitä, minkälaisia seurauksia saamme aikaiseksi. (Helne & Hirvilampi 2017, 3.)

Runsas kulutuksen on kuviteltu hyödyttävän ihmisiä ja taloutta. Tämä on ajanut yksilöitä statuskilpailuun henkisten arvojen jäädessä toissijaisiksi. Talouden kasvun myötä saavutetut hyödyt eivät oikeuta niistä aiheutuvia ekososiaalisia haittoja. Tulee irrottautua pääomavaltaisesta ekologisia ongelmia aiheuttavasta talouspolitiikasta kestävämpään talousajatteluun. (Pulkki 2017, 43 105,123, 184.) Kestävä talous- ja poliittinen järjestelmä on tarpeen globaalisti. Paikallistalous ja globaalit muutokset ovat yhteydessä toisiinsa. Erilaiset ilmastonmuutoksen mukanaan tuomat vaikutukset sekä muuttoliikkeet pakottavat ihmiset pohtimaan kestävyttä. (Drolet & Sampson 2014, 67, 69.)

Talousajattelussa ekososiaalinen sivistys ilmenee kiertotalouden, paikallistalouden ja reaalihintatalouden edistämisessä. Tällainen sivistyksen ilmentyminen voimistaa ihmisten luottamusta tulevaisuuteen mahdollistamalla ekologisia valintoja ja lisää niiden läpinäkyvyyttä, vakautta ja riippumattomuutta paikallisella tasolla. Rahan kiertäminen poistumatta, on hyväksi paikalliselle taloudelle. Usein ihmiset tarvitsevat erilaisia palveluita omistamisen sijaan. Kiertotalous vastaa tähän tarpeeseen. Kiertotalouden etuna on myös materiaalin kierrätys ekologisella tavalla. (Bardy & Salonen 2015, 11.)

Sosiaalialan työllä sekä interventioilla on merkitystä ihmisten elämään koko maapallolla. Kestävässä kehityksessä ja ekososiaalityössä tulee tunnustaa maapallon rajalliset resurssit ja tiedostaa ylikulutuksen ja –tuotannon kuluttavan luonnonvaroja. (Noble 2016, 18–19; Boetto 2017, 54.) Vaurauden ja sivistyksen uudelleen määrittelyt auttaisivat yhteiskuntajärjestelmän uudistamisessa siten, että hyvinvointia tuotettaisiin monimuotoisemmin. Aineettomat hyvinvoinninlähteet ja elämästä haltioituminen tuottavat rikasta elämää. Ihmismieltä syvästi tyydyttävät kokemukset omaehtoisuudesta, pystyvyydestä sekä yhteenkuulumisesta. Kun ihminen saa osakseen ehdotonta hyväksyntää, materialistisilla asioilla ei ole niin suurta sijaa hänen elämässään. Aineellisen vaurauden tavoittelusta irtautuminen mahdollistaa laajemman sosiaalis-poliittisen ajattelun. Yhdistyneiden Kansakuntien sopimat kestävän kehityksen peruseriaatteet - elämän edellytysten turvaaminen ja luovuttamaton ihmisarvo – korostuvat keskinäisriippuvaisessa maailmassa. (Helne 2014, 6; Bardy & Salonen 2015, 5; Salonen & Joutsenvirta 2018, 95 - 96.)

6.2.5 Kestävää työllisyyttä ekososiaalisilla innovaatioilla

Kestävä yhteiskunta tarvitsee uudistumista käsityksessään siitä, mitä työ on ja innovaatioita, joiden toteuttamista tuetaan yhteiskunnan taholta. Muutosta edistävät ansiotyöstä riippumaton työn määritelmä, perustulo, mahdollisuus työajan lyhentämiseen sekä yhteisövaluutat. (Hirvilammi, Matthies, Närhi, Stamm, 2016, 313; Stamm, Matthies, Hirvilammi & Närhi 2020, 53.) Palkkatyön sijaan yhteiskunnalliseksi osallistumiseksi voitaisiin hyväksyä myös erilainen vapaaehtoistoiminta, tukihenkilönä toimiminen ja vertaisryhmiin osallistuminen. Esimerkiksi toimeentulotuen asiakkaat kokevat, että heitä ei kannusteta aktiivisesti osallistumaan vapaaehtoistyöhön. (Kivipelto & Saikkonen 2018, 57, 65–67). Vapaaehtoistyöllä olisi vaikutuksia, jotka edistäisivät ilmastonmuutokseen sopeutumista ja sen hyödyntämisellä voidaan kehittää uusia, kestäviä toimeentulomalleja (Drolet & Sampson 2014, 71). Tuotannon ja kulutuksen muutos vaatii työn ja

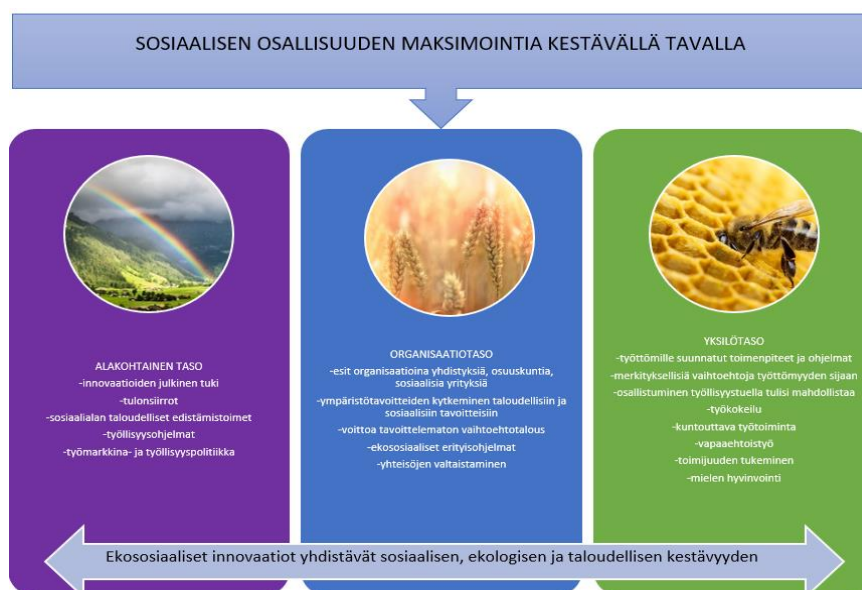
toimeentulon uudelleenjärjestämistä tukemaan hallittua muutosta. Muutoin lisääntyy eri arvoisuus ja köyhyys. Työvoimapolitiikalla ei tule ohjata sellaiseen työhön, joka ei edistä kestävästä siirtymää. Nuoret voivat olla edelläkävijöitä uudenlaisten rakenteiden luomisessa, jos toimeentulo ei riipu täysin nykyisestä työllisyys- ja sosiaaliturvajärjestelmästä. (Hirvilampi ym. 2016, 301–303, 313–314.)

Kestävemmän työelämän edistämiseksi on erilaisia ideoita, ohjelmia ja välineitä, joiden integroiminen käytäntöön on kesken. Työllistämiskokeiluissa tapahtuu ympäristövaikutuksia, mutta nämä eivät ole suunniteltuja, vaan välillisesti syntyneitä. (Stamm ym. 2020, 42, 51-52.) On myös huomioitava, että palkkatuki ja kuntouttava työ eivät sovellu kaikkien asiakkaiden tarpeisiin (Kivipelto & Saikkonen 2018, 66). Haasteena on, että palkkatyön vaihtoehtona ei tueta mahdollisuutta tehdä luonnon ehdoilla tapahtuvaa työtä tai muuta vapaaehtoistyötä. Nuoret haluavat vaihtoehtoja kestävämmän palkkatyön rinnalle. Yksi mahdollisuus on toteuttaa työkokeilu tai kuntouttavan työtoiminnan jakso ESI-organisaatiossa. (Hirvilampi ym. 2016 302; Stamm ym. 2020, 51 - 52.)

Ekososiaalisilla innovaatioilla tarkoitetaan innovaatioita, joilla on sosiaalisia ja ekologisia tavoitteita. Niiden toimintakenttänä ovat tyypillisesti yhdistykset, osuuskunnat ja sosiaaliset yritykset. Toiminnassa ovat yhteistyössä julkinen sektori, kansalaisyhteiskunta sekä paikalliset yritykset. Toimintoja ovat muun muassa kierrätys, sosiaaliset ravintolat, luova yhteisöllinen toiminta sekä yhteisölliset puutarhat. Innovaatioissa voi työskennellä sosiaalialan ammattilaisia tai ne voivat tehdä yhteistyötä sosiaalialan kanssa. Toiminnan avulla voidaan tukea työmarkkinoilta syrjäytyneiden ja sosiaalityön asiakkaiden osallisuutta. (Matthies, Peeters, Hirvilampi, Stamm 2020, 1-2,8.) Samalla ne tarjoavat asiakkaille mahdollisuutta toimijuuteen, jossa voi hyödyntää omia voimavaroja koko yhteiskunnan eduksi ja vastaavat samanaikaisesti sekä yksilöllisiin, että kollektiivisiin tarpeisiin. (Kivipelto & Saikkonen 2018, 65, 68; Stamm ym. 2020, 42). Ekososiaalisten innovaatioiden avulla on mahdollista tarjota niihin osallistuville ihmisille työmarkkinoiden ulkopuolelle suuntautuvaa, kestävästä ja mielekästä tekemistä (Matthies ym. 2020, 9).

Tulevaisuudessa lisääntyvät ekososiaaliset innovaatiot luovat uuden tavan tehdä sosiaalialan työtä. Sosiaalialan koulutuksessa tulee huomioida ekologisekologiset haasteet ja kestävä työllisyyden edistäminen. Ekososiaaliset innovaatiot ovat mahdollisuus harjoittaa ekososiaalityötä, kestävämpää taloutta ja kulutusta huomioiden erilaisia sosiaali- ja terveystalouden käyttäjiä sekä etuuksien saajia. Suomessa ekososiaalisen innovaation periaatteella toimiva mielen hyvinvoinnin ja kulttuurin keskus Lapinlahden lähde pyrkii ensisijaisesti edistämään ihmisten henkistä hyvinvointia maksimoimalla sosiaalisen osallisuuden kestäväällä tavalla (Matthies ym. 2020, 6, 8-9.)

Ekososiaalisten innovaatioiden rakenne voidaan jakaa alakohtaiseen-, organisaatio- sekä yksilötasoon, jotka ovat yhteydessä toisiinsa. Alakohtaisella tasolla tarkoitetaan muun muassa innovaatioiden julkista tukea, joka on toiminnan edellytys sekä erilaisia sosiaalialan taloudellisia edistämistoimia, työllisyysohjelmia ja tulonsiirtoja. Organisaatiotasolla innovaatiot ovat itse organisaatioita, joiden haasteena voi olla vähäinen arvostus ja julkinen tuki. Ekososiaaliset innovaatiot ovat mahdollisia vain julkisen tuen avulla ja kytköksillä työmarkkina- ja työllisyyspolitiikkaan (Stamm ym. 2020, 51-53). Organisaatioina innovaatiot voisivat liittää ympäristötavoitteensa taloudellisiin ja sosiaalisiin tavoitteisiin. Kuviossa 18 esittelemme ekososiaalisten innovaatioiden rakenteen analyysiimme perustuen.

KUVIO 18. Ekososiaalisten innovaatioiden rakenne

Ekososiaalisten innovaatioiden laajentaminen ja vakiinnuttaminen tukisivat ympäristön kestävyiden integroimista palveluihin. Näin voitaisiin saada muutoksia esimerkiksi paikalliseen kulttuuritoimintaan ja laajemmalti jopa koulutukseen, sosiaaliturvaan ja minimoitomeentulon järjestämiseen. Tutkittaessa ekososiaalisia innovaatioita on todettu, että työllisyyspolitiikan ja ympäristökestävyyden välillä ei ole olemassa selkeää yhteyttä. Yksilötasolla ekososiaaliset innovaatiot voivat olla erilaisia työttömille suunnattuja toimenpiteitä ja ohjelmia. Ympäristön kestävyttä edistävät tavoitteet eivät ole vielä riittävän näkyviä eikä asiakkaille pystytä tarjoamaan esimerkiksi mahdollisuuksia kouluttautua ympäristönsuojeluun tähtääviin tutkintoihin. Työttömillä tulisi olla mahdollisuus osallistua ekososiaalisten innovaatioiden toimintaan työttömyysetuuden tukemana. (Matthies ym. 2020, 8; Stamm ym. 2020, 51-53.) Perustulo voisi mahdollistaa ihmisille sisäisten kutsu- mustensa mukaisen elämäntavan (Helne & Hirvilampi 2017, 10–11).

Ekososiaaliset innovaatiot ovat vaihtoehtoinen mahdollisuus kestäviin, hyvinvointiin perustuviin sosiaalisiin investointeihin ja toimintatapoihin. Ne haastavat ymmärrystä perinteisestä markkinatalouden ja työn välisestä suhteesta. Ne tarjoavat merkityksellisiä vaihtoehtoja etenkin vaikeimmin työllistyville. Sosiaalialalle ekososiaaliset innovaatiot ovat arvokas tilaisuus tehdä yhteistyötä eri alojen toimijoiden kanssa työllisyyden edistämässä. (Matthies ym. 2020, 8-9.) Vaikka sosiaalityön yhteyttä kestävään talouteen on tutkittu jonkin verran, on toistaiseksi vähäisesti teoreettista ja empiiristä tietoa, kuinka sosiaalityössä voitaisiin soveltaa uusia taloudellisia näkökulmia ja mitä ne sosiaalityölle merkitsevät. Sen lisäksi, että vaihtoehtoiset talouden muodot tarjoavat mahdollisuuden tehdä sosiaalityötä ekologisesti käytännössä, voi sosiaalityö vahvistaa näitä innovaatioita osaamisellaan monin tavoin. Sosiaalityössä jo käytänteissä oleva kollektiivisuus, mahdollistaa ekososiaalisten innovaatioiden kehittämistä. Tällöin alan työntekijät siirtyvät sosiaalialan edustajina yhteisöjensä jäseniksi ja yhteisöt työn keskiöön. Työllisyyden edistäminen ja muutosinnovaatioihin kannustaminen muuttaa hyvinvointivaltion perinteisiä toimintatapoja. (Matthies ym. 2020, 2-3, 8-9.)

Jotta työttömien osallistuminen ekososiaaliin innovaatioihin mahdollistuisi aiempaa jouhevammin, tulisi kehittää uusia työllistymistä ja osallisuutta huomioivia erityisohjelmia ekososiaalisella lähestymistavalla. Nämä uudet ohjelmat tarvitsevat yhteiskunnallista tukea ja työvoimapolitiittisia muutoksia mahdollistamaan osallistuminen ilman pelkoa osallistumisen vaikutuksesta työttömyysetuuteen. (Stamm ym. 2020, 53.)

6.2.6 Yhteisöjen valtaistaminen ekologisella työotteella

Ihmiset ovat motivoituneita ekologisiin valintoihin ja kestävän kehityksen edistämiseen, silloin kun he arvostavat ympäristöään. Yksilöt ja yhteisöt tarkastelevat ilmastonmuutoksen tuomia haasteita omasta näkökulmastaan. Ihmiset kaipaavat suunnitelmallisempaa ilmastonmuutoksen vastaista toimintaa. Toiminnassa tulisi huomioida kokonaisvaltaisesti toisistaan riippuvaisia sosiaalisia, taloudellisia ja ympäristöllisiä seikkoja. Ihmisillä on tarve verkostoitua ja välittää sekä saada tietoa. (Drolet & Sampson 2014, 66–67.) Yksilöille tulee tarjota mahdollisuus olla osallisena vaikuttamassa paikallisiin asioihin ja palvelujärjestelmään sekä koko yhteiskunnan ekososiaaliseen muutokseen. On yhteisöanalyysiperusteisen toiminnallisen ekososiaalityön aika (Närhi 2015, 323, 325–326.)

Ekologisten strategioiden luominen edellyttää tutkimusta ja ymmärrystä ihmisten ekokäyttäytymisestä sekä kuinka käyttäytymiseen voidaan vaikuttaa (Druckman & Gatersleben 2018, 89–90). Tarvitaan tietoa ekologisista vaihtoehdoista erilaisissa asuinympäristöissä ja elämäntilanteissa sekä tietoa siitä, minkälaisia haasteita ihmiset ekologisissa pyrkimyksissään kohtaavat (Ovaskainen 2019, 150). Tutkittaessa ihmisten asenteita ja mielipiteitä ilmastonmuutokseen sopeutumisesta, ovat he ilmaisseet huolensa kestäättömästä tuotannosta ja luonnon varojen kulutuksesta sekä nykyisen talousmallin riittämättömyydestä taistelussa

köyhyyttä vastaan. Ihmiset toivovat kestävää paikallistaloutta erilaisten kriisien välttämiseksi. (Drolet & Sampson 2014, 69–70.)

Ihmisiä voidaan tukea löytämään ekologisesti ja sosiaalisesti kestäviä ratkaisuja tukemalla ekologisten yhteisöjen ja verkostojen rakentamista (Kivipelto & Saikkonen 2018, 68). Tällöin ihmisiä kannustetaan edistämään ekologista elämäntapaa sekä luontosuhdetta niin kulttuurisesti kuin käytännössä. Viiteryhmän tarjoama tuki on tärkeää luontosuhteen rakentumiselle. (Ovaskainen 2019, 80–82, 134–135, 143, 179.) Sekä ympäristöä, yhteiskunnan voimavaroja että henkilökohtaista elämänlaatua voidaan parantaa tukemalla ihmisten kokemuksia heidän toimijuudestaan. Hyviä esimerkkejä ovat lähiruokarengas sekä vihreän sähkön käyttö. (Bardy & Salonen 2015, 11–12.) Vuorovaikutuksessa syntyvä sosiaalinen ja yhteisöllinen vauraus ei ole kenenkään yksityisomaisuutta, vaan kaikkien yhteistä. Tällainen vauraus huomioi hyvinvoinnin monipuoliset sosiaaliset ja ekologiset tekijät ja arvostaa muun muassa puhdasta ilmaa sekä luonnon monimuotoisuutta. Yhteisön jäsenten toisistaan huolehtiminen kasvattaa yhteistä vaurautta. Lisäksi vaurautta on kaikki se tieto, viisaus ja taide, mitä toisillemme jaamme. (Salonen & Joutsenvirta 2018, 88-89.)

Yhteisöt voivat kohdata kriisitilanteita, joissa sosiaalialan asiantuntijuus sosiaalisista suhteista on tarpeen (Matthies ym. 2020, 8). Kuviossa 19 kuvataan, kuinka Australiassa on hyvänä käytänteenä toteutettu erilaisia yhteisöllisiä strategioita heikommassa asemassa olevien ryhmien tukemiseksi ilmastonmuutokseen sopeutumisessa. Melbournessa kehitettiin toimintamalli, joka muun muassa sisältää tiedon asunnottomien ja heikommassa asemassa olevien määrästä. Yhteisöön on palkattu yhteisökonsultti ja kehitetty terveyden- ja hyvinvoinninsuunnitelmaa. Suunnitelma mahdollisti ikääntyneille ja pienituloisille kotien jäähdyttämisen ja pääsyn julkisiin tiloihin kuumimpina aikoina. Lisäksi kehitettiin yhteisölähtöinen mentoriohjelma edistämään naapureiden välistä yhteistyötä ääriolosuhteisiin varautumisessa. Samalla tavoitteena oli vähentää syrjäytymistä ja kasvattaa yhteisön resilienssiä. Hätätilanteiden varalle koottiin rekisteri haavoittuvassa asemassa olevista yhteisön jäsenistä. Yhteisössä löydettiin uusia tapoja tiedottaa: hyödynnettiin jääkaappimagneetteja ja youtube-videoita. Vammaisille ja

ikäntyneille tehtiin henkilökohtaiset hätätilasuunnitelmat. Sydneyn alueella puolestaan parhaaksi toimintamalliksi osoittautui paikallinen neuvosto, joka kehitti laajan valikoiman ohjelmia edistämään asukkaiden sopeutumista ilmastonmuutokseen. Suunnitelmat sisälsivät yhteisön resilienssiä kasvattavia tekijöitä, tutkimushankkeita ja oppaita ilmastonmuutokseen sopeutumisesta. Alhaalta ylöspäin suuntautuva työskentelytapa tukee sosiaalialan yhteistyötä paikallisten järjestöjen ja asukkaiden kanssa. (Appleby ym. 2017, 85 – 86, 88.)

KUVIO 19. Yhteisölliset strategiat ilmastonmuutokseen sopeutumisessa (Appleby ym. 2017, 85–86,88)

Pyrittäessä ekologiseen elämäntapaan on huomioitava ihmisten erilaiset elämänympäristöt; ihmisten, yhteisöjen ja luonnon välinen suhde sekä arvot ja mitä haasteita nämä asettavat kulttuuriselle muutokselle. (Ovaskainen 2019, 150). Itsekkäiden (egoististen) ja epäitsekkäiden (altruististen) tavoitteiden yhdistyminen lisää tasa-arvoa ja onnellisuutta tarjotessaan mahdollisuuden ratkaista tulevaisuuden ongelmia. Olennaista on etsiä ratkaisuja ja tehdä arjessa kestäviä valintoja, joiden mukana ihminen omassa elämässään siirtyy ongelmakeskeisyydestä merkitykselliseen toimijuuteen. Kun yhä useampi ihminen asettuu yhdessä

tekemään tulevaisuuden kestäviä valintoja, toteutuvat nekin muutokset, jotka aluksi ovat tuntuneet liian haastavilta. (Bardy & Salonen, 11–12.)

6.2.7. Yhteenveto

Ekososiaalisen viitekehyksen ja ekososiaalityön osaamisen vahvistaminen yhteiskunnan jälleenrakentamisessa tapahtuu kokonaisvaltaisessa relationaalisessa ymmärryksessä ja arvopohjan konstruktionistisessa uudistumisessa niin sosiaalityössä kuin sen koulutuksessa. Tulosten perusteella ekososiaalityön ja sen osaamisen kehittäminen vaatii 1) Kestävän sosiaalipolitiikan ymmärrystä ja vaikuttamistyön osaamisen vahvistamista 2) Ekososiaalisen resilienssin vahvistamista vastaamaan tulevaisuuden osaamistarpeita 3) Ekososiaalisen sivistyksen vahvistamista ekososiaalityön taustaorientaationa 4) Talouden uudelleen määrittelyä ja ymmärtämistä ekososiaalisen sivistyksen ja ekososiaalityön näkökulmasta 5) Taitoa vahvistaa erityisesti syrjäytymisvaarassa olevien työllisyyttä kestäväillä ekososiaalisilla innovaatioilla 6) Taitoa tehdä ekososiaalityötä yhteisöissä sekä taitoa yhteisöjen valtaistamiseen ekologisella työotteella.

Tulevaisuuden ammattilaisten tulee tulostemme mukaan ymmärtää yhteiskunnallisia ja sosiaalipoliittisia rakenteita sekä osata erilaisia vaikuttamistyön keinoja yhdessä yhteisöjen ja kansalaisliikkeiden kanssa. Ekososiaalisen resilienssin vahvistaminen haastaa yksilö-, yhteisö-, yhteiskunta- ja globaalitason muutoksiin sekä osaamisen yhdistämiseen yli tiede- ja koulukuntarajojen. Tapaa tehdä työtä sekä koulutusta ja sen oppimateriaaleja tulee uudistaa edistämään ekososiaalista ja ekologista ajattelua ja kestävä kehityksen sekä hyvinvoinnin kokonaisvaltaista ymmärtämistä. Kokonaisvaltaisessa ekososiaalisessa lähestymistavassa ekososiaalityötä harjoittava ymmärtää ekologisten, sosiaalisten ja taloudellisten tekijöiden yhteen kietoutumisen sekä globaalit keskinäisriippuvuudet ja maapallon kestävyiden reunaehdot.

Ekososiaalinen sivistys ja jälkimateriaaliset arvot ovat tulevaisuuden ammattilais-ten kestävän ajattelun perusta ja niiden kehittymiseen voidaan vaikuttaa kasva-tuksella sekä koulutuksella. Luontosuhde heijastuu siihen miten sosiaalialalla työskentelevä kohtaa ihmisiä. Parhaimmillaan työ ei aiheuta arvoriiriä, vaan kunnioitus kaikkea elävää ja ympäröivää luontoa kohtaan tukee alan työntekijöitä pyrkimyksissä edistää hyvinvointia kestävällä tavalla. Sosiaalialan vahvuus il-mastonmuutoksen vastaisessa taistelussa on erityisesti sosiaalisten haittojen vä-hentämisessä ja alan tulee olla aktiivisesti mukana monitieteisessä ilmastonmuu-toksen vastaisessa työssä. Maailmalla on hyviä käytänteitä radikaalista vaikutta-mis- ja ekososiaalityöstä sekä yhteisöjen valtaistamisesta, eli resilienssin edistä-misestä. Kuviossa 20 ekososiaalisen viitekehyksen ja ekososiaalityön osaamisen vahvistaminen esitetään yhteenvetona analyysimme perusteella ne osa-alueet, joiden osaamista tulevaisuuden ekososiaalityön ammattilaiselta edellytetään.

KUVIO 20. Ekososiaalisen viitekehyksen ja ekososiaalityön osaamisen vahvistaminen

8.DIGITAALINEN VERKKO-OPPIMISKOKONAISUUS

Opinnäytetyö linkittyy SotePeda 24/7- hankkeeseen. SotePeda24/7- hanke on opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittama korkeakoulujen ja sote-alan laaja

yhteistyöverkosto, joka tuottaa jatkuvan oppimisen tueksi verkkomateriaalia yhteistyössä sotealan toimijoiden kanssa (<https://sotepeda247.fi/>). Kokosimme keväällä 2020 verkko-oppimiskokonaisuuden, joka on saatavilla korkeakoulujen yhteisellä DigiCampuksella. Aineisto DigiCampukselta siirretään valtakunnalliseen kaikille avoimeen AOE-tietokantaan vuoden 2020 aikana. Tekemämme PowerPoint – esitys toimii osaamisen kehittämisen välineenä johdatellen kestävän hyvinvoinnin teemaan. Tällä hetkellä esitys on saatavilla DigiCampuksen SotePeda 24/7 oppimateriaaleissa osiossa eettinen osaaminen nimellä Tavoitteena kestävä tulevaisuus - Kestävä hyvinvointi sosiaalialalla osoitteessa <https://digicampus.fi/course/view.php?id=477#section-0>.

Tekemämme PowerPoint esitys on noin kymmenen minuuttia kestävä opetuksellinen mikrokokonaisuus, joka sisältää aiheeseen johdattelevaa tietoa kestävästä hyvinvoinnista opinnäytetyömme aineistoon perustuen. Oppimiskokonaisuudessa käytimme PowerPointia ja yhdistimme siihen myös kuvaa ja ääntä. Oppimiskokonaisuus on katsottavissa ajastettuna diaesityksenä tai sen voi halutesaan esittää dia kerrallaan. Tämä työmme vaihe on osa sitä kokonaisuutta, jossa kansalliselle korkeakouluverkostollemme sekä sote-alan työelämän tarpeisiin luodaan yhteisiä digi-sote-opintoja ja oppimisympäristöjä.

Työelämän yhteistyökumppani verkko-oppimiskokonaisuuden osalta opinnäytetyössämme on Keravan Ohjaamo. Opinnäytetyöhön liittyvä verkkomateriaali esitettiin Ohjaamon työntekijöillä, jotka työssään kohtaavat erityisesti syrjäytymisvaarassa olevia nuoria ja ovat siten merkittävässä asemassa kestävän hyvinvoinnin edistämisessä. Opinnäytetyössämme verkko-oppimiskokonaisuus pyrkii vastaamaan niihin ilmastonmuutoksen aikaansaamiin osaamistarpeisiin, joita kestävän hyvinvoinnin huomioiminen sosiaalialan työssä edellyttää. Digitaalisessa muodossa tieto on helposti saatavilla ajasta ja paikasta riippumatta. verkko-oppimiskokonaisuuden pilotoimme Keravan Ohjaamossa lähettämällä heille materiaalin katsottavaksi ja kuunneltavaksi. Yhteistyö Keravan Ohjaamon kanssa toimi esimerkkinä poikkisektoriaalisesta, moniammatillisesta yhteistyöstä, jota tarvitaan tulevaisuudessa enenevässä määrin kestävän maailman rakentamisessa.

Keräsimme Keravan Ohjaamon henkilökunnalta, joka katsoi ja arvioi verkko-oppimiskokonaisuuden, palautekyselyllä (LIITE 3) sähköpostitse palautetta toukuu-kuussa 2020. Saimme kiitosta kokonaisuuden informatiivisuudesta, kattavuudesta ja mielenkiintoisuudesta. Ohjaamon henkilökunta koki oppimiskokonaisuuden lisänneen tietoisuutta kestävästä hyvinvoinnista. Saamamme palautteen perusteella paransimme materiaalin äänentoistoa ja parannuksen jälkeen yksi Ohjaamon työntekijöistä vielä kommentoi tämän muutoksen onnistuneen. Jatkoehdotukseksi Ohjaamolta tuli ehdotus aiheeseen liittyvästä webinaarista.

DigiCampuksen, jonne verkko-oppimiskokonaisuus tallennettiin, voisi ajatella olevan osa sitä vallankumousta, jonka on liikkeelle sysännyt Internetin synty ja sosiaalisen median nopea kehitys. Tietoteknologian nopea kehitys muokkaa voimakkaasti käsityksiä oppimisesta. Digitaalinen maailma tarjoaa mahdollisuuden tuottaa ja jakaa tietoa matalalla kynnyksellä. Samalla se voi tarjota oppimiseen osallistujille mahdollisuuden työskennellä ja luoda merkityksiä erilaisten ihmisten kanssa. (Kumpulainen & Mikkola 2015, 12.)

Mikro-oppimisesta on erilaisia näkemyksiä. Suppeimmin tulkittaessa se tarkoittaa 20 sekunnista muutamaa minuuttia kestävästä videota, laajemmin tulkittuna se on esimerkiksi lyhyt maksimissaan parin tunnin mittainen verkkokurssi tietystä aiheesta. Olennaista on, että mikro-oppiminen on tiiviin kokonaisuuden haltuunottoa ajan ja paikan sitä sitomatta. Tarve mikro-oppimiseen on syntynyt siitä, että aikaa uuden oppimiseen on kiireisessä ajassamme yhä vähemmän. Erityispiirteenä mikro-oppimisessa on niin kutsuttu rikastettu sisältö eli kirjattuun runkoon toimivaan sisältöön yhdistetään oppimisen tehokkuuden maksimoimiseksi kuvaa, videota, animaatiota tai muuta oppimista tukevaa materiaalia. Lisäksi hyödyksi käytetään nopeasti palautetta antavia täsmätestejä. Testit ovat osa oppimateriaalia, sisältäen esimerkiksi kuvia, auttaen opetetun asian sisäistämisessä. (ekurssi 19.5.2015)

9. OPINNÄYTETYÖN EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS

Opinnäytetyömme tekemistä on kaikissa prosessin vaiheissa ohjannut Hyvän tieteellisen käytännön ohjeistus (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012), johon yamk-koulutuksessa on meitä kattavasti ohjeistettu. Olemme noudattaneet ohjeistusta pyrkimällä parhaimpamme mukaan luotettavaan, uskottavaan ja eettisesti hyväksyttävään tutkimukseen. Olemme kaikin tavoin huolehtineet opinnäytetyömme laadusta ja pyrkineet siihen, että ennakkokäsityksemme eivät ohjaisi ajatteluamme ja työmme lopullista tulosta. Hyvän tieteellisen käytännön mukaisesti (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012, 6–7) olemme sitoutuneet ehdottamaan rehellisyyteen sekä avoimuuteen opinnäytetyömme tekemisessä noudattaen samalla huolellisuutta sekä tarkkuutta kirjallisuuskatsausta tehdessämme (Tuomi & Sarajärvi 2018,110).

Opinnäytetyön suunnitelmavaiheessa tarkastelimme aiheenvalintaamme eettisestä näkökulmasta. Tutkimuksemme ei edellyttänyt tutkimusluvan hakemista, sillä tutkimuksemme kohteena on ilmiöt eikä aineistona käytetä esimerkiksi haastatteluita. Menetelmänä kirjallisuuskatsaus on eettisyyden ja luotettavuuden näkökulmasta siltä osin mutkaton, että aineisto on jo julkaistu ja vertaisarvioitu, kun käyttää tarkkoja mukaanotto- ja poissulkukriteereitä. Menetelmävalintamme perustuu metodikirjallisuuteen, jonka mukaan kirjallisuuskatsaus soveltuu menetelmänä tutkimukseen, jonka tarkoituksena on koota tutkimuskohteesta jo olemassa olevaa tutkimustietoa (Aveyard 2014, 4). Tutkimussuunnitelman teimme huolellisuutta noudattaen ja teoreettiseen viitekehykseen käyttämäämme lähdekirjallisuuteen on merkitty asianmukaisesti lähdeviittaukset. Eettisyyteen ja luotettavuuteen vaikuttavia tekijöitä arvioimme jo työmme suunnitelmassa, jotta tiedostimme näkökulmat jo etukäteen ja pystyimme siten ottamaan ne huomioon opinnäytetyön edetessä. Suunnittelimme, toteutimme ja raportoimme sekä käsitelimme aineistoja tieteellisen tiedon vaatimusten mukaisesti.

Aineiston hankintavaiheessa eettisyys ja luotettavuus tarkoitti opinnäytetyösämme suunnitelmallista tiedonhakua. Varmistaaksemme luotettavan

hakuprosessin tietokannoista, harjoittelimme tiedonhakua kirjastoinformaation opastuksessa. Käyttämämme tietokannat ovat korkeatasoista tutkimustietoa sisältäviä tietokantoja. Finnan kohdalla olimme epävarmoja siitä, luokitellaanko Finna tietokannaksi vai manuaaliseksi tiedonhauksi. Kävimme asiasta keskustelua kirjastoinformaation kanssa ja lopulta Finna osoittautui erittäin hyväksi tiedonhaun kanavaksi, kunhan itse varmistimme vielä mukaanotto- ja poissulkukriteerein sekä laadunarvioinnin avulla hakutulosten luotettavuuden. Luotettavuutta lisäsi tietokantahakujen tallentaminen kaikissa niissä tietokannoissa, jotka sen mahdollistivat. Lisäksi dokumentoimme haut manuaalisesti. Raportissa tietokantahaut on esitetty sekä prosessia kuvaavana kuviona, että yksityiskohtaisemmin tietokannoittain. Periaatteenamme on ollut, että hakujen tulee olla raportissa esittämämme tietojen perusteella toistettavissa (Clarkeburn & Mustajoki 2007, 101–102). Manuaalisten hakujen suhteen olemme johdonmukaisesti käyttäneet kriittistä arviointia ja samoja mukaanotto- ja poissulkukriteereitä kuin tietokantahauissa. Olemme tallentaneet ja taulukoineet kirjallisuuskatsauksen materiaalin menetelmäkirjallisuudesta sekä metodiopetuksesta saamiemme oppien mukaisesti. Aineistomme perustuu jo julkaistuun materiaaliin eli sen tallentaminen omiin tiedostoihin ei ole aiheuttanut eettistä ristiriitaa tai tietosuojongelmaa. Arvioidessamme kirjallisuuskatsaukseen alustavasti valitsemiamme tutkimuksia / artikkeleita ennen lopullista valintaa käytimme apuna Hawkerin arviointikriteeristöä. Tarkoituksena oli varmistaa, että valitsemamme aineisto on mahdollisimman laadukasta tutkittua tietoa. (Hawker ym. 2002, 1296.) Kuten aiemmin kuvasimme, Hawkerin kriteerit eivät kuitenkaan ole artikkeleiden arviointiin optimaalisia ja muun muassa siksi olemme päättäneet korrektisti olla julkaisematta arviointejamme raportissa.

Analyysivaiheessa olemme olleet tarkkoja, että vaikka analyysissä yhdistelemme eri tutkimuksista kokoamaamme tietoa, säilyy alkuperäisissä tutkimuksissa esitetty tieto vääristymättä (Clarkeburn & Mustajoki 2007, 104–105). Tutkimuksen luotettavuutta arvioidessamme tiedostamme sen, että aineistomme sisältää runsaasti materiaalia, jota ei ole julkaistu omalla äidinkielellämme. Olemme pyrkineet minimoimaan virheellisten ymmärrysten mahdollisuuden keskustelemalla haastavista termeistä yhdessä ja tarkistamalla sanoja synonyymeineen käännohjelmissä. Olemme tehneet käännökset parhaan ymmärryksemme mukaisesti.

Pyrkimyksemme laadukkaaseen tiedon tuottamiseen aiheutti meille englanninkielisen aineiston suhteen paljon mietittävää luotettavuuden näkökulmasta. Englanninkielisen aineiston poisjättäminen olisi kuitenkin vääristänyt tuloksiamme ja vaikuttanut huomattavasti enemmän tutkimuksen luotettavuuteen, kuin se mahdollisuus, että olemme suomentaneet joitakin termejä virheellisesti. Tutkimuksemme kohteina ovat laajat ilmiöt ja uskomme, että alkuperäisten tutkimusten tulokset ovat synteesissämme säilyttäneet hyvin merkityksensä. Analyysin luotettavuutta lisätäksemme teimme luokitteluvaiheen siten, että ensin kumpikin pohti erikseen, miten pelkistetty aineisto luokitellaan ja luokat muodostettiin reflektioivan keskustelun tuloksena. Tulokset ovat lopulta syntyneet kahden tekijän yhdessä muodostamasta käsityksestä, jota on edeltänyt satojen tuntien työskentely sisältäen myös eettisyyden ja luotettavuuden pohdintaa.

Kirjallisuuskatsauksen mukaanotto- ja poissulkukriteereiden aikarajaus on mahdollisesti rajannut pois kirjallisuuskatsauksesta tutkimuskysymysten kannalta olennaisia, mutta aikahaarukan 2014–2020 ulkopuolelle asetuvaa tutkimusta. Tässä opinnäytetyössämme tarkoituksemme oli tehdä kuvaileva kirjallisuuskatsaus tuoreeseen tutkimustietoon perustuen ja sen myötä aikarajaus on perusteltu.

Tiedostamme, että hyvä ja laadukas tutkimus on johdonmukainen sekä eettisesti kestävä (Tuomi & Sarajärvi 2018, 110). Esitämme tulokset huolella tehdyn analyysin perusteella. Menetelmät, joita käytimme työssämme, ovat eettisesti kestäviä ja olemme olleet avoimia sille, mitä olemme tehneet ja miten tulokset ovat syntyneet. Kunnioitamme käyttämiämme lähteitä ja niiden tekijöitä niin, että annamme heidän työlleen arvon ja asianmukaisesti viittaamme heidän julkaisuihinsa ottamatta muiden työtä omiin nimiimme. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012, 6; Clarkeburn & Mustajoki 2007, 103–104). Eettisesti on ollut myös haastavaa kirjallisuuskatsauksia lukiessa poimia katsauksista nimenomaisesti kyseisen katsauksen tekijän oman analyysin tulokset, sillä joskus niitä oli vaikea erottaa käytetyistä lainauksista -eritoten vieraskielisessä tekstissä. Myös asiayhteyksien säilyttäminen käyttämättä toissijaisia viittauksia oli välillä haastavaa ja vaati laajempien kokonaisuuksien omaksumista.

Laadunvarmistus on meille ollut muutenkin hyvin tärkeää. Olemme kirjanneet omiin muistiinpanoihimme jokaisen kirjallisuuskatsauksen vaiheen tarkasti ylös. Olemme myös tutustuneet tarvittaessa artikkeleiden / väitöskirjojen tekijöihin ja heidän taustoihinsa sekä mahdollisiin kytköksiinsä. Tämä on ollut välillä hieman hankalaa, mutta mielestämme luotettavuuden takaamiseksi tärkeää, sillä olemme pyrkineet vain korkeatasoisen tutkimuksen käyttämiseen kirjallisuuskatsauksessamme.

Pohdinnassa olemme esittäneet jatkotutkimusehdotuksia, joiden ajattelemme edistävän kestäväää hyvinvointia alan koulutuksessa ja työelämässä. Raportoinnissa olemme kuvanneet kirjallisuuskatsauksen etenemisen mahdollisimman selkeästi ja niin yksityiskohtaisesti, että raportin perusteella se olisi toistettavissa. Ymmärrämme kuitenkin tehneemme prosessimme sen hetkisillä resursseilamme ja sen hetkisellä ymmärryksellämme. Raporttia kirjoittaessamme olemme useita kertoja tarkistaneet opinnäytetyön tekemistä koskevia ohjeita, jotta lopputuloksena on raportti, josta käy ilmi tarvittava informaatio, jonka perusteella lukijalla on mahdollisuus muodostaa käsitys työn eettisyydestä sekä luotettavuudesta.

Työelämän yhteistyökumppanit ovat osallistuneet verkko-oppimateriaalin esitaukseen vapaaehtoisesti ja yhteistyössä olemme noudattaneet ennalta sovittua aikataulua. Yhteistyötaho mainitaan raportissa asianmukaisesti paljastamatta kuitenkaan yksittäisten kyselyymme vastanneiden henkilöiden nimiä. Verkko-oppimateriaalissa käytetyt kuvat ovat kuvapankeista ja niiden käyttö on sallittua. Video ei sisällä musiikkia, koska meillä ei ollut mahdollista varmistua tekijänoikeudellisista seikoista. Verkko-oppimateriaalissa käyttämämme lähteet on mainittu kirjallisesti tallenteen lopussa.

Koko opinnäytetyön prosessin ajan olemme ottaneet vastaan niitä kehittämissideoita ja ohjausta, jota opinnäytetyön ohjaajiltamme sekä opponenteiltamme olemme saaneet. Olemme kunnioittaneet heidän työtään ja hyödyntäneet saamaamme ohjausta, vaikka se ajoittain on tarkoittanut myös luopumista jostain - esimerkkinä mainittakoon lukijan ja työn tarkoituksen kannalta liian laajaksi levinnyttä aineistoamme. Olemme tarvittaessa kysyneet rohkeasti apua, mutta

ymmärtäneet olevamme itse vastuussa niistä päätöksistä, joita opinnäytetyösämme olemme tehneet. Opinnäytetyön prosessiin liittyneissä seminaareissa olemme osoittaneet kunnioitusta muiden osallistujien tekemälle työlle perehtymällä heidän töihinsä ja antamalla kehittävästä palautetta töistä niiden eri vaiheissa. Opponentin ominaisuudessa olemme tiedostaneet merkityksemme oppoivat työnsä etenemisessä vertaispalautteen antajina, mutta samalla ottaneet huomioon ehdotuksia tehdessämme, että olemme itsekkin vasta aloittelijoita tutkimuksen tekijöinä. Olemme sitoutuneet opinnäytetyömme prosessiin ja noudattaneet tutkimussuunnitelmaa sekä sisällöllisesti, että aikataulun suhteen. Prosessissämme olemme edenneet aktiivisesti ja asiantuntijuuttamme kehittäen.

Olemme selvittäneet, että emme ole esteellisyyssäännösten mukaisesti esteellisiä tekemään puolueettomasti opinnäytetyötämme valitsemastamme aiheesta. Meillä ei ole sidonnaisuuksia, jotka liittyisivät opinnäytetyöhön. Työn tekemiseen ei ole saatu rahoitusta. (Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset, 16, 23.)

10. JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

10.1 Johtopäätökset ja tulosten tarkastelu

Tämän opinnäytetyön tulosten perusteella kestävästä hyvinvointia sosiaalialan työssä tulisi edistää huomioimalla hyvinvoinnin monimuotoisuus; laajempi hyvinvoinnin ymmärrys, kestävä tarpeiden tyydyttäminen ja merkityksellinen toiminta. HDLB – malli sisältää nämä merkittävät hyvinvoinnin osatekijät. Sosiaalialan kehittämiseksi kestävämpään suuntaan HDLB-malli sisältää hyvinvoinnin kokonaisvaltaisen ajattelun, joka sopii ekososiaalityön taustaorientaatioksi. Jotta työntekijöille voi muodostua monimuotoinen käsitys hyvinvoinnista, tulee tätä tukea yhteiskunnan ilmapiirillä, ammatti- ja lisäkoulutuksella sekä kasvatuksella jo

mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Kestävä hyvinvointi on ekososiaalityön korkein päämäärä.

Opinnäytetyön tuloksista selviää, että ekososiaalityötä ja ekososiaalityön osaamista tulisi kehittää vahvistamalla ekososiaalista viitekehystä yhteiskunnan jälleerakentamisessa. Opinnäytetyön tulosten mukaan ekososiaalityön ja sen osaamisen kehittämisen osa-alueita ovat: kestävän sosiaalipolitiikan ymmärrys ja vaikuttamistyön osaaminen, ekososiaalinen resilienssi ja tulevaisuuden osaamishaasteisiin vastaaminen, ekososiaalinen sivistys, talouden uudelleenmäärittely, kestävä työllisyys ekososiaalisilla innovaatioilla, sekä yhteisöjen valtaistaminen ekologisella työotteella. Näihin osaamistarpeisiin vastataan uudistamalla sosiaalityötä, sosiaalialaa ja koulutusta liittämällä ekologinen näkökulma niin koulutukseen, työmenetelmiin ja käytännön työhön.

Sosiaalialan kehittäessään alan muutosvalmiutta vastaamaan ilmastonmuutoksen tuomia haasteita, vahvistetaan samalla yhteiskunnan resilienssiä, sillä sosiaalialan työn vaikutukset heijastuvat laajalti yhteiskuntaan ja yhteisöihin. Sosiaalialan muutoksella kestävämpään suuntaan on siis suuri merkitys yhteiskunnan kestävyydelle niin paikallisesti kuin globaalisti.

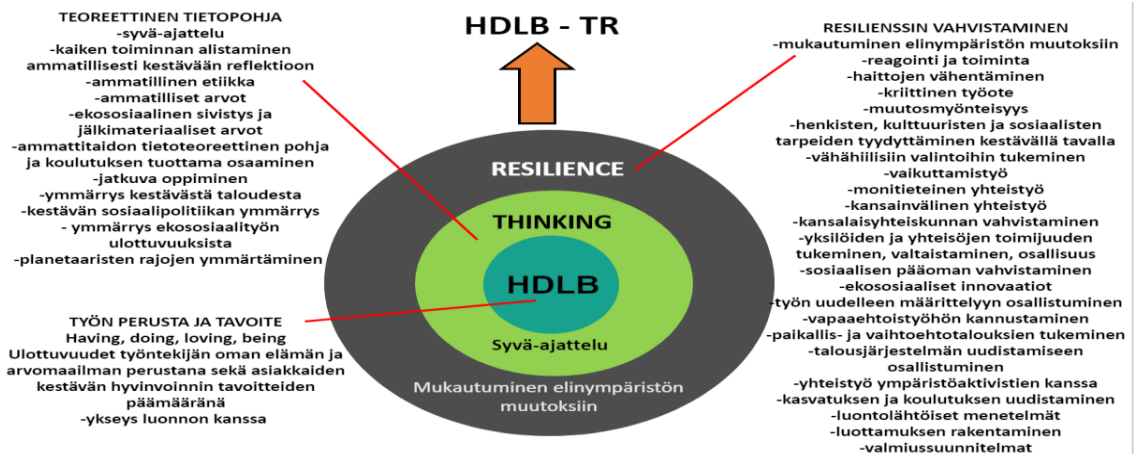
10.2 HDLB – TR - malli

Tutkimuksen aineistoa syväluikiessamme, analysoidessamme ja tuloksia tarkastellessamme tulimme johtopäätökseen, että tarvelähtöisen HDLB-mallin ulottuvuuksien toteuttamista ekososiaalityössä ja sen koulutuksessa edistäisi mallin täydentäminen työtä ohjaavilla ulottuvuuksilla.

Konkreettisenä työvälineenä ajattelun ja toiminnan tueksi sekä alan koulutuksen, että työn kehittämiseksi ehdotamme HDLB-mallin laajentamista HDLB-TR - malliksi, jonka ulottuvuudet olisivat having, doing, loving, being ja uusina ulottuvuuksina toisiinsa nivoutuvat thinking – resilience. Thinking – resilience ohjaa työntekijää pohtimaan jokaista tekemäänsä valintaa tai päätöstä luonnon ja

maapallomme säilyttämisen puolesta samalla aktiiviseen toimintaan kannustaen. Uusilla ulottuvuuksilla vahvistetaan työn vaatimaa syvällistä ajattelua ja arvopohjaa. Uudet ulottuvuudet tarjoavat konkreettisia menetelmiä työn, työntekijän sekä alan ja sen koulutuksen kehittämiseen vastaten ilmaston muutoksen tuomiin, muutumista vaativiin haasteisiin.

Kuviossa 21 esittelemme kokonaisvaltaisen HDLB – TR –mallin. Mallissa keskimmaisessä ympyrässä on ekososiaalityön perusta ja tavoite HDLB, joka on yhtä aikaa työn tekemisen lähtökohta, ammattilaisen arvomaailman perusta ja asiakastyön tavoite. Keskimäinen ympyrä on uusi ulottuvuus THINKING = T, joka kuvaa sitä syväajattelun prosessia, mitä ammattilaisen tulisi työssään tehdä. Thinking yhdistää teoreettisen tietämyksen ja ekososiaalisen arvomaailman sekä itsensä kehittämisen ekososiaalisen ymmärtämisen eri tasoilla niin, että ammattilainen kykenee työssään alistamaan kaikki päätökset yksilön-, yhteisön-, yhteiskunnan- ja globaalin maailman säilyttämiseksi luontoympäristöä kunnioittaen ja tasaveroisena pitäen. Resilience = R on kaikkea sitä toimintaa, mitä ammattilaisen tulee tehdä, ja tukea yhteisön jäsenenä, mukautuaksemme elinympäristön muutoksiin maapallomme monimuotoisuuden ylläpitämiseksi ja pelastamiseksi.

KUVIO 21. Kokonaisvaltainen HDLB – TR – malli

HDLB – TR – malli perustuu kirjallisuuskatsauksemme analyysiin ja sen keskusteluun yhdessä opinnäytetyömme teorian kanssa. Mallissa yhdistämme eri hyvinvoinnin teorioiden vahvuudet sekä kirjallisuuskatsauksemme tulokset toisiinsa.

Vertailimme eri hyvinvoinnin malleja toisiinsa. Wiensin hyvinvoinnin hypoteettinen malli (Wiens 2018, 65-66) yhdistää hyvinvoinnin eri ulottuvuudet toisiinsa, kuten HDLB. Wiensin mallissa omana ulottuvuutenaan on mukautuminen elinympäristön muutoksiin, mikä HDLB-mallissa on osana muita ulottuvuuksia. Boetton (2017, 52-54) transformatiivisen ekososiaalityön mallissa on Thinking – ulottuvuus sekä työn perustana työntekijän oma ontologinen suhde luontoon. Myös Antonovskyn ja Hämäläisen (2014b, 23-26) näkemykset koherenssista - elämän mielekkyydestä, hallittavuudesta ja ymmärrettävyydestä toteutuvat HDLB-TR – mallin kautta ja tuovat toivoa ja mielekkyyttä työn tekemiseen.

10.3 Jatkotutkimusehdotukset

Tiedostamme, että ehdotuksemme HDLB-TR – mallista on vielä aihio ja sen kehittäminen teoreettiseksi malliksi edellyttäisi jatkotutkimusta. Ehdotamme HDLB-TR- mallin mallintamista sosiaalialan työn käytäntöön esimerkiksi ekososiaalisessa hankkeessa. Tutkimuksella voitaisiin selvittää edistääkö mallin mukainen työskentely ja syvä-ajattelu sekä yhteisessä reflektiossa pitäminen, ekososiaalisen työotteen ylläpitoa joka päiväisessä työssä asiakkaiden kanssa. Toisaalta voitaisiin tutkia, millaisia käytännön työtoimia mikäkin ulottuvuus pitäisi työyhteisössä sisällään. Näin voitaisiin ekososiaalityön lisäksi, mikäli erottelu työkäytäntöjen kannalta on mielekästä, kehittää myös niin sanottua ekososiaaliohjausta. Näin näkisimme HDLB-TR – mallia kehitettävän amk- ja yamk – tasolla, jolloin mallia voitaisiin hyödyntää laajasti sosiaalialalla ja mahdollisesti lähialoilla.

Lisäksi jatkotutkimusehdotuksiksi esitämme opinnäytetyömme tulosten ja johtopäätösten mukaisten teemojen tarkempaa tutkimusta ekososiaaliohjauksen näkökulmasta. Jatkotutkimus voi olla myös kehittämispainotteista, jolloin tekemämme verkko-oppimateriaalin tapaan, opinnäytetyön tekijät voisivat tehdä työn ja koulutuksen tueksi verkko-oppimateriaalia ekososiaalityön ja

ekososiaaliohjauksen eri näkökulmista. Yksittäisiä teemoja on mahdollista jatko-työstää tekemällä niistä opinnäytetöitä ja ihanteellisinta olisi, jos niissä olisi mahdollista osallistaa asiakkaita. Esimerkiksi asumispalveluyksiköissä (tai missä muussa yhteisössä hyvänsä) voisi tehdä toiminnallisen opinnäytetyön kestävän hyvinvoinnin edistämiseksi.

10.4 Pohdinta

“Entäpä jos opinnäytetyö auttaisi pelastamaan maailman?” kysymys herätti meidät syksyllä 2019 Diakonia ammattikorkeakoulun osaamis- ja kehittämistoiminnan tapahtumassa. Pysähdyimme pohtimaan työn merkityksellisyyttä ja kuinka sosiaalialan työtä voisi tehdä kestävämmiin. Keskeinen osa etenkin syrjäytymisvaarassa olevien terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä on tulevaisuudessa sillä, että osaamisemme vastaa muuttuvan maailman tarpeisiin.

Opinnäytetyön työn tekemisen myötä olemme tulleet tietoisiksi etenkin ilmastonmuutoksen sosiaalisista seurauksista ja siitä, millaisia käytänteitä maailmalla on käytössä yksilöiden ja yhteisöjen resilienssin vahvistamiseksi sekä miten ekososiaalityötä kansainvälisesti hahmotetaan. Olemme saaneet oppia myös suomalaisesta sosiaalityöstä, kestävästä hyvinvoinnista ja kasvatuksesta, erilaisista teorioista ja käytännöistä. Opinnäytetyön meille itsellemme tuoma näyttöön perustuva tieto ja syvälinen ymmärrys antaa meille valmiuksia kehittää työelämää ekososiaalisempaan suuntaan ja kestäväää hyvinvointia toteuttavaksi. Opinnäytetyötämme lukiessa toivomme lukijan muistavan, että vaikka puhumme ekososiaalityöstä, tarkoitamme kaikkea sosiaalialalla tehtävää ammatillista toimintaa.

Opinnäytetyön toteutustapana kirjallisuuskatsaus antaa kokemuksemme mukaan tutkijalleen valtavasti tietoa. Lopulliseen raporttiin päätyy kaikesta eri tutkimuksien ja artikkeleiden antamasta tietomäärästä vain tiivistys

tutkimuskysymyksen kannalta keskeisimmistä tuloksista. Olemme oppineet tavoitteellista tiedonhakua, tiedon rajaamista ja kriittistä tarkastelua, kuinka analysoida tietoa ja tuottaa saatu tieto helppolukaiseen ja ymmärrettävään muotoon. Kielitaitomme on kehittynyt prosessin aikana merkittävästi, sillä tutkimus on usein englannin kielistä - myös suomalaisten tutkijoiden tekemä.

Olemme oppineet myös tiedottamaan tuloksista ja tuottamaan itse materiaalia opetuksen tueksi. Verkko-oppimiskokonaisuus "Tavoitteena kestävä tulevaisuus - kestävä hyvinvoinnin edistäminen sosiaalialalla" jäsensi omaa ajatteluamme kestävästä hyvinvoinnista analyysin puolella välissä sitä tehdessämme. Sen tekeminen opetti meille erilaisia tietoteknisiä taitoja sekä kykyä olennaisen viestin kiteyttämiseen. Tietotekniset taidot ovat kehittyneet koko opinnäytetyön prosessin ajan, samoin taidot esittää oma viestinsä ymmärrettävästi. Myös vuorovaikutus ja tiimityötaidot ovat kehittyneet, sillä olemme tämän opinnäytetyön tehneet kokonaisuudessaan prosessin jokaiselta osalta tiiviissä yhteistyössä. Keskinäinen tiivis reflektiomme on varmasti kehittänyt myös kykyämme syvälliseen pohdintaan ja oppimiseen - tästä esimerkkinä HDLB – TR – malli.

Opinnäytetyötä tehdessämme vahvistui käsityksemme siitä, että aiheemme on nähty maassamme osana rakenteellista sosiaalityötä. Monet toteutuneet ekososiaaliset hankkeet ammattikorkeakoulutasolla ovat suuntautuneet maailmalle, kuten esimerkiksi Diakonia ammattikorkeakoulun Glore – ja Busco - hankkeet. Yliopistotasolla taas on tuotettu paljon tutkimustietoa Suomen Akatemian rahoittaman ECOSOS – hankkeen alla vuosina 2015 – 2019 Jyväskylän yliopistossa, Kokkolan yliopistokeskuksessa. Enenevässä määrin tuotetaan myös muuta ammattikorkeakoulu- ja yliopistotutkimusta aiheesta. Valitettavasti suomalaisten yliopistotutkijoiden tuottama materiaali on usein englanninkielistä, mikä luonnollisesti vaikuttaa tiedon käytettävyyteen. Pidämme tärkeänä välittää korkeatasoista tutkimustietoa myös suomen kielellä - tässä olemme opinnäytetyösämme onnistuneet.

Olemme koko prosessin ajan pohtineet niin verkko-oppimiskokonaisuuden kuin opinnäytetyön merkitystä paitsi omaamme, myös laajempaan ammatilliseen käyttöön. Ajatuksemme on, että verkko-oppimateriaalia voi hyödyntää johdatuksena kestävän hyvinvoinnin teemaan sosiaalialalla ja raportti syventää teemaa ja tuo myös ekososiaalityön ja sen osaamisen yleisesti käytettäväksi ammattilaisille, opiskelijoille, kouluttajille ja koulutusyhteisöille. Tuloksemme kertovat, mitä teemoja tulevaisuudessa tulisi sisällyttää, osata ja opettaa sosiaalialan koulutuksessa. Tuloksia on mahdollista työstää jatkossa niin, että esimerkiksi nostamistamme osaamisalueista / ilmiöistä tehtäisiin yksittäisiä podcasteja, jolloin ne olisivat myös kuunneltavassa muodossa ja ilmiöihin voisi nostaa esiin vielä syvempää tietoa. Näitä podcasteja voisi hyödyntää esimerkiksi verkko-opetuksessa, yhteisöjen kehittämispäivillä ja alustuksina teemoihin. Opinnäytetyön teemat ja tulokset voivat toimia myös vaikuttamistyön materiaalina. Tuloksistamme selvisi myös, että alan oppikirjallisuutta tulisi uudistaa vastaamaan ekososiaalityön osaamistarpeisiin. Opinnäytetyömme voi toimia aihetta avaavana lukumateriaalina. Meillä on valtavasti raportin ulkopuolelle rajautunutta tallennetta sekä pohdintaa ja olemme itse päättäneet näistä vielä jatko työstää kirjallista materiaalia.

Opinnäytetyömme tulokset ja oma kokemuksemme opiskelijoina osoittavat, että ekososiaalityön / ekososiaaliohjauksen opetusta tarvitaan lisää. Diak on allekirjoittanut organisaationa YK:n kestävän kehityksen sitoumuksen 2050 ja näin sitoutunut toiminnallaan tukemaan kestävän kehityksen periaatteita. Konkreettisenä toimenä ehdotamme TKI – toiminnan suuntaamista vastaamaan ilmastonmuutoksen tuomiin osaamishaasteisiin. Ehdotamme myös, että ekososiaalisuus, kestävä hyvinvointi ja ekososiaalityö/ ekososiaaliohjaus tulisivat erikoistumis mahdollisuuksiksi ylempään ammattikorkeakoulututkintoon ja / tai täydennyskoulutukseksi. Olisiko Diakilla mahdollisuutta innovoida täydennyskoulutukseen uutta ekososiaalista sertifikaattia, jolla voisi tulevaisuudessa olla painoarvoa esimerkiksi sosiaalialan kilpailutuksissa? Näkisimme mielellämme myös osana Diakonia-ammattikorkeakoulun TKI-toimintaa ekososiaalisten innovaatioiden – linjan, joka tarjoaisi opiskelijoille mahdollisuuden tuottaa tutkimustietoa opinnäytteinä ja työelämän hankkeina toimien myös käytännön harjoittelupaikkana. Suunnittelu tällaiselle toiminnalle voitaisiin osittain toteuttaa yamk-opiskelijoiden

opinnäytetyönä. Tämä mahdollistaisi asiantuntijoiden kouluttamista työelämän tarpeisiin.

Opinnäytetyömme itsessään on eettinen kannanotto. Tuloksemme vahvistavat aiempaa olemassa olevaa tietoa, että ekososiaalityön kehittämällä ja sen osaamisen edistämällä on maailman tilanteessamme kiire. Samaan aikaan kun hyvinvointivaltioissa ja kehittyvissä maissa kulutetaan kestävästi, ei kehitysmaissa toteudu edes ihmisten perustarpeet. Esimerkiksi suomalaiset olivat ylittäneet ylikulutuksen laskennallisen rajan vuonna 2019 huhtikuussa (WWF. Uhat. Ylikulutus). Maailma tarvitsee siis ekososiaalisesti sivistyneitä sosiaalialan ammattilaisia muutoksen fasilitaattoreina. Olisi eettisesti kyseenalaista olla huomioidematta ekososiaalisia näkökulmia työssä ja kaikessa toiminnassamme.

Ekososiaalinen työote kytkeytyy jo perinteisiin näkemyksiin ja käsityksiin ihmisistä yhteisöissään ja sosiaaliseen pääomaan, minkä käsitteen Robert Putnam 1990-luvulla vakiinnutti. Putnam liitti luottamuksen sosiaaliseen pääomaan. Putnamin mukaan sosiaaliseen pääomaan liittyy luottamuksen lisäksi verkostot sekä normit. Verkostoissa Putnam pitää keskeisenä tasa-arvoa. Esimerkkinä erityisesti luottamusta aikaansaavana verkostona Putnam on maininnut yhdistykset. Sosiaalinen pääoma on Putnamin teorian mukaan yhteisöjen vaurautta. (Kankainen i.a.; Putnam & Goss 2002, 7-8) Opinnäytetyömme tuloksissa on samatyyppisiä teemoja; luottamus, sosiaalinen varaus, yhteisöllisyys, oikeudenmukaisuus, yhdistystoiminta ja niiden merkitys hyvinvoinnin osatekijöinä. Tuloksissamme sosiaalinen pääoma on muun muassa kulttuuria ja tietoa, joka syntyy sosiaalisessa vuorovaikutuksessa ja jota ihmiset jakavat toisilleen. On huomioitava, että Putnam on kirjoittanut sosiaalisesta pääomasta 90-luvulla liittäen sen vahvasti yhteisöihin, mutta oletamme, että digitalisaatio mahdollistaa sosiaalisen pääoman, kuten tiedon jakamisen myös laajemmalla tasolla, jopa globaalisti. Samalla digitalisaatio voi aikaresursseja säästävänä vapauttaa ihmisiä merkityksellisempään toimintaan. Toisaalta pohdimme myös asiaa toisinpäin. Digitalisaation ulkopuolelle jää yhä valtava määrä väestöä ja se voi syrjäyttää ihmisiä. Ihmistenvälisyys, kohtaamiset yhteisöissä, sosiaalisen pääoman vahvistaminen ihmisten keskuudessa

kasvokkain tapahtuvissa kontakteissa luo osallisuuden kokemuksia ja niiden vahvistamista tulee yhä jatkaa vaihtoehtona digitalisaatiolle.

Voimme vilpittömästi sanoa, että emme ole kertaakaan katuneet lähtemistämme tälle matkalle. Opinnäytetyö on kasvattanut meitä niin tiedollisesti, taidollisesti kuin eettisesti ihmisinä sekä ammattilaisina. Tietoisina oman toimintamme vaikutuksista, pyrimme paitsi kestävään työotteeseen, myös henkilökohtaiseen relationaalisuuteen omassa elämässämme. Oman prosessimme myötä olemme vakuuttuneita siitä, että tietoa lisäämällä, lisääntyy myös tietoisuus ja tunnekokemusten kautta ammattilaisen arvomaailma täydentyy ymmärtämään oman toiminnan vaikutuksia suuremmassa kokonaisuudessa. Koemme nyt olevamme ekososiaalisesti hyvin valveutuneita sosiaalialan ammattilaisia – matkalla ekososiaalityön / ekososiaaliohjauksen asiantuntijoiksi.

“Ole se muutos, jonka haluaisit maailmassa nähdä.” Gandhi

LÄHTEET

- Aaltola, J., & Valli, R., (toim.) (2010) Ikkunoita tutkimusmetodeihin, I. Valinta ja aineiston keruu: virikkeitä aloittellevalle tutkijalle. Jyväskylä: PS-Kustannus.
- Akava. Akavan ilmastolinjaukset. 28.5.2019. Saatavilla 2.10.2020 https://akava.fi/wp-content/uploads/2019/06/Akava_Ilmastolinjaukset_Lores_Sivuiltain_29_5_2019.pdf
- Allardt, E. (1976). *Hyvinvoinnin ulottuvuuksia*. Porvoo; WSOY.
- Alston, M. (2015). Social work, climate change and global cooperation. *International Social work*. (2015). 58(3) 355–363
- Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset. Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry. 12.9.2019 Saatavilla 26.9.2020 <http://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2020/AMMATTIKORKEAKOULUJEN%20OPINN%C3%84YTET%C3%96IDEN%20EETTISET%20SUOSITUKSET%202020.pdf?t=15784803>
- Antonovsky, A. (1979). *Health, stress and coping*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Antonovsky, A. (1988). *Unraveling the mystery of health: How people manage stress and stay well*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Appleby, K., Bell, K., & Boetto, H. (2017). Climate Change Adaption: Community Action, Disadbantaged Groups and Practice Implications for Social Work. *Australian social work* (2017) 70(1), 78 – 91
- Aveyard, H. (2014). *Doing a literature review in health and social care: A practical guide* (3., [updated] ed ed.). Maidenhead: Open University Press.
- Boetto, H. (2017). A Transformative Eco-Social Model: Challenging Modernist Assumptions in Social Work. *British Journal of Social Work* (2017) 47, 48–67
- Clarkeburn, H., & Mustajoki, A. (2007). *Tutkijan arkipäivän etiikka*. Tampere: Vastapaino.
- Cook, J., Hellström, E., & Hämäläinen, T. L., & Lahti, V-L. Toim. Hellström, E., Jousilahti, JI., Heinilä, T. & Häkli, L. (31.10. 2014) *Visio suomelle. Kohti kestävää hyvinvointia*. Sitra. Työpaperi. Saatavilla https://media.sitra.fi/2017/02/23213056/Visio_Suomelle.pdf
- Dominelli, L., Nikku, B.R. & Ku, B.H. (2018). *The routledge handbook of green social work*. Abingdon, Oxon; New York, NY: Routledge
- Drolet, J., Wu, H., Taylor., M., & A. (2015). Social Work and Sustainable Development Teaching and Learning Strategies for Green Social Work Curriculum. *Social work education*. (2015). 34(5), 528- 543
- Drolet, J.L, & Sampson, T. (2014). Addressing climate change from a social development approach: Small cities and rural communities' adaptation and response to climate change in British Columbia, Canada. *International Social Work* 2017, Vol. 60(1) 61–73
- Druckman, A., & Gatersleben, B. (2019). A time-use approach high subjective wellbeing, low carbon leisure. *Journal of Public Mental Health*. (2019)18(2), 85-93
- Dufva, M. (2020). Megatrendit 2020. Helsinki: Sitra. Saatavilla <https://media.sitra.fi/2019/12/15143428/megatrendit-2020.pdf>
- Ecosos. 12.8.2019. Sosiaalityön rooli ekososiaalisessa siirtymässä. Saatavilla 1.10.2020 <https://www.chydenius.fi/fi/sosiaalitieet/tutkimus/ecosos-2/sosiaalityon-rooli-ekososiaalisessa-muutoksessa>

- Ekurssi. 9.5.2015. Mikro-oppiminen nousussa – mutta mitä se on? Saatavilla <https://www.ekurssi.fi/2015/05/19/mikro-oppiminen-nousussa-mutta-mita-se-on/>
- Gray, M., & Coates, J. (2015). Changing Gears: Shifting to an Environmental Perspective in Social Work Education. *Social work education*. (2015) 34(5), 502–512
- Hakala, J. T. (2017). *Tulevan maisterin graduopas*. Helsinki: Gaudeamus. Saatavilla. Book beat äänikirja
- Hawker, S. (2002). Appraising the evidence: Reviewing disparate data systematically. *Qualitative Health Research*, 12(9), 1284–1299. doi:10.1177/1049732302238251
- Hellström, Eeva. 26.11.2018. Rajat ylittävä pyöreä pöytä päätöksenteon tueksi. Sitra. Saatavilla 4.10.2020 <https://www.sitra.fi/artikkelit/rajat-ylittava-pyorea-poyta-paatoksenteon-tueksi/>
- Helsus- kestävyystieteen Instituutti. Saatavilla 4.10.2020 <https://www.helsinki.fi/fi/helsus-kestavyystieteen-instituutti/helsingin-yliopiston-kestavyystieteen-instituutti>
- Helne, T. (2014). Kasvukipuulia – kohti sosiaalipolitiikan, ympäristön ja talouden uutta arvojärjestystä. *Hyvinvointikatsaus 2014* (2): 2–8.
- Helne, T., & Hirvilammi, T. (2017). The Relational Conception of Wellbeing as a Catalyst for the Ecosocial Transition. In A.-L. Matthies, & K. Närhi (Eds.), *The Ecosocial Transition of Societies: The Contribution of Social Work and Social Policy* (pp. 36-53). Routledge.
- Helne, T. & Hirvilammi, T. (2015) Hyvinvointitutkimuksen ekologinen haaste. Relationaalinen hyvinvointikäsitys ekososiaalisen muutoksen ja ekososiaalityön perustana. Saatavilla 2.10.2020 <https://blogs.helsinki.fi/sospol-2015/files/2015/06/ekologinen-haaste-abst2.pdf>
- Helne, T., Hirvilammi, T. & Alhanen, K. (2014). Ekososiaalinen murros, kestävä hyvinvointi ja dialogi. Teoksessa T. Helne., Hirvilammi, T., & Alhanen, K. *Kriisi-istunto. Dialogi ekologiseen hyvinvointivaltioon siirtymisestä*. Helsinki: Kelan tutkimusosasto. Saatavilla 19.10.20 <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/45298/Dialogi.pdf?sequence=1&isAlloved=y>
- Helne, T., Hirvilamm, T., & Laatu, M. (2012). *Sosiaalipolitiikka rajallisella maapallolla*. Tampere: Juvenes Print.
- Hirvilammi, T. & Helne, T. (2014). Changing Paradigms: A Sketch for Sustainable Wellbeing and Ecosocial Policy. *Sustainability Science: Science, Practice & Policy*, vol 6, no. 4. 10.3390/su6042160. Pp 2160–2175. DOI: 10.3390/su6042160
- Hirvilammi, T. (2015). *Kestävän hyvinvoinnin jäljillä: Ekologisten kysymysten integroiminen hyvinvointitutkimukseen*. Helsinki: Kelan, Sosiaali- ja terveysturvan tutkimuksia136. Saatavilla <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/154175/Tutkimuksia136.pdf>
- Hirvilammi, T., Matthies, A.-L., Närhi, K., & Stamm, i. (2016). *Kestävää siirtyä edistäviä työn ja toimeentulon muotoja – Analyysi kirjallisuudesta*. *Janus Sosiaalipolitiikan Ja sosiaalityön Tutkimuksen Aikakauslehti*, 24(4) <https://journal.fi/janus/article/view/60251>
- Hämäläinen, T. J. (2014a). *Kohti kestävää hyvinvointia: Uuden sosioekonomisen yhteiskuntamallin rakennuspuita: Versio 1.0., lokakuu 2013* (Versio 1.0. ed.). Helsinki: Sitra.

- Hämäläinen, T. (2009). *Yhteiskunnallinen murros ja henkinen hyvinvointi* Helsinki: Edistysellinen tiedeliitto. Saatavilla 2.10.2020
- Hämäläinen, T. J., Hämäläinen, T. J., & Michaelson, J. (2014b). *Well-being and beyond : Broadening the public and policy discourse*. Cheltenham: Edward Elgar.
- Kaartinen, M., Katisko, M., Nieminen, A. (2018). Sosiaalityö maailmanyhteiskunnassa – uudelleenlaiseen asiantuntijuuteen. Teoksessa Juvonen, T., Lindh, J., Pohjola, A., Romakkaniemi, M., & Arola, H. (toim.) *Sosiaalityön muuttuva asiantuntijuus*. (s.88–103) Helsinki: UNIPress.
- Kallio, T. J. (2006). Laadullinen review -tutkimus metodina ja yhteiskuntatieteellisenä lähestymistapana. *Hallinnon Tutkimus*, 25(2)
- Kangasniemi, M., Pietilä, A., Utriainen, K., Jääskeläinen, P., Ahonen, S., & Liikainen, E. (2013). Kuvaileva kirjallisuuskatsaus: eteneminen tutkimuskysymyksestä jäsenettyyn tietoon. *Hoitotiede*, 25(4)
- Kankainen. Jyväskylän yliopisto. Kansalaisyhteiskunnan tutkimusportaali. Saatavilla 21.10.2020 <http://kans.jyu.fi/sanasto/sanat-kansio/robert-d-putnam-2013-sosiaalisen-paaoman-puolestapuhuja>
- Kestävyyspaneeeli. Mistä on kyse? Saatavilla 5.10.2020 <https://www.kestavyys-paneeli.fi/mista-on-kyse/>
- Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumus. Hyväksytty 20.4.2016. Saatavilla <https://kestavakehitys.fi/documents/2167391/2186383/FI-NAL+Kest%C3%A4v%C3%A4n+kehityksen+yhteiskuntasitoumus+20+4+2016.pdf/d2d827e7-033a-4d2b-9239-aed6605a12c4/FI-NAL+Kest%C3%A4v%C3%A4n+kehityksen+yhteiskuntasitoumus+20+4+2016.pdf>
- Kivipelto, M., & Saikkonen, P. (2018). Hyvinvointia niukkuudessa? Ekososiaalisen sosiaalityön mahdollisuus. *Janus Sosiaalipolitiikan Ja sosiaalityön Tutkimuksen Aikakauslehti*, 26(1), 57–72. <https://doi.org/10.30668/janus.65291>
- Kouvo, A. (2014) Luottamuksen lähteet. Vertaileva tutkimus yleistynyttä luottamusta synnyttävistä mekanismeista. [Väitöskirja. Turun yliopisto]. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-29-5715-6>
- Kumpulainen, K. & Mikkola, A. (2015). Oppiminen ja koulutus digitaalisella aikakaudella. Teoksessa *Digitaalinen oppiminen ja oppimisympäristöt*. Kaarina: Kaarinan kaupunki.
- Kunnari, M. (2017). Aikuisväestön hyvinvointiin liittyvät huolet ja hyvinvoinnin heikentäjät. [Väitöskirja, Oulun yliopisto] <http://jultika.oulu.fi/files/isbn9789526215723.pdf>
- L 609/2015. Ilmastolaki 22.5.2015/609. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20150609>
- L1301/2014. Sosiaalihuoltolaki 30.12.2014/1301. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20141301>
- Lahikainen, L. Ilmastonmuutos yhteiskuntafilosofian ongelmana. Teoksessa Kortetmäki, T., Kortetmäki, T., Laitinen, A., & Yrjönsuuri, M. (2013). *Ajatuksia ilmastoetiikasta*. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- Lysack, M. (2015). Effective policy influencing and environmental advocacy: Health, climate change, and phasing out coal. *International Social Work*. (2015) 58(3), 435–447
- Maa- ja metsätalousministeriö. Kansallinen ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelma 2022. 20.11.2014. Saatavilla 2.10.2020

- https://mmm.fi/documents/1410837/1516663/2014_5_Imastonmuutos.pdf/1716aa76-8005-4626-bae0-b91f3b0c6396
- Matthies, A.-L. & Närhi, K. (2014) *Ekososiaalinen lähestymistapa rakenteellisen sosiaalityön viitekehyksenä*. Teoksessa Rakenteellinen Sosiaalityö. Sosiaalityön tutkimuksen vuosikirja 2014. Pohjola, A., Laitinen M. & Seppänen, M. (toim.). EU: Unipress.
- Matthies, A.-L., Peeters, J., Hirvilampi, T., & Stamm, I. (2020). Ecosocial innovations enabling social work to promote new forms of sustainable economy. *International Journal of Social Welfare*, Early online. DOI: 10.1111/ijsw.12423
- Mayer, M., Manu, S., Siltanen, K., Nurminen, M., Talvitie, J., Haanpää, S. & Smith, C. (2020). Ilmastonmuutos ja sosiaali- ja terveyssektori. Helsinki: SOSTE Suomen Sosiaali ja terveys ry. Saatavilla 1.10.2020 <https://www.soste.fi/wp-content/uploads/2020/06/SOSTE-julkaisu-2020-Ilmastonmuutos-ja-sosiaali-ja-terveyssektori.pdf>
- Niela-Vilen, H & Hamari, L. Kirjallisuuskatsauksen vaiheet. Teoksessa Stolt, M., Stolt, M., Axelin, A., & Suhonen, R. (2016a). *Kirjallisuuskatsaus hoitotieteessä* (2. korjattu painos ed.). Turku: Turun yliopisto.
- Noble, C. (2016). Green Social Work - The Next Frontier For Action. *Social Alternatives* 2016, Vol.35(4), 14–19
- Nurmi, S. (7.10.2016). Kestävyysskriisi ja hampaaton moraalikeskustelu. Merkin-
töjä eettisyydestä artikkelisarja. Sitra. Saatavilla 26.10.2020 <https://www.sitra.fi/artikkelit/kestavyyskriisi-ja-hampaaton-moraalikeskustelu/>
- Nurmi, S. (21.10.2016). Mitä sopeutuminen ympäristönmuutokseen vaatii. Artik-
keli. Sitra. Saatavilla 26.10.2020 [https://www.sitra.fi/artikkelit/mita-sopeutu-
minen-ymparistomuutokseen-vaatii/#_ednref1](https://www.sitra.fi/artikkelit/mita-sopeutuminen-ymparistomuutokseen-vaatii/#_ednref1)
- Närhi, K. (2015). Ekososiaalinen viitekehys sosiaalityössä. *Janus Sosiaalipolitiikan Ja Sosiaalityön Tutkimuksen Aikakauslehti*, 23(3) <https://journal.fi/janus/article/view/53002>
- Ovaskainen, S. (2019). *Ekologisen elämäntavan mahdollisuudet ja rajat Lapissa*. [Väitöskirja. Lapin yliopisto]. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-337-140-8>
- Pojjula, S. (2018). *Resilienssi : Muutosten kohtaamisen taito*. Helsinki: Kirjapaja.
- Pretty, J., Barton, J., Perwz, B.Z., Bragg, R., Pencheon, D., Wood, C., & Depledge, M.H. (2016). Improving health and well-being independently of GDP: Dividends of greener and prosocial economies. *International Journal of Environmental Health Research*, 26(1), 11-36. doi:10.1080/09603123.2015.100784
- Pulkki, J. (2017). *Kilpailun kasvatuksellisista ongelmista: Hyveitä 2000-luvulle* University of Tampere; Tampere University Press. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-03-0592-5>
- Putnam, R. D. (2002). *Democracies in flux: The evolution of social capital in contemporary society*. Oxford: Oxford University Press. Retrieved from <https://diak.finna.fi/Record/diana.62054>
- Raworth, K., & Pietiläinen, J. (2018). *Donitsitaloustiede: Seitsemän tapaa ajatella kuin 2000-luvun taloustieteilijä*. Helsinki: Terra Cognita.
- Rekola, A., & Paloniemi, R. (2019). Navigointia kestävästä kaupunkisuunnittelun ristiaallokossa: - Suunnittelijoiden käsityksiä oikeudenmukaisuudesta. *Janus Sosiaalipolitiikan Ja sosiaalityön Tutkimuksen Aikakauslehti*, 27(3), 264–282. <https://doi.org/10.30668/janus.69671>

- Ruuhela, R. (2018). *Impacts of weather and climate on mortality and self-harm in finland*
- Räikkönen, T. (2016). *Työtä luonnon ehdoilla? Resilienssiajattelu ja kestävä työ*. Tampere: Tampereen yliopisto. Saatavilla <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-03-0106-4>
- Saikkonen, P., Karvonen, S., & Kestilä, L. (2019). *Teoksessa Suomalaisten Hyvinvointi 2018*. Teoksessa Kestilä, L., & Karvonen, S. (toim.) Terveysten ja hyvinvoinnin laitos. Helsinki: PunaMusta Oy
- Salminen, A. (2011). Mikä kirjallisuuskatsaus? Johdatus kirjallisuuskatsauksen tyyppeihin ja hallintotieteellisiin sovelluksiin. Vaasan yliopisto. Saatavilla 1.10.2019 <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-476-349-3>
- Salonen, A. O., & Brady, M. (2015). Ekososiaalinen sivistys herättää luottamusta tulevaisuuteen. *Aikuiskasvatus*, 35(1), 4–15. <https://doi.org/10.33336/aik.94118>
- Salonen, A. O., & Joutsenvirta, M. (2018). Vauraus ja sivistys yltäkylläisyyden ajan jälkeen. *Aikuiskasvatus*, 38(2), 84–101. <https://doi.org/10.33336/aik.88331>
- Sosnet. Yliopistoverkosto. Sosiaalityön kansainvälisen määritelmän suomennos. Saatavilla 3.10.2020 <https://www.sosnet.fi/Suomeksi/Koulutus/Peruskoulutus/Sosiaalityon-maarittely/Kv-maaritelma#>
- Stamm, I., Matthies, A-L., Hirvilampi, T., & Närhi, K. (2020). Combining labour market and unemployment policies with environmental sustainability? A cross-national study on ecosocial innovations (2020) *Journal of International and Comparative Social Policy* (2020), 36: 1, 42–56 doi:10.1017/ics.2020.4
- Stolt, M., Stolt, M., Axelin, A., & Suhonen, R. (2016). *Kirjallisuuskatsaus hoitotieteessä* (2. korjattu painos ed.). Turku: Turun yliopisto.
- Suomen ympäristökeskus. Suomi ja kestävä hyvinvointi. Hyvinvointi maapallon kantokyvyn rajoissa. Saatavilla 23.10.2020 [https://www.syke.fi/fi-FI/Suomi_ja_kestava_hyvinvointi/Kestavaan_hyvinvointiin_vielä_matkaa/Hyvinvointi_maapallon_kantokyvyn_rajoissa\(47885\)](https://www.syke.fi/fi-FI/Suomi_ja_kestava_hyvinvointi/Kestavaan_hyvinvointiin_vielä_matkaa/Hyvinvointi_maapallon_kantokyvyn_rajoissa(47885))
- Tommila, P., Vanhanen, J., Halonen, M., & Rinne, P. (2013). *Miten suomi selviää yli 4 astetta lämpimämmässä maailmassa?*. Helsinki: Sitra. Saatavilla https://media.sitra.fi/2013/12/05114222/Selvityksia74_151213.pdf
- Tuomi, J., Sarajärvi, A. (2018). Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta. (2012). *Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausten käsitteleminen*. Helsinki: Tutkimuseettinen neuvottelukunta.
- Ulkoministeriö. Agenda 2030 Kestävän kehityksen tavoitteet. Saatavilla 7.12.2019 <https://um.fi/agenda-2030-kestavan-kehityksen-tavoitteet>
- Wiens, V. (2018). Pohjoissuomalaisten nuorten tyttöjen hyvinvointi – hypoteettinen malli. [Väitöskirja. Oulun yliopisto]. <http://jultika.oulu.fi/files/isbn9789526221403.pdf>
- WWF. Uhat. Ylikulutus. Saatavilla 20.10.2020 <https://wwf.fi/uhat/ylikulutus/>

LIITE 1: Laadunarvioinnin tarkistuslista (Hawker ym. 2002, 1296)

ARVIOINTIKRITEERI	PISTEET	KUVAUS
1. Abstrakti ja otsikko	4	Abstrakti sisältää kaikki tiedot, järjestelmällinen, selkeä otsikko.
	3	Abstrakti sisältää lähes kaikki tiedot.
	2	Abstrakti puutteellinen.
	1	Ei abstraktia.
2. Esittely ja tutkimuksen tarkoitus	4	Tutkimuksen taustat kuvattu riittävästi ja ytimekkäästi. Tarkoitus, tavoite ja tehtävät selkeät.
	3	Tutkimuskysymyksiä hahmoteltu ja tutkimuksen taustaa kuvattu jonkin verran.
	2	Taustan, tarkoituksen, tehtävien ja tavoitteiden kuvauksessa puutteita.
	1	Tutkimuksen tausta/ kirjallisuuskatsaus tekemättä. Tarkoitus, tehtävät ja tavoite puuttuvat.
3. Metodologia; menetelmä ja tiedonkeruu	4	Valittu metodi/ menetelmä tutkimukseen sopiva ja selkeästi kuvattu. Kuvaus tiedonkeruusta yksityiskohtainen.
	3	Metodi/ menetelmä sopiva, puutteellinen kuvaus. Tiedonkeruu kuvattu.
	2	Metodin/ menetelmän kuvaus epäselvä ja riittämätöntä. Tiedonkeruun kuvaus vähäistä.
	1	Metodi/ menetelmä mainitsematta ja/tai mainitsematta ja/tai ei kuvausta tiedonkeruusta
4. Otanta	4	Tarkka kuvaus otannasta/tutkittavien valinnasta tutkimukseen. Otannan sopivuus tutkimukseen. Otannan koko sopiva. Vastausprosentit esitelty ja kuvattu.
	3	Otanta soveltuu tutkimukseen, osa tiedoista puutteellisia.
	2	Otanta mainittu. Yksityiskohtainen kuvaus puutteellista.
	1	Ei kuvausta otannasta.
5. Analyysi	4	Analyysistä selkeä kuvaus. Kvantitatiivisen tutkimuksen hypoteesin testaus perusteltu ja tilastollinen merkittävyys pohdittu. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa kuvattu, miten teemat on johdettu - vastaajien validaatio/ triangulaatio.
	3	Analyysi kuvattu.
	2	Analyysin kuvaus niukka.
	1	Analyysin kuvaus puuttuu.
6. Eettisyyden huomioiminen	4	Eettisyys huomioitu ja reflektiivinen pohdinta luottamuksellisuudesta, suostumuksista, ennakoasenteista ja virhelähteistä.
	3	Eettiset kysymykset huomioitu, mutta käsitteleminen pinnallista.
	2	Lyhyt maininta eettisyydestä.
	1	Ei mainintaa eettisistä tekijöistä.
7. Tulokset	4	Tulosten kuvaus tarkkaa ja täsmällistä, helposti ymmärrettävää, tulokset loogisessa järjestyksessä. Taulukoista kuvaus tekstissä. Tulokset yhteydessä tutkimuksen tarkoitukseen ja tavoitteisiin. Tulosten tukemiseksi esitetään riittävät tiedot.
	3	Tulokset kuvattu. Perustelut puutteellisia.
	2	Tulokset kuvattu sekavasti, epätarkasti ja epäloogisesti.
	1	Tulokset kuvaamatta tai eivät liity tutkimuksen tarkoitukseen ja tavoitteisiin.
8. Tulosten yleistettävyys ja siirrettävyys	4	Viitekehys, tausta ja asetelma kuvattu riittävästi vertailun mahdollistamiseksi. 4 pistettä saatu kohdasta 4 (=otanta).
	3	Osittain kuvattu viitekehys, tausta ja asetelma. 3 pistettä tai enemmän kohdasta 4.
	2	Lyhyesti kuvattu viitekehys, tausta ja asetelma.
	1	Viitekehys, tausta ja asetelma kuvaamatta.
9. Tulosten hyödyntäminen	4	Tutkimus tuo uutta tietämystä, ymmärrystä tai näkökulmaa. Tutkimuksessa esitetään ideoita jatkotutkimukseen. Tutkimuksessa ehdotuksia käytännön työhön.
	3	Ylläesitetystä toteutuu 2 kohtaa.
	2	Yksi kohta toteutuu.
	1	Tulosten hyödyntämistä ei mainita.

LIITE 2: Tiedonhaku tietokannoittain

TIETOKANTA	HAKU
ARTO	31.12.2019, tietokanta lopetettu
CAMBELL COLLABORATION	30.12.2019, Kieli: englanti julkaistu: 2014–2020. Hakusanat: sustainable wellbeing doctoral. Hakutulos: 1 viite -> ei vastaa tutkimuskysymykseen. Uusi haku, hakusana: wellbeing Hakutulos: 3 viitettä -> ei vastanneet tutkimuskysymykseen. Uusi haku, hakusana: ecosocial. Ei hakutuloksia. Uusi haku, hakusana social. Hakutulos: 20 viitettä -> ei relevantteja, ei vastaa tutkimuskysymykseen. Valitut: ei yhtään viitettä.
CINAHL EBSCO	30.12.2019 Kieli englanti, abstract saatavilla, academic journals. Hakutulos: 129 viitettä. Valittu 16. Hakusanat Sustainable and wellbeing and social and climate change. Hakutulosten tarkastelu jäi kesken eikä hakua voinut tallentaa. Hakutulosten tarkastelun jatkaminen ei ollut mahdollista, joten tästä hausta ei valittu viitteitä tutkimukseen. Tehty uusi haku 3.1.20. 3.1.2020. Hakusanat sustainable and wellbeing and social and climate change, 2014-2020, academic journal, englanti, abstract saatavilla, full text. Hakutulokset 120 viitettä. 1 ei relevantteja tai ei vastannut tutkimuskysymykseen. Valittu tässä vaiheessa 16
EBSCO HOST	3.1.2020. Hakusanat ecosocial and climate 2014–2020. Käytä yhteenkuuluvia sanoja. Hae myös artikkeleiden kokoteksteistä, käytä vastaavia aiheita. Kokoteksti, tieteelliset (Vertaisarvioidut) aikakausjulkaisut. Asiakirjatyyppi abstract, article. Lähdetyytit kaikki tulokset. Tuloksena 67 artikkelia, joista 61 akateemisia aikakausjulkaisuja, joista tutkimuskysymykseen näistä vastaa 7. Valittu tässä vaiheessa 7.
FINNA	27.12.2019. Hakusanana kestävä hyvinvointi, rajaukset 2014–2020, suomi, englanti, väitöskirjat, saatavilla verkossa. Hakutulokset 36, joissa päällekkäisyyksiä 2. Päällekkäisyyksien poistamisen jälkeen 34. 28 ei vastannut tutkimuskysymykseen. Valittu tässä vaiheessa 4. 28.12.2019 suoritettiin hakusanoilla hyvinvointi and sosiaaliala 2014–2020, suomi, englanti, väitöskirjat, saatavilla verkossa. Hakutuloksia 17 kpl Päällekkäisyydet 2 eli tuloksia 15 kpl. 10 tutkimusta ei vastannut tutkimuskysymykseen. Valittu tässä 5 vaiheessa. 28.12.2019 hakusanoilla: sustainable and wellbeing, 2014-2020, suomi, englanti, väitöskirjat, saatavilla verkossa. Hakutulokset 18 kpl. Päällekkäisyydet 3 kpl. Päällekkäisyyksien poiston jälkeen 15 kpl. 11 tutkimusta ei vastaa tutkimuskysymykseen. Yksi tutkimus valittu jo aiemmassa haussa. Valittu tässä vaiheessa 2. 28.12.2020, hakusanat ekososiaalinen and hyvinvointi, suomi ja englanti, vuodet 2014-2020, väitöskirjat. Saatavilla verkossa. Tulos 2 kertaa teoriaosuudessa oleva väitöskirja. Jatkettu hakua samoilla rajoituksilla, mutta hakusanana vain ekososiaalinen. Tulokset 15 viitettä. Päällekkäisyydet 3 kpl. Jäänyt 12 kpl. 9 ei vastaa tutkimuskysymykseen. 1 jo teoriaosuudessa oleva väitöskirja. Valittu 2 viitettä. Haettu vielä hakusanoilla “kestävä hyvinvointi”, 2014-2020, suomi ja englanti, lehti / artikkeli -> artikkeli tai tutkimusjulkaisu tai tutkimusraportti, saatavilla verkossa. Hakutuloksia 2 kpl, jotka kumpikin jo teoriaosuudessa oleva väitöskirja. Edellä mainituista hauista valittu tässä vaiheessa 2.

	<p>4.1.2020. Hakusanat sustainable and wellbeing, englanti 2014–2020, artikkeli, e-artikkeli, tutkimusjulkaisu. Hakutulos 12 viitettä. 9 ei vastannut tutkimuskysymykseen. Valittu tässä vaiheessa 3.</p> <p>5.1.2020 kestävä and hyvinvointi and sosiaali*, suomi, 2014–2020. Lehti / artikkeli, e-artikkeli, tutkimusjulkaisu, tutkimusraportti, saatavilla verkossa. Hakutulos 60 viitettä. Päällekkäisyydet 5, ei relevantti / ei vastaa tutkimuskysymykseen 40. Valittu tässä vaiheessa 15 viitettä.</p>
MELINDA	<p>15.12.2019 suoritettiin perushakuna hakusanana kestävä hyvinvointi väitöskirja. Väille 2014–2019 Viitteitä 13. Hakurajauksesta huolimatta 9 liian vanhaa, 1 ei vastaa tutkimuskysymykseen. Jäljelle jäänyt 3, joista 1 jo teoria osuudesta ja 2 päällekkäistä. Eli valittu 1. 28.12 Tarkennettu haku: Kestävä hyvinvointi, kaikki kielet 2014–2019 Viitteitä 119, joista ei relevantteja 88, päällekkäisyyksiä 22, 6 ei vastaa tutkimuskysymykseen. Valittu tässä vaiheessa 3 viitettä.</p>
	<p>MANUAALISIA HAKUJA suoritettu ajalla 4.1.2020 - 15.6.2020 muun muassa yliopistojen tietokantoihin, google scholaria hyödyntäen, Kelan sivuja selailen sekä tutustuen väitöskirjojen, tieteellisten tutkimusten ja tieteellisten artikkeleiden lähdeluetteluihin.</p>

LIITE 3: Palautekysely oppimiskokonaisuudesta

Hei!

Olemme Diakonia-ammattikorkeakoulun Sosionomi YAMK-opiskelijoita. Teemme opinnäytetyötämme kestävästä hyvinvoinnista sosiaaalialalla. Opinnäytetyömme ohessa teemme samaisesta aiheesta oppimateriaalin SotePeda 24/7 hankkeeseen DigiCampukselle jaettavaksi.

Kiitos, kun katsoit tallenteen kestävästä hyvinvoinnista. Antamalla palautetta autat meitä kehittämään tätä DigiCampukselle julkaistavaksi tulevaa videotallennetta. Olisimme kiitollisia, mikäli vastaisit alla oleviin kolmeen kysymykseen.

- 1) Lisäsikö videoesitys tietoisuuttasi kestävästä hyvinvoinnista?
- 2) Olisitko kaivannut videoesitykseen vielä jotakin tietoa?
- 3) Mitä muuta palautetta haluaisit antaa?

Vastaukset voit lähettää sähköpostilla joko anne.kuusisto@student.diak.fi tai helena.sivonen@student.diak.fi

Ystävällisesti yhteistyöstä kiittäen Anne Kuusisto ja Helena Sivonen

LIITE 4: Mikro-oppimiskokonaisuuden tekstitys ja lähteet

Saatavilla <https://digicampus.fi/course/view.php?id=477#section-0>

Tavoitteena kestävä tulevaisuus. Kestävä hyvinvointi sosiaalialalla

Tekijät Anne Kuusisto ja Helena Sivonen. Diakonia-ammattikorkeakoulu sosionomi YAMK – opiskelijat 2020

Kestävä hyvinvointi on ihmisten ja luonnon yhteyteen perustuvaa hyvinvointia, joka koostuu kohtuullisesta elintasosta, merkityksellisistä suhteista, mielekkästä ja vastuullisesta toiminnasta sekä elävästä läsnäolosta. (Hirvilampi 2015)

Mitä tapahtuu?

Maapallo lämpenee arviolta 2 astetta vuoteen 2050 ja neljä astetta vuoteen 2100 mennessä ilman mittavia ilmastotoimia. Ilmastonmuutos tulee vaikuttamaan yhteiskuntaamme monella tapaa ja lisää ihmisten eriarvoistumista ympäri maailmaa. Yhteiskunnan turvaverkot murenevät ja yksilöiden vastuu koostuu aiempaa enemmän. On aika miettiä, miten voisimme sopeutua käynnissä olevaan muutokseen ja selvittää nykyistä lämpimämmässä maailmassa.

Positiivinen muutos lähtee Sinusta.

Ihminen on osa maapallon ekosysteemiä. Ekologinen kriisi on sosiaalinen kriisi.

Ihmisten kulutuskäyttäytyminen heikentää hyvinvointimme kannalta elintärkeiden ekosysteemien toimintaa ja sietokykyä. Ihmisen perustarpeet ovat universaaleja. Kestävässä hyvinvoinnissa tyydytetään nyky-päivän ihmisten tarpeet vaarantamatta tulevien sukupolvien tarpeita.

Kestävä hyvinvointia ei voi mitata vain käytettävissä olevien resurssien määrällä. Jotta kestävä hyvinvointi ymmärretään sen eri osa-alueiden muodostamana kokonaisuutena, on hyvinvoinnissa huomioitava taloudellisten resurssien lisäksi ihmisten tarpeita.

Selvitäksemme muutoksista tulevaisuuden globaalissa maailmassa korostuvat ekososiaalinen sivistys ja henkiset arvot lyhytnäköisen talousajattelun sijaan. Sosiaalialalla resurssien niukkuus palauttaa meitä olennaisen äärelle. Mitä me ihmisinä tarvitsemme?

Kestävä hyvinvointi on elintason, toiminnan, suhteiden ja läsnäolon muodostama kokonaisuus, jota kutsutaan HDLB-malliksi. Mallin ovat hahmotelleet kestävä hyvinvoinnin asiantuntijat Tuuli Hirvilampi ja Tuula Helne, jotka lisäsivät Allardtin hyvinvoinnin ulottuvuuksien teoriaan doing-ulottuvuuden korostamaan ihmisen aktiivista toimijuutta.

Having eli elintason ulottuvuus on hyvinvoinnin osatekijöistä ensisijainen. Se tarkoittaa ihmisen fysiologisia tarpeita. Tietty vähimmäismäärä aineellisia resursseja on elämälle välttämätöntä. Ihanteellisin elintaso takaa välttämättömät resurssit sopeutettuina ekologisen ja sosiaalisen kestävyuden rajoihin. Resurssien käytössä tulee huomioida luonnonvarojen rajallisuus.

Doing eli toiminnan ulottuvuudessa ihminen on toiminnallinen olento, joka tekemisillään heijastaa arvojaan ja tavoitteitaan. Ihmisellä on mahdollisuus vastuulliseen ja mielekkäseen toimintaan ja kyky reflektoida sekä muuttaa toimintaansa. Ihminen voi edistää kestävä hyvinvointia toimimalla vastuullisesti ja tietoisesti oman toiminnan ympäristövaikutuksista. Tällainen toiminta ei välttämättä vaadi taloudellisia resursseja, eikä se kuluta luonnonvaroja.

Loving- ulottuvuus on ihmisen merkityksellisten suhteiden ulottuvuus, joka kumpuaa yhteenkuuluvuuden tarpeista. Se on, paitsi perinteisesti yhteyttä läheisiin ihmisiin ja omaan yhteisöön, myös yhteyttä globaalisti maapallomme ihmisiin, eliölajeihin, luontoon sekä tuleviin sukupolviin. Meillä kaikilla on tarve kuulua johonkin ja tarve kokea rakkautta. Kestävä, hyvinvoiva yhteisö sekä yhteiskunta pitää huolen heikommistaan.

Being eli läsnäolon ulottuvuus on elävää läsnäoloa. Ihminen on yhteydessä niin luonnon kuin muiden ihmisten kanssa. Samalla se on ihmisen henkisen kasvun ja hyvinvoinnin ulottuvuus. Läsnäolo on vieraantumisen vastakohta. Kun suhdetta ympäröivään luontoon vaalitaan ja ymmärrys kypsyy, tunnistaa ihminen itsensä osana kokonaisvaltaista maailmaa, jossa hyvinvointi riippuu muiden hyvinvoinnista.

Kestävän hyvinvoinnin huomioiminen työnkehittämisessä on ajankohtaisesti tarpeellista. Pääpaino lyhytnäköisestä taloudellisesta ajattelusta on siirrettävä kestävään ekologiseen ajatteluun. Poliittisten ratkaisujen, konkreettisten toimenpiteiden sekä arjen sosiaalialan työn tulee edistää ekologista kestävyyttä.

Sosiaalipalveluita tulee uudistaa ja nähdä hyvinvointipalveluina, jotka huomioivat ihmisen suhteessa ympäristöön. Kestävää hyvinvointia edistävät sosiaalipalvelut osallistavat asiakasta aktiiviseen rooliin hyvinvoinnistaan huolehtimisessa ja luovat rakenteita, jotka tukevat elämänhallinnan haasteiden haltuunottoa. Tämä vaatii työntekijöitä pohtimaan käytännössä monimutkaisia toisiinsa liittyviä systeemisiä ongelmia ja luomaan uusia lähestymistapoja ja innovaatioita. Sosiaalialan työntekijöinä olemme ekososiaalisen muutoksen rakentajia. Onnistuaksemme meiltä vaaditaan työmme ja hyvinvoinnin monimuotoisuuden huomioimista. Meidän tulee olla kriittisiä, aktiivisia sekä toimia yhteistyössä asiakkaiden, poliittisten toimijoiden ja muiden alojen edustajien sekä yhteiskunnallisten toimijoiden kanssa. Tulevaisuuden ekososiaalinen hyvinvointityö tapahtuu aiempaa laajemmalla työkentällä.

Toimenpiteitä

Rakennetaan yhteisöjä ja verkostoja, joiden avulla opetellaan löytämään ekologisesti ja sosiaalisesti kestäviä ratkaisuja ihmisten elämässä. Kestävää hyvinvointia edistetään tukemalla terveyttä, takaamalla ekologisesti kestävä resurssit ja toimeentulo sekä tarjoamalla mahdollisuuksia sosiaalisen pääoman kasvattamiseen. Huomioidaan oman toiminnan vastuullisuus ja tiedostetaan sen ympäristövaikutukset. Suositetaan työtapoja, jotka eivät kuluta ylenmäärin luonnonvaroja tai taloudellisia resursseja. Kannustetaan asiakkaita lähi- ja vapaaehtoistoimintaan ja valtaistavaan vaikuttamistyöhön sekä yhteisöllisyyteen ja sosiaalisten suhteiden vaalimiseen. Hyvinvoinnin eri osa-alueita tuetaan tukemalla asiakkaiden mahdollisuuksia osallistua lähialueidensa liikunta-, kulttuuri- ja ympäristötoimintaan.

Toimenpiteitä

Hyvinvointi paranee huomioimalla sosiaalipalveluissa ja niiden tuottamisessa yksilöiden, yhteisön ja yhteiskunnan resilienssin kasvattaminen. Yksilöiden resilienssi muuttuvassa maailmassa lisääntyy kokemuksilla osallisuudesta, elämänhallinnasta ja itselle merkityksellisestä elämästä. Relationaalisen ihmiskäsityksen mukaan olemme osa luontoa ja kestävä hyvinvoinnin kannalta ihmisen yhteys luontoon on keskeinen. Tämä on huomioitava myös kaupungeissa tehtävässä sosiaalialan työssä ja kaupunkisuunnittelussa. Vahvistetaan ekologisen elämäntavan ja arvojen yhteisöjä sosiaalialan toimijuudessa. Tuotanto- ja kulutustapojen muuttuessa huolehditaan tasa-arvoisesta toimeentulojärjestelmästä sekä työnjaosta. Palkkatyö ei ole ainoa työn teon muoto. Perustulo ja työajan lyhentäminen voivat olla ratkaisuja uuteen ekologiseen hyvään jakamiseen. Käydään eettistä keskustelua työpaikoilla ja toimintaympäristöissä siitä, miten toteutamme työtämme eriarvoistuvassa maailmassa ja kuinka esimerkillämme kulutamme yhteisiä varojamme. Edistetään ekologista elämäntapaa ja arvoja, huomioidaan ekokasvatuksellinen näkökulma läpi palveluiden vauvasta vaariin.

Koherenssin tunne on ihmisen kykyä käsitellä stressiään ja siihen liittyä yksilön tunne elämän jatkuvuudesta, luottamus ja usko elämään. Yksilön koherenssin tunne muodostuu kolmesta osa-alueesta: elämän ymmärrettävyys, elämän mielekkyys ja elämän hallittavuus. Antonovsky.

Mahatma Gandhin sanoin “Maapallo pystyy tyydyttämään kaikkien tarpeet, mutta ei kaikkien ahneutta.”

Kiitos.

LÄHTEET

- Ala-Mantila, S. (2017). Urban sustainability? The spatial disparities of greenhouse gas emissions and subjective wellbeing. Aalto Yliopisto, Rakennetun ympäristön laitos, Helsinki.
- Allardt, E. (1976). Hyvinvoinnin ulottuvuuksia. Porvoo; Hki
- Alston, M. (2014). Social work, climate change and global cooperation. *International Social Work* 58:3.
- Antonovsky, A. (1979). Health, stress and coping. San Francisco: Jossey-Bass
- Antonovsky, A. (1988). Unraveling the mystery of health: How people manage stress and stay well. San Francisco: Jossey-Bass.
- Brady, M. & Salonen A.O (2015). Ekososiaalinen sivistys herättää luottamusta tulevaisuuteen Helsinki: Kansanvalistusseura, Aikuiskasvatuksen tutkimusseura. *Aikuiskasvatus* 35 (2015): 1
- Boetto, H. (2017). Transformative Eco-Social Model: Challenging Modernist Assumptions in Social Work. *The British Journal of Social Work*, Volume 47, Issue 1, January 2017.
- Cook, J., Hellström, E., Hämäläinen, T. & Lahti, V-M. (2014). Visio suomelle. kohti kestävää hyvinvointia. Sitra.
- Drolet, JL & Sampson, T. (2014). Addressing climate change from a social development approach: Small cities and rural communities' adaptation and response to climate change in British Columbia, Canada. *International Social Work* 60:1.
- Drolet, J., Wu, H., Taylor, M. & Dennehy, A. (2015). Social Work and Sustainable Social Development: Teaching and Learning Strategies for Green Social Work Curriculum. *Social Work Education* 34:5.
- Helne, T., & Hirvilammi, T. (2017). The Relational Conception of Wellbeing as a Catalyst for the Ecosocial Transition. In A.-L. Matthies, & K. Närhi (Eds.), *The Ecosocial Transition of Societies: The Contribution of Social Work and Social Policy* (pp. 36-53). Routledge.
- Helne, T., Hirvilammi, T. & Alhanen, K. (2014). Ekososiaalinen murros, kestävä hyvinvointi ja dialogi. Helsinki: Kelan tutkimusosasto.
- Hirvilammi, T & Helne, T (2014). Changing Paradigms: A Sketch for Sustainable Wellbeing and Ecosocial Policy. *Sustainability: Science, Practice, & Policy*, vol. 6, no. 4
- Hirvilammi, T. (2015). Kestävän hyvinvoinnin jäljillä: Ekologisten kysymysten integroiminen hyvinvointitutkimukseen Kelan tutkimusosasto.
- Hirvilammi, T., Matthies, A.-L., Närhi, K., & Stamm, I. (2016). Kestävää siirtymää edistäviä työn ja toimeentulon muotoja – Analyysi kirjallisuudesta. *Janus Sosiaalipolitiikan Ja sosiaalityön Tutkimuksen Aikakauslehti*, 24(4).
- Kivipelto, M., & Saikkonen, P. (2018). Hyvinvointia niukkuudessa? Ekososiaalisen sosiaalityön mahdollisuus. *Janus Sosiaalipolitiikan Ja sosiaalityön Tutkimuksen Aikakauslehti*, 26(1).
- Närhi, K. (2015). Ekososiaalinen viitekehys sosiaalityössä. *Janus Sosiaalipolitiikan Ja Sosiaalityön Tutkimuksen Aikakauslehti*, 23
- Ovaskainen, S. (2019). Ekologisen elämäntavan mahdollisuudet ja rajat lapissa Lapin yliopisto; University of Lapland.
- Rekola, A., & Paloniemi, R. (2019). Navigointia kestävä kaupunkisuunnittelun ristiaallokossa: - Suunnittelijoiden käsityksiä oikeudenmukaisuudesta. *Janus Sosiaalipolitiikan Ja sosiaalityön Tutkimuksen Aikakauslehti*, 27(3).
- Räikkönen, T. (2016). Työtä luonnon ehdoilla? Resilienssiajattelu ja kestävä työ. Tampere: Tampereen yliopisto.
- Tommila, P., Vanhanen, J., Halonen, M. & Rinne, P. (2013) Miten Suomi selviää yli 4 astetta lämpimämmässä maailmassa?. Helsinki: Sitra.

LIITE 5: Tutkimusten yhteenvetotaulukko

TEKIJÄ(T) JULKAISUVUOSI JA JULKAISUMAA ARTIKKELI/TUTKIMUS	TARKOITUS	MENETELMÄ	OTANTA	KESKEISET TULOKSET
Hirvilampi Tuuli, Matthies Aila-Leena, Närhi Kati, Stamm Ingo 2016 Suomi Kestävää siirtymää Edistäviä työn ja Toimeentulon muotoja- analyysi kirjallisuudesta	kuvaa, miten ansiotyötä laajempi työn määrätelmä muuttaisi työn toimintaympäristöä. Tutkii minkälaisia uudenlaisia työn ja toimeentulon tulevaisuutta koskevia vaihtoehtoja kirjallisuudessa on esitetty.	Kirjallisuuskatsaus	Ekososiaalista sosiaalipoliittikkaa, kestävä kehitystä, kestävä työtä sekä kestävä taloutta koskevia 2000-luvulla julkaistuja julkaisuja.	Sosiaalityöntekijät ja sosiaaliturvajärjestelmä tukee rajallisesti niitä työttömiä nuoria, jotka haluavat tehdä luonnon ehdoilla tapahtuvaa työtä ja pitävät sitä tärkeämpänä kuin kestävätyötä palkkatyötä. Nuoret voivat olla edelläkävijöitä uudenlaisten rakenteiden luomisessa, jos toimeentulo ei riipu täysin nykyisestä työllisyys- ja sosiaaliturvajärjestelmästä. Tuotannon ja kulutuksen muutos vaatii uudistuvaa käsitystä työn ja toimeentulon suhteen -> tukee hallittua muutosta kestävyteen. Muutoin vaarana, että eri arvoisuus ja köyhyys lisääntyy. Kestävän yhteiskunnan ideoita / politiikkasuosituksia: ansiotyötä laajempi työn määrittelmä, työajan lyhentäminen, perustulo, yhteisövaluutat. Poliitikassa huomioitava ruohonjuuritason innovaatiot, jolloin muutos integroituu yhteiskuntaan.
Kouvo Antti 2014 Suomi Luottamuksen lähteet. Vertaileva tutkimus yleistynyttä luottamusta synnyttävistä mekanismeista	Selvittää yleistyneen luottamuksen syntymiseen vaikuttavien mekanismeja ja tuottaa väestötasolle yleistettävää tietoa yleistyneen luottamuksen vaihtelusta erilaisten yhteiskuntien ja yksilöiden välillä	Kvantitatiivinen, empiirinen tutkimus Kuvaileva taulukointi, monimuuttujamenetelmiä	Aineisto: kansalliset sekä kansainväliset vertailevat kyselytutkimukset (European Social Survey ja ISSP).	Viimesijaisesta toimeentuloturvasta huolehtiminen edistää yleistynyttä luottamusta. Kokemukset tarveharkintaisista hyvinvointipalveluista olivat yhteydessä matalaan yleistyneen luottamuksen tasoon. Yhdistystoimintaan, (varsinkin ei-intressipohjaiseen) osallistuminen lisää myös niiden henkilöiden yleistynyttä luottamusta, jotka eivät itse osallistu toimintaan. Informaatio yhteiskunta eriarvoistaa ihmisiä. Syrjityksi tuleminen, turvattomuus ja tulojen vähyys laskevat myös luottamusta yhteiskuntaan. Verotuksen oikeudenmukaisuuden ja tasapuolisuuden kokemuksilla yhteys yleistyneeseen luottamukseen. Julkisten instituutioiden oikeudenmukaisuus ja tasapuolisuus on keskeinen keino lisätä luottamusta.
Rekola Aino & Paloniemi Riikka 2019 Suomi Navigointia kestävä kaupunkisuunnittelun risti-aallokossa – suunnittelijoiden käsityksiä oikeudenmukaisuudesta.	Analysoi pääkaupunkiseudun kaupunkisuunnittelijoiden sekä viheralueiden hoidosta vastaavien viranomaisten oikeudenmukaisuuskäsityksiä.	Haastattelututkimus Aineisto analysoitu aineistolähtöistä grounded theory -menetelmää.	Haastateltu yhteensä 16 viher- ja vesialueista vastaavaa virkamiestä tai kaavoittajaa pääkaupunkiseudulla	Luontoympäristön laatu ja saavutettavuus tärkeää hyvinvoinnille. Ympäristöhöydyt jakautuvat eriarvoisesti. Ympäristöoikeudenmukaisuus huomioitava kaupunkisuunnittelussa. Ympäristöoikeudenmukaisuus sekä suunnittelijoiden roolin näkeminen hyvinvointiviranomaisina lisää ymmärrystä siitä, miten kaupunkien ympäristöllinen ja sosiaalinen kestävyys liittyvät toisiinsa.
Minna Kivipelto ja Paula Saikkonen 2018	Selvittää miten viimesijainen turva tukee sen varassa elävien hyvinvointia	Ryhmähaastattelut Taustalla HDLB-malli	Haastateltavat pitkäaikaisesti toimeentulotukea saaneet ja paljon sosiaalipalveluita käyttävät	Hyvinvoinnin eri ulottuvuuksia ei huomioida riittävästi. Having-ulottuvuuteen keskittyminen vähentää muiden ulottuvuuksien hyvinvointivaikutuksia. Toimeentulotuen käytännöt ja kontrolli ja köyhyys estävät kestävämpiä kulutusvalintoja. Niukuus heikentää sosiaalisia suhteita. Varsinkin yksin asuvalle kontakti sosiaalihuoltoon on tärkeä inhimillinen yhteys. Pysyvyys, oma työntekijä mahdollistaa luottamuksen.

<p>Suomi</p> <p>Hyvinvointia niukkuudessa. Kokemuksia viimesijaisesta turvasta.</p>			<p>(kunnallisen sosiaalityön asiakkaat)</p> <p>Aineisto koottu 2015. 29 henkilöä.</p>	<p>Being- liittyi doing-oluttavuuteen viimesijaisen turvan asiakkaila. Mahdollisuudet vaihtelevat alueittain. Köyhyys rajoittaa mahdollisuuksia. Palkkatyö ei ainoa työn / tekemisen muoto, muita tapoja esim. vapaaehtoistoiminta, vertaisryhmät ja tuki-henkilötoiminta. Yhdistystoimintaa osallistutaan vähäisesti, edullisia harrastus- ja kulttuurivaihtoehtoja vähän. Saatu positiivisia tuloksia tarjoamalla mahdollisuus liikuntaan ja kulttuuriin. Mielekästä tekemistä harrastuksista ja järjestötoiminnasta. Mielekkään tekemisen merkitystä ja voimaannuttavaa vaikutusta ei huomioida tarpeeksi. Kuntouttava työ ja palkkatuki eivät vastaa kaikkien tarpeisiin. Vapaaehtoistyön tekemiseen ei kannusteta välttämättä aktiivisesti. Palvelut pohjana voimaannuttavalle vuorovaikutukselle ja sosiaalisille suhteille. Asiakkaita tulisi kannustaa vuorovaikutukselliseen toimintaan. Suomessa ei hyödynnetä riittävästi sosiaalityön mahdollisuuksia syrjäytymisen vastaisessa vaikuttamistyössä. Hyvinvoinnin monimuotoisuuden ja relationaalisuuden huomioonottaminen vaatii sosiaalialalta lisää ymmärrystä eri tekijöiden välisistä yhteyksistä ja dynaamisuudesta sekä hyvinvoinnin ulottuvuuksien tunnistamista. Asiakkaita voidaan tukea löytämään voimavaroja ja toimijuutensa mielekkäissä, yhteiskunnan etua palvelevissa toiminnoissa. Toimijuutta tuetaan vahvistamalla yhteisöjen resursseja ja valtaistumista. Yhteisöjen toimijuuteen ekologinen näkökulma tuodaan tukemalla ekologisesti ja sosiaalisesti kestäviä ratkaisuja edistäviä yhteisöjä tai verkostoja. Sosiaalialalla voidaan edistää hyvinvointia huomioimalla sen monimuotoisuus nykyistä paremmin. Vaatii: aktiivista vuoropuhelua ja yhdessä kulkemista asiakkaiden kanssa, asiakkaiden edun tehokasta ajamista, kriittistä työotetta sekä oppialarajoja ylittävää keskustelua hyvinvoinnista.</p>
<p>Kunnari, Marika 2017</p> <p>Suomi</p> <p>Aikuisväestön hyvinvointiin liittyvät huolet ja hyvinvoinnin heikentäjät</p>	<p>Kuvailla aikuisten hyvinvointiin liittyviä huolia ja kartoittaa hyvinvointia heikentäviä tekijöitä sekä hyvinvoinniltaan heikoimmassa asemassa olevia väestöryhmiä ja tuottaa tietoa aikuisten hyvinvoinnin edistämiseen tähtäävään päätöksentekoon sekä sosiaali-, terveys- ja hyvinvointipalveluiden suunnitteluun.</p>	<p>Kvalitatiivinen ja kvantitatiivinen -> triangulaatio.</p>	<p>Otanta 1458 kyselylomakkeen vastauksista rovaniemeläisiltä aikuisilta.</p>	<p>Hyvinvointiin liittyviä huolia: talouden heikkenemiskokemukset vaikuttavat muihin hyvinvoinnin osa-alueisiin, elämisen kalteus, omat sekä läheisten taloudelliset ongelmat, työttömyys (tulot määrittelevät mitä ihminen voi tehdä), asumisen huolet (kulut, asumisen laatu ja turvallisuus ym.), tyytymättömyys oman asuinkunnan palveluihin ja päätöksiin ja vähäiset mahdollisuudet vaikuttaa. Elinympäristön tilan heikkeneminen huolettaa kansalaisia. Lisäksi huolettaa ongelmat ihmissuhteissa (yksinäisyys, parisuhteen ongelmat) sekä läheisten ihmisten elämänongelmat. Läheisten ongelmat ovat myös huolta erilaisten resurssien puuttumisesta. Yhteiskunnassa huoletti: arvomaailman muutos, turvallisuus, epätasa-arvo, huonoksi koetut poliittiset päätökset, lasten, nuorten ja perheiden ongelmat, vanhusten ja heikompiensaisten ongelmat, syrjäytymisen.</p>
<p>Pulkki Jani 2017</p> <p>Suomi</p> <p>Kilpailun kasvatuksellisista ongelmista: Hyveitä 2000-luvulle.</p>	<p>Auttaa kilpailuajattelun ongelmien analyysin kautta suojelemaan kasvatusta, kasvua, lapsuutta ja nuoruutta kilpailuajatteluun liittyviltä ongelmilta. TARKISTA</p>	<p>Hyve-eettinen tutkimus, aikalais-analyysi, keskustelupuheenvuoro</p>		<p>Niukkuus riippuu käsityksistä tarpeista, haluista, riittävästä ja kohtuullisuudesta. Keinotekoinen niukkuus syntyy vuorovaikutuksessa ja perustuu käsityksiin siitä, mitä pitäisi saada ja haluta. Kestävä yhteiskunta voi tuntua vapautta rajoittavana, jos ei ymmärretä mistä on kyse. Yhteistyö sekä solidaarisuus kasvatuksessa kasvattaa pro- ja ekososiaalisesti hyveellisiä ihmisiä. Ekologista valistuneisuutta voidaan edistää kasvatuksella. Kasvatuksella ja socialisaatiolla vaikutetaan käsityksiin niukkuudesta, haluista, tarpeista, vapaudesta, intresseistä, rationaalisuudesta sekä resursseista. Ihmisen hyveellisyys kohteena tulee olla kaikki elävät olennot. Ekosysteemi luo rajat ihmisten toiminnalle. Kaikki oliot kattava tietoinen hyväntahtoisuus on pitkälle kehittyneen arvotajunnan ominaisuus, sivistystä sekä eettisen orientaation perusta. Itsekkyydellä saavutetut taloudelliset edut eivät tulevaisuudessa oikeuta niiden ekososiaalisia haittoja. Kasvatuksella edistetään ekososiaalisempia toimintatapoja, jotka eivät tavoittele yksityisiä hyötyjä tai rahaa. Länsimaisen kulttuurin pyrkimys hallintaan on ekologinen ja sosiaalinen ongelma.</p>
<p>Salonen, A. O & Joutsenvirta M. 2018</p> <p>Suomi</p>	<p>Kuvaa, mitä arvojen muutos materiaalisista arvoista jälkimateriaaliin voisi tarkoittaa kansalaisten kokemuksissa ja</p>	<p>Tutkimusmenetelmänä on sovellettu utooppista ajattelua, jonka avulla on muotoiltu kuvitteellinen tulevaisuuskuva. Se</p>	<p>Lähtee liikkeelle Ronald Inglehartin ja Shalom H. Schwartzin arvorteorioista. Sen jälkeen kuvaa, kuinka mahdollinen siirtyminen</p>	<p>Yhteiskunnan uudistuminen vaatii osaamisen yhdistämistä, osallisuuden kokemuksen maksimointia ja totuttujen rajojen ylittämistä. Jälkimateriaaliset arvot lisäävät luottamusta tulevaisuuteen ja tuovat merkityksellisyyttä elämään. Jälkimateriaalisia arvoja ovat "kansalaisten voimaantuminen, itsensä toteuttaminen, osallisuus, elämänlaadun priorisointi, koettu hyvinvointi ja universalismi, omistamisen merkitysten ja kohteiden muutos, joustavat säännöt ja tilanne-etiikka, merkityksellisuuden ja tarkoituksellisuuden korostaminen ja hyväntahtoisuus". Talousajattelu on hyväksynyt hyvinvoinnille haitallisia asioita, joiden on uskottu tuovan talouskasvua. Kestävä talous näkee luonnon ihmiselämän perustana. Henkinen kulttuuri, moraalit ja yhteiskunnalliset edellytykset tulee ottaa huomioon aineellisen vaurauden lisäksi.</p>

<p><i>Vauraus ja sivistys yltäkyläisyyden ajan jälkeen</i></p>	<p>yhteiskunnan raken-teissa.</p> <p>Pyrkii vauhditta-maan ratkaisukes-keistä kestäväen tule-vaisuuden rakenta-mista Suomessa. Kasvatuksen, koulu-tuksen ja sivistyksen näkökulmasta tar-joaa vastauksia sii-hen, mitä pitää op-pia, jotta kehityksen suuntana varmistuu kokonaisvaltainen edistys sekä kansa-laisten elämässä että yhteiskunnan rakenteissa.</p>	<p>perustuu arvojen muutosta havain-nollistaviin ja selit-täviin arvoteorioi-hin. Menetelmällä on pyritty tunnistamaan mahdolli-suuksia, jotka pelkkä rationaali-nen päättely olisi saattanut jättää ta-voittamatta. Pro-sessi esitetty tule-vaisuusmuiste-luna.</p>	<p>materiaalisista ar-voista jälkimateriaali-siin haastaa vallalla olevia käsityksiä vauraudesta, sivi-tyksestä ja näin ol-len myös edistyk-sestä. 'Edistyksellä' viittaamme yhteis-kunnalliseen tai yksi-lön elämää koske-vaan muutokseen, jossa hyvinvointi ko-hentuu</p>	<p>Yhteisöllinen jakamistalous voi mahdollistaa elämisen vähemmällä ansiolla ja omistamisella. Keskeistä jo olemassa olevat resurssit. Seurauksena hyvinvointia lisäävää tyytyväisyyttä, jota aineellisten resurssien ja itsekkäiden etujen tavoittelu ei heikennä.</p> <p>Vaihtoehtoiset talusteoriat puhuvat sosiaalisesta ja yhteisöllisestä vauraudesta. Yhteisöllistä vaurautta: mm. puhdas ilma ja luonnon monimuotoisuus, ihmiseltä toiselle välittyvä tieto, viisaus ja taide.</p> <p>Sivistynyt käsitys itsestä ja suhteesta ympäröivään maailmaan edistää muutosta ja uusistumista. Aineettomat resurssit syntyvät yksilön, yhteiskunnan ja maapallon välisessä kestävässä vuorovaikutuksessa. Sivistynyt ihminen edistää hyvää ja tiedostaa yhteyden oman elämän ja muun olevaisen välillä. Oman ja yhteisen edun tavoittelun yhdistyminen tuo elä-mään merkityksellisyttä. Sivistyksen ydinkysymys: ihmistenvälisyydessä individuaalisuus yhdistyy kollektiiviseen; henkilö-kohtaisesti omaksuttu kohtaa sosiaalisen yhteyden.</p> <p>Tulevaisuutta rakennetaan politiikan, ihmisten arkisten ja yhteisöllisten valintojen yhdistämisellä. Muutos lähtee ihmisten arvojen muutoksesta. Erityisesti nuoret pohtivat perustarpeet ylittävää kulutusta. Tulevaisuusajattelun mukaan muutok-sessa isossa roolissa tulee olemaan ihmisten kokemukset elämän arvokkuudesta ja sen merkityksellisyydestä.</p> <p>Aineeton pääoma (henkinen ja sosiaalinen vauraus) edistää vakaata taloutta. Tulevaisuudessa ajalla tulee olemaan merki-tystä riittävyyden ja kestävyuden näkökulmasta. Digitalisaatio ja tekoäly vapauttaa ihmisiä työtehtävistä t jättäen aikaa it-sensä toteuttamiselle. Ihmisistä tulee yhteiskunnassa aktiivisempia kansalaisia (kuluttajan sijaan) -> osallisuuden ja yh-teenkuuluvuuden kokemukset ja subjektiivinen hyvinvointi lisääntyi. Poliitikka kannustaa toimijuuteen luomalla olosuhteet. Kestävässä tulevaisuudessa yksilö kokee itsensä tarpeelliseksi hyvinvoinnin tuottajaksi. Luonnon hyvinvointi ja ihmiso-keudet ovat merkityksellisen elämän ja vakaan talouden perusta. Poliitikassa keskiössä on aineellisen vaurauden sijaan elämänlaatu ja asiat, jotka sitä edistävät (joita mitataan) Kasvatuksen, koulutuksen ja sivistyksen yhteinen suunta rakentuu keskustelulla siitä, millaisessa maailmassa ja yhteiskunnassa haluamme elää ja miten se saadaan aikaan. Vauraus ja si-vistys määritelty laajemmin -> auttaa uudistamaan yhteiskuntaa, jossa hyvinvointi ja tavat tuottaa hyvinvointia monimuotoi-sempia. Kokemus omaehtoisuudesta, pystyvyydestä ja yhteenkuulumisesta tuottaa hyvinvointia, Sosiaalinen hyväksyntä vähentää materian merkitystä auttaen irtautumaan aineellisten asioiden tavoittelusta.</p> <p>Kasvatuksen, koulutuksen ja sivistyksen perustaksi ehdotetaan jälkimateriaalisia arvoja. Kestävä hyvinvoinnin tavoittelu ei keskity materian tavoitteluun.</p> <p>Yhteiskunnan uudistumiskyvyn vahvistaminen edellyttää osaamisten yhdistämistä, osallisuuden kokemuksen maksimoin-tia ja mahdollisuutta ylittää totuttuja rajoja. Kasvatus, koulutus ja sivistys pyrkii inhimilliseen kasvuun.</p>
<p>Sanna Ovaskai-nen 2019</p> <p>Suomi</p> <p>Ekologisen elä-mäntavan mahdol-lisuudet ja rajat lapissa.</p>	<p>Lisää ymmärrystä ekologisen elämänt-avan mahdollisuuk-sista, rajoista sekä variaatioista Lapissa.</p>	<p>Teema elämäkertahaas-tettelu</p>	<p>18 kpl haastatelta-vaa, haastateltavat 18–75-vuotiaita eko-logisesti orientoitu-neita. Valittu lumi-pallomenetelmällä, eli kyselemällä tu-tuilta ja tuttujen tu-tuilta.</p>	<p>Ei ole määriteltävissä yhtä ekologisen elämäntavan mallia, joka olisi kaikkien sovellettavissa elämäntilanteesta ja paikasta riippumatta. Ympäristö asettaa rajoja luontosuhteen toteuttamiselle.</p> <p>Säännöllinen luonnossa oleminen ja luonnossa toimiminen lisää onnellisuutta ja on hyvän elämän perusta. Luontosuh-detta rakennetaan yhteisesti viiteryhmän kanssa tajunnallisella ja toiminnallisella tasolla. Viiteryhmä mahdollisuus tavata muita ekologisesti ajattelevia ja saada tukea luontosuhteelle. Ekologinen elämäntapa on yksilöllinen, muuttuva ja kehittyvä tunteista riippuva prosessi, johon liittyy erilaisia tilannesidonnaisia merkityksenantoja ja kokemuksia. Tasapainoinen luon-tosuhde lisää henkistä hyvinvointia. Ekologisempi yhteiskunta ja ympäristöongelmien ratkaiseminen edellyttää muutosta ihmisen, yhteisöjen ja luonnon välisissä suhteissa.</p> <p>Ideaalitulanteessa oma luontosuhde on mahdollista yhdistää työrooliin aiheuttamatta arvostiriitaa. Ekologisia yhteisöjä tulisi olla enemmän. Ekologisen elämäntavan toteuttaminen voi olla kuormittavaa vaatavuudessaan sekä kulttuuristen, ra-kenteellisten ja symbolististen esteiden vuoksi.</p> <p>Luonnossa liikkuminen tuo ympäristötoivoa ja on hyvinvoinnin lähde. Yhteisöt voivat toimia ekologisten elämäntapojen ja luontosuhteiden kasvuympäristöinä sekä kulttuurisesti että käytännöllisesti.</p>
<p>Wiens Varpu 2018</p> <p>Suomi</p> <p>Pohjoissuomalais-ten nuorten tyttö-jen hyvinvointi: Hypoteettinen malli</p>	<p>Kehittää hypoteetti-nen malli pohjois-suomalaisten nuor-ten tyttöjen hyvin-voinnista.</p>		<p>13–16-vuotiaita Lap-in maakunnassa asuvia nuoria tyttöjä.</p>	<p>Hypoteettinen malli hyvinvoinnista sisältää viisi eri ulottuvuutta kuvaavaa käsitettä: terveys mahdollistajana, tasapainoinen kokemuksellisuus elämästä, sosiaalisten suhteiden merkityksellisyys, harmonisoiva luontoyhteys ja mukautuminen elinympäristön muutoksiin. Käsitteet ovat vuorovaikutuksessa keskenään.</p>

<p>Närhi, Kati 2015 Suomi</p> <p>Ekososiaalinen viitekehys sosiaalityössä.</p>				<p>Sote-palveluissa ihmisen suhde ympäristöönsä nähdään vähäisenä suurissa rakenteissa ja isoissa palvelukokonaisuuksissa ja ongelmat yksilön ominaisuuksina ja käyttäytymisenä.</p> <p>Sosiaalityöstä tullut yksilökeskeistä korjaavaa työtä. Yhteisöanalyysiin perustuva ja toiminnallinen sosiaalityö olisivat edelleen käyttökelpoisia ekososiaalisessa sosiaalityössä.</p> <p>Resurssiniukka sosiaalityö voisi tarkoittaa eri toimijoiden resurssien yhdistämistä (asiakkaat yhteistoimijoiksi ja kumppaneiksi osallistumaan sekä vaikuttamaan palvelujärjestelmän ja paikallisten asioiden ratkaisuihin). Näin sosiaalityö voi osallistua yhteiskunnan ekososiaalisen muutoksen rakentamiseen. Sosiaalityön tulee tehdä yhteistyötä muiden alojen kanssa, sillä ekososiaalinen muutos edellyttää tieteiden välistä yhteistyötä.</p> <p>Ekososiaalisen viitekehysten suurin anti sosiaalityölle on se, että erilaiset käsitteelliset jäsennykset ja niistä kumpuavat toiminnalliset käytännöt muokkaavat ymmärrystä ihmisen ja ympäristön välisestä suhteesta sekä antavat välineitä jäsentää tätä yhteyttä uusista näkökulmista.</p> <p>Systeemiteoreettinen näkökulma korostaa sosiaalisen ympäristön merkitystä ihmisen hyvinvoinnin keskeisenä viitekehysnä sekä painottaa kokonaisvaltaista ajattelua sosiaalityön toiminnassa.</p>
<p>Boetto Heather 2017</p> <p>Britannia</p> <p>Transformative Eco-Social Model: Challenging Modernist Assumptions in Social Work.</p>	<p>ekologisen lähestymistavan kautta käsitellä sosiaalialaan liittyvää paradoksia. Ekososiaalinen malli being, thinkin ja doing menetelmä.</p>			<p>Asenne ja uskomukset koskien ympäristöä ja luontoa vaikuttaa ihmisten tunteisiin ja siihen, miten ihminen on vuorovaikutuksessa toisiin. Luontosuhdetta vaaliessa ja ymmärryksen lisääntyessä ihminen kokee itsensä osana kokonaisvaltaista maailmaa, jossa hyvinvointi on riippuvaista muiden hyvinvoinnista. Siten henkilökohtaisen toiminnan lisäksi myös ammatilliseen toimintaan heijastuu kunnioitus ympäristöä kohtaan. Kokonaisvaltainen, hengellinen yhteys luontoon tarjoaa sosiaalityöntekijöille laajemman ontologisen perustan, jossa he ovat osana / suhteessa suurempaan järjestelmään (luonto). THIN-KING: Tietoperustan (työssä) on oltava yhdenmukainen ontologisen perustan kanssa muuttuvassa lähestymistavassa ekososiaaliseen työhön. Transformatiivinen ekososiaalinen malli työn perustana: ontologinen (being) työn perusta, epistemologinen (thinking) pohja sekä metodologinen (doing) toiminta.</p> <p>Ekososiaalisen työn tietoteoreettisia elementtejä: Oikeudenmukaisuus kaikkia elollisia kohtaan.; ympäristö kriisit vaikuttavat eniten kaikkein köyhimpään väestöön. Ekologinen "lukutaito"; Tietoisuus ja ymmärrys luontoa kohtaan, ekosysteemiä ja ihmisen paikkaa sen osana. Tietoisuus kuinka edistää ja ylläpitää terveyttä. Ymmärrys ekokriiseistä ja ihmisen toiminnan vaikutuksista niissä. Alkuperäiskansojen näkökulma; Alkuperäiskansoilta voi oppia miten elää harmoniassa luonnon kanssa, yhteydestä luontoon, hengellisistä uskomuksista sekä yhteisöllisyydestä. Alkuperäiskansoilla on monia ympäristöystävällisiä käytäntöjä, joita muualla ei enää ole. Ekofeminismi ja kriittisyys: Epätasa-arvoisten valtasuhteiden ja hyväksikäyttöä aikaansaavien sosiaalisen- ja poliittisten järjestelmien olemassaolon tunnustaminen. Globaali näkökulma: Sosiaalityön globaalien velvollisuuksien tiedostaminen, kuten ekologisen oikeudenmukaisuuden edistäminen. Sosiaalityöllä ja interventioilla on globaalisti ja paikallisesti merkitystä ihmisten elämässä. Kestävä kehitys ja kasvun heikkeneminen: kestävän kehityksen käsitteellistäminen kokonaisvaltaisesti ekologisen oikeudenmukaisuuden sisältämiseksi. Rajallisten ekologisten resurssien tunnustaminen sekä sen tunnustaminen, että liiallinen kulutus ja ylituotanto teollistuneissa yhteiskunnissa kuluttaa luonnonvaroja.</p> <p>Ekososiaalinen malli edellyttää tiedon ja ammatillisten arvojen soveltamista lähestymistapana ja käytännössä tarkoituksenmukaisesti auttaa ymmärtämään ja jäsentämään monimutkaista tietoa siitä, kuinka tietoa ja arvoja voidaan käyttää ekososiaalisen käytännön tietoteoreettisena pohjana. Alkuperäiskansojen kirjallisuus haastaa hyvinvoinnin käsitteen; individualistisesta, modernista hyvinvoinnin käsitteestä rajattu ulos hengellisiä, kollektiivisia ja yhteisöllisiä ominaisuuksia. Sosiaalityön haasteena on pysyä ajantasalla laajemmasta ympäristötutkimuksesta ja integroida tieto sosiaalityön käytäntöön. Artikkelin tarjoama ekososiaalisen työn malli tarjoaa ontologista tietoperustaa ja metodologista perustaa korostavan mallin käytäntöä. Paradigmojen muutos vaatii sosiaalityön tutkijoiden sekä ammattilaisten yhteistä työpanosta, artikkelin malli on muutosprosessin lähtökohta.</p> <p>Hyvinvoinnin käsite sisältäisi kestävät ja suhteelliset ominaisuudet. Ekososiaalinen työ edellyttää aktiivisuutta ja huomiota yksilöllisiin, yhteisöllisiin, poliittisiin ulottuvuuksiin / käytänteisiin. Vaihtoehtoiset käsitteet rohkaisevat edistämään muutosta kohti kestävämpää maailmaa.</p>

<p>Pretty Jules, Barton Jo, Pervez Bharucha Zareen, Bragg Rachel, Pencheon David, Wood Carly, Depledge Michael H.</p> <p>Englanti</p> <p>2016</p> <p>Improving health and well-being independently of GDP: dividends of greener and pro-social economies</p>	<p>Kuvaa 5 tärkeää hyvinvoinnin osatekijää, joihin huomiota kiinnittämällä voidaan kohentaa terveyttä ja hyvinvointia riippumatta bruttosantantuotteesta...</p>		<p>Tilastot ja tutkimukset enimmäkseen englannista</p>	<p>Perustarpeet ylittävä bkt: kasvua ei lisää hyvinvointia, koska kulutuksella on myös kielteisiä vaikutuksia. Onnellisimpia ovat ihmiset, jotka käyvät ulkona useammin kuin kerran viikossa ja he, jotka tekevät puutarhatöitä. Yksilötason valinnat ja käyttäytyminen voivat vaikuttaa hyvinvointiin merkittävästi. Hyvinvointia edistäviä aktiviteetteja (yksilövalintoja): puutarhanhoito, kävely ja juokseminen, luonnontarkkailu ja luonnossa vierailu, henkinen mietiskely ja sosiaalinen rukous, kalastus, järjestäytyneet urheilut, vapaaehtoistyö, liittyminen yhteiskuntaan ja klubit (harrastukset), joissa soiteetaan musiikkia, harjoitetaan taidetta ja kirjoitetaan. 5 kestävä elämäntapa- ja käyttäytymisvalintaa, jotka edistävät vihreää ja prososiaalisempaa taloutta sekä hyvinvointia ja terveyttä ovat: 1. Terveellinen ruoka, 2. Fyysinen aktiivisuus, 3. Terve mieli, 4. Yhteys perheeseen ja yhteisöön, 5. Yhteys vihreään tilaan (viheralueisiin) ja luontoon. Näiden toteutumiseen voidaan vaikuttaa poliittisin ja yhteiskunnallisin toimenpitein.</p>
<p>Angela Drucman and Birgitta Gatersleben</p> <p>2019</p> <p>United Kingdom / Global</p> <p>A time-use approach: high subjective wellbeing, low carbon leisure</p>	<p>Selvittää mitkä vapaa-ajan toiminnot edistävät subjektiivista hyvinvointia ja omaavat pienen hiilijalanjäljen.</p>			<p>Vähähiiliseen, subjektiivista hyvinvointia merkittävästi lisäävään elämäntapaan liittyy: sosiaaliset aktiviteetit (ajanvietto kotona ystävien tai sukulaisten kanssa) ja fyysiset aktiviteetit. Paikallisilla mahdollisuuksilla vähennetään kauemmas suuntautuvaa vapaa-ajantoimintaa. Poliittista päätöksentekoa on kehitetty rohkaisemaan ihmisiä vähähiiliseen vapaa-ajantoimintaan, joka lisää merkittävästi subjektiivista hyvinvointia. Sitoutuminen paikalliseen toimintaan vähentää aineellisiin tavoitteisiin keskittymistä. Päätöksenteon tueksi tarvitaan lisää tutkimusta. Tutkimus tukee kestävä kaupunkisuunnittelua. Tietoisuutta voisi lisätä vähähiilisen vapaa-ajantoiminnan suhteesta subjektiiviseen hyvinvointiin. Jotta voidaan luoda strategioita ohjaamaan ihmisten hiilijalanjäljen vähentämistä, tarvitaan lisää tutkimusta siitä miten ihmiset tekevät päätöksiä, jotka tasapainottaisivat onnellisuutta, hiilidioksidipäästöjä ja rahan kulutusta.</p>
<p>Drolet, Julie Lynne; Sampson, Tiffany</p> <p>2014</p> <p>United Kingdom</p> <p>Addressing climate change from a social development approach: Small cities and rural communities' adaptation and response to climate change in British</p>	<p>tarkastelee yhteisön jäsenten erilaisia näkökulmia ja asenteita sekä sosiaalisen kehityksen roolia ilmastomuutoksen sopeutumiseen ja siihen vastaamiseen.</p>	<p>Yhteisöpohjainen osallistava toiminnan tutkimus. Laadullinen tutkimus, haastatteluita, kohderyhmäkeskusteluita, tutkimusta, dokumentaatiota, havaintoja</p>	<p>Kuusi yhteisöä brittiläisen kolumbian sisä- ja pohjoisosassa</p>	<p>Yhteisöt kokevat ilmastomuutoksen vaikutuksia eri tavoin ja ihmiset haluavat tarkastella asiaa paikallisesti. Yhteisön jäsenet ovat kiinnostuneita yhtenäisemmän ja kokonaisvaltaisemman toiminnan suunnittelusta, jossa otetaan huomioon sosiaaliset, taloudelliset ja ympäristölliset näkökohdat. Yhteisön jäsenillä on tarve jakaa tietoa, verkostoitua ja ottaa kansalaisia mukaan tietoisuuden lisäämiseen ilmastomuutoksesta ja ympäristöstä. Ihmiset haluavat vahvistaa yhteisöään ja ovat kiinnostuneita kestävä kehityksen edistämisestä. Yhteisön jäsenet arvostavat luonnollista ympäristöään ja ovat halukkaita työskentelemään sen ylläpitämiseksi. Yhteisöt ovat riippuvaisia luonnonvaroista ja ihmiset tunnustavat sosiaalisen ja taloudellisen oluttuvuuden keskinäisen riippuvuuden. Kansainvälisen talous- ja poliittisen järjestelmän keskinäinen riippuvuus, mahdolliset terveysvaikutukset ja haavoittuvassa asemassa olevien väestöryhmien muuttoliikkeet ovat huolenaiheita. Tämä paikallisen ja globaalin areenan välinen yhteys pakottaa monet ihmiset tutkimaan kestävyyttä. Kestävä kehityksen toteutuminen vaatii vahvaa poliittista toimintaa ja johtamista sekä kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden vapaaehtoista toimintaa. Vapaaehtoistyön vaikutukset ilmastomuutokseen sopeutumiseen ja kestävä toimeentulon kehittämiseen on tunnustettava ja niitä edistettävä. Yhteisön jäsenet ovat huolissaan nykyisestä talousmallista, joka edistää kestävämmä kulutus- ja tuotantotapoja, ei pysty poistamaan köyhyyttä eikä auta luonnonvarojen hyödyntämisessä. Tästä on aiheutunut useita kriisejä ja on korvattava kestävällä taloudella paikallisyhteisössä. Sosiaalialan työntekijöillä on avainrooli eriarvoistavien rakenteiden muuttamisessa. Sosiaalialan työntekijät voivat toimia aktiivisena verkostotyössä kestävä kehityksen strategioiden kehittämisessä</p>

Columbia, Canada.				<p>sekä voivat osallistua ruohonjuuritasolla liikkeisiin, joilla edistetään sosiaalista toimintaa. On mahdollista osallistua paikallisiin, kansallisiin ja kansainvälisiin liittoutumiin, joissa luodaan uusia tapoja lisätä solidaarisuutta.</p> <p>Ilmastomuutoksen sopeutumisstrategioissa huomioitava miesten ja naisten erilaiset kyvyt selviytyä haitallisista vaikutuksista ja tunnustettava heidän kykynsä osallistua aktiivisesti yhteisön toimiin sosiaalisen kehityksen edistämiseksi. Poliitikalla tulee tukea vapaaehtoista ympäristötoimintaa. Tarvitaan tutkimusta osoittamaan vapaaehtoistyön vaikutukset ympäristötyössä. Sosiaalityöntekijöillä voi olla tärkeä rooli ilmastomuutoksen sosiaalisten ulottuvuuksien ymmärtämisen helpottamisessa ja he voivat rakentaa oikeudenmukaisuuden ja sosiaalisen oikeudenmukaisuuden periaatteita, etenkin heikoimmassa asemassa oleville ihmisille. Tämä olisi arvokasta tietoa ilmastomuutospolitiikassa. Sosiaalityön ammattilaisilla on tulevaisuudessa tärkeä rooli tukea yksilöitä, perheitä ja yhteisöjä toimivuudessa kohti kestävästä kulutuksesta ja tuotantosta. Lisäksi he voivat tukea paikallisia yhteisöjä voimaannuttavalla työotteella, tietoa lisäämällä. Yhteisöjä tuetaan ottamaan vastuuta kestävien elämäntapojen saavuttamisesta kaikkialla maailmassa.</p>
<p>Appleby Karen, Bell Karen, Boetto Heather</p> <p>2017</p> <p>Australia</p> <p>Climate Change Adaptation: Community Action, Disadvantaged Groups and Practice Implications for Social Work.</p>	<p>luoda sosiaaliseen näkökulmaan perustava sisällönanalyysi kahden Australialaisen kaupungin ympäristömuutokseen sopeutumista koskeva poliitikasta. Tutkimuksen painopiste oli paikallishallinnossa.</p>	<p>Kirjallinen aineisto analysoitu sisällönanalyysillä.</p>	<p>Aineisto kerättiin systemaattisella haulla käyttäen avainsanoina keskeisiä käsitteitä. Lähteinä käytäntöjä, ohjelmia ym. koskien ilmastomuutokseen sopeutumista ja haavoittuvassa asemassa olevia. Aineistoksi rajattu sosiaaliseen sopeutumiseen liittyvät aineistot.</p>	<p>Ekososiaalityön tutkimuksessa tunnustetaan ympäristötietoisia käytäntöjä makrotason työssä. Sosiaalityötä tekeville on tärkeä rooli yhdessä kunnallisen päättäjien kanssa ilmastomuutoksen vastaisessa työssä. Poliittikan kehittämisessä ikääntyneiden sekä muiden haavoittuvien ihmisryhmien resilienssiä edistävissä työssä tulee puuttua taustalla oleviin sosiaalisen oikeudenmukaisuuden kysymyksiin. Ilmastomuutospolitiikkaa hallinnut biofyysinen tieteellinen keskustelu on syrjäyttänyt keskustelun sosiaalisista vaikutuksista ja huolen sosiaalisesta oikeudenmukaisuudesta. Australiassa on hyvänä käytänteenä toteutettu erilaisia yhteisöllisiä strategioita heikommassa asemassa olevien ryhmien tukemiseksi ilmastomuutokseen sopeutumisessa: Sydneyn alueella parhaana käytäntönä Ku-ring-kai neuvosto. Ilmastomuutoksen haasteet oli huomioitu kaikissa heidän strategioissa ja suunnitelmissa. Suunnitelmiin sisältyi yhteisöjen resilienssiä edistäviä strategioita. Lisäksi oli laadittu useita tutkimushankkeita ja oppaita paikalliseen ilmastomuutokseen sopeutumista edistävään työhön. Melbournissa on ilmastomuutokseen sopeutumisen strategia, joka mm. sisältää tiedon heikommassa asemassa olevien määräästä Käytännön esimerkkinä mm. palkattu yhteisökonsepti kehittämään terveyden- ja hyvinvoinnin suunnitelma. Mentoriohjelma edisti naapureiden välistä yhteistyötä. Yhteyksiä luomalla vähennettiin syrjäytymistä ja kasvatettiin yhteisön resilienssiä. Paikallisesti laadittiin myös erityisryhmille henk.koht. Suunnitelmat hätätilanteiden varalle. Jatkoedotuksena todettiin tarve luoda tieteen, hyvinvointialan ja hallituksen yhteistyöllä strandardoitu arviointiväline, joka mahdollistaa paikallisesti ja kansainvälisesti vertailla ja edistää sosiaalisesta näkökulmasta ilmastomuutoksen haasteisiin sopeutumista.</p> <p>Sosiaalityöntekijät osallistuvat paikallisyhteisön hyvinvoinnin suunnitteluun. Heillä on rooli myös yhteisöperusteisessa työssä, jolla on vaikutusta paikallisen sosiaalipolitiikan kehittämisessä.</p> <p>Ympäristön kestävyttä edistävän työ voidaan sisällyttää sosiaalityön käytäntöihin mikro-, meso ja makrotasolla. Esim. mesotasolla organisaatiomuutoksen aloittaminen, makrotasolla sosiaalipolitiikkaan vaikuttavilla toimilla, jotka edistävät ekologista oikeudenmukaisuutta. Ohjelmat, joihin sisältyy valmiuksien kehittäminen, sosiaalisten verkostojen vahvistaminen, resilienssin ja kollektiivinen toiminta yhteisötasolla todettiin parhaiksi käytänteiksi ja niiden laajempaa käyttöä suositeltiin. Alhaalta ylöspäin suuntautuva toiminta mahdollistaa sosiaalityöntekijöiden yhteistyön järjestöjen ja yhteisön asukkaiden kanssa.</p>
<p>Noble Carolyn</p> <p>2016</p> <p>Australia</p> <p>Green Social Work -- The Next Frontier For Action.</p>	<p>tarkastella ilmastomuutoksen lisääntyneitä vaikutuksia maapallon ympäristön kestävyteen ja sen tuomaa haastetta tehdä sosiaalityötä kestävästi.</p>	<p>Artikkeli</p>		<p>Sosiaalityö on reagoiut hitaasti siihen, mitä tiede on jo pitkään osoittanut ilmastomuutoksesta. Vihreällä sosiaalityöllä on tavoitteena tehdä yhteistyötä ympäristöaktivistien kanssa ja tuoda vahva ekologinen, sosiaalinen ja poliittinen näkökulma sosiaalityön käytäntöihin. Sosiaalityön haasteena on nimetä huolenaiheita ja etsiä erilaisia käytännön ratkaisuja. Vihreää sosiaalityötä vaihtoehtona nykyiselle kieltämisen ja toimeentuloisuuden politiikalle. Sosiaalialan työntekijät voisivat harjoittaa radikaalia, poliittisesti aktiivista ekososiaalityötä. Vihreän sosiaalityön monitahoinen haaste kapitalismille ja sen tuhoisille ympäristö-, sosiaali- ja talousvaikutuksille on olennaisen tärkeää. Ensimmäinen haaste on huolehtia syrjäytyneistä ja auttaa heitä pääsemään palveluihin ja etuihin, jotka parantavat heidän elämänlaatuaan ja mahdollisuuksiaan, samalla kun säilytetään maapallo tuleville sukupolville. Toinen haaste on tasapainottaa kuluttaja-elämäntapa ja uusien taloudellisten paradigmojen kehittäminen korvaamaan nykyinen "hinnalla millä hyvänsä" paradigma, samalla kun suunnitellaan tulevaa väestönkasvua ja kasvavaa keskiluokkaa Aasiassa ja Kiinassa. Viimeinen haaste on suojata uusiutumattomien energialähteiden monimuotoisuutta ja niukkuutta sekä monipuolista biosfääriä ja fyysistä ympäristöä vallitsevalta uusliberalistiselta talousfilosofialta.</p>
<p>Gray, M. & Coates, J.</p>	<p>lisätä kasvavaa ympäristönsuojelun</p>			<p>Sosiaalityössä tarvitaan perusteellista humanien arvojen ja tiedon taustalla olevien teorioiden uudelleen pohdintaa. Ekokeskeiset ympäristöarvot (suojaus, monimuotoisuus, kestävyys, hengellisyys ja uudelleenrakentaminen) voivat inspiroida</p>

<p>2015</p> <p>United Kingdom</p> <p>Changing Gears: Shifting to an Environmental Perspective in Social Work Education</p>	<p>sosiaalityön koulutusta koskevaa kirjallisuutta</p>			<p>sosiaalityön ei- antroposentrisiä arvoja. Se edellyttää sosiaalisen oikeudenmukaisuuden uudelleen tarkastelua sosiaalityössä. Näkökulma arvostaa kaikkien ihmisten keskinäistä riippuvuutta toisistaan, muista olevaisista ja luonnosta. Sosiaalialan kirjallisuuteen ehdotetaan ympäristökysymyksiä ja niiden vaikutuksia ymmärtävää teoreettista viitekehystä. Opetuksessa tulee huomioida ympäristöasiat. Sosiaalialan oppimateriaalin tulee keskittyä ilmastonmuutoksen epäoikeudenmukaisiin vaikutuksiin ja huomioida, että ilmastonmuutoksesta kärsivät eniten köyhimmät. Sosiaalialan työntekijät voisivat toimia muutoksentehtäjinä ja aktivoida ihmisiä paikalliseen ja globaaliin toimintaan. Sosiaalityöntekijöillä makrotasolla rooli, esim. yhteisöarvioinnit (huomioidaan paikalliset ja perinteiset tiedot ympäristöstä).</p>
<p>Brady, M. & Salonen A.O 2015</p> <p>Suomi</p> <p>Ekososiaalinen sivistys herättää luottamusta tulevaisuuteen</p>	<p>Ennakoida tulevaa hahmottelemalla näköaloja sellaiseen sivistykseen, joka ilmenee kestävämpänä elämäntapana, yhteiskuntana ja kulttuurina.</p>			<p>Hyvää elämää on tavoiteltu vauraudella ja yhteiskunnan edistymistä on mitattu bkt:n avulla. Tuotannon ja kulutuksen mitarina bkt on samalla yksi parhaimmista tilastollisista indikaattoreista hyvinvointia vähentäville asioille) <u>Elämää ylläpitävien tekijöiden tärkeysjärjestys:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ekologiset kysymykset ensisijaisia. Elämän edellytysten turvaaminen on tärkein poliittisen päätöksenteon ja kriteeri elämäntavoille. 2. Ihmisoikeudet luovuttamattomia. 3. Vakaan talouden vaaliminen, jotta rajallisen maapallon resurssit voidaan jakaa mahdollisimman tehokkaasti varmistaen ihmisten perustarpeiden tyydyttyminen. <p>Oman arvon kokemusta voivat lisätä aikaansaavuus, ilmaisumahdollisuudet, tiedon saanti, uppoutuminen tekemiseen, kyky olla läsnä ja omien mahdollisuuksien tunnistaminen. Sosiaalisia, henkisiä ja kulttuurisia tarpeita voidaan tyydyttää rajattomasti.</p> <p>Ihmistenvälisyydessä on kyse mahdollisuudesta osallistua erilaisiin yhteisöihin ja tulla hyväksytyksi. Yhteenkuuluvuuden ja ekologisuuden välillä yhteys, sillä ystävyys ja osallisuus vähentää omistamisen merkitystä. Kulutuksen painopiste: omistamisesta palvelujen käyttöön.</p> <p>Siirtyminen materiaalisista elämäntavoista aineettomimpiin on keskeinen tekijä luonnonvarojen kulutuksen vähentämisessä. Oman elämän tekijäksi tuleminen on tässä muutoksessa keskeisessä roolissa.</p> <p>Solidaarisuus lisää koettua hyvinvointia. Myönteiset elämää kannattelevat kokemukset liittyvät useammin toisiin ihmisiin kuin materiaan.</p> <p>Ekososiaalinen sivistys on vastaus eriarvoistumiseen. Se näyttäytyy vapauden ja vastuun tasapainona ihmisen ajattelussa sekä toiminnassa. Ekososiaalisesti sivistynyt ihminen tiedostaa, mikä määrä materiaa riittää.</p> <p>Palvelutalous, kiertotalous, paikallistalous ja reaalihintatalous ovat ekososiaalisen sivistyksen yhteiskunnallisia ilmentymiä, jotka voivat lisätä luottamusta tulevaisuuteen vähentämällä materiaalin ja energian tarvetta sekä lisäämällä läpinäkyvyyttä. Ihmisten tarpeet eivät aina liity omistamiseen vaan palveluun. Kiertotalous on ratkaisu luonnonvarojen riittävyteen, sillä kaikki ihmisen tarvitsema materiaallinen hyvä otetaan luonnosta ja palautetaan luontoon. Paikallistalous jättää rahan paikalliseen yhteisöön.</p> <p>Itsekkäiden ja epäitsekkäiden tavoitteiden samanaikainen toteutuminen mahdollistaa tavan ratkaista tulevaisuuteen liittyviä ongelmia tasa-arvoisemmin. Paikallisesti tuotettu kasvispainotteinen luomuruoka on ekologista. Siihen käytetty raha jää yhteisöön, ravinto edistää terveyttä ja sen tuottamisessa on huomioitu eläinten hyvinvointi ylläpitäen luonnon monimuotoisuutta.</p> <p>Arkielämän valinnat voivat lisätä elämän merkityksellisuutta. Merkittävä satsaus ilmastonmuutoksen korjaustoimenpiteisiin palauttaisi luottamuksen talouteen ja lisäisi toivoa, että kestävä maailma on mahdollinen, mutta se edellyttää ekososiaalista sivistymistä.</p>
<p>Alston, M. 2014</p> <p>United Kingdom</p> <p>"Social work, climate change and</p>	<p>Keskustelee, miten sosiaalityössä voidaan vastata ilmastonmuutoksen ja ympäristökatastrofien tuomiin haasteisiin.</p>	<p>Artikkelin taustalla on Yk:n puheenjohtajan (Ban Ki-Moon) Dohaissa v. 2012 konferenssissa pitämä puhe (Dohan ilmastokokous 2012)</p>		<p>Sosiaalityössä on perinteisesti mielletty ihminen ympäristöksi sosiaalinen ympäristö ja se on vaikeuttanut keskittymistä merkittävimpiin globaaleihin kysymyksiin. Sosiaalityön tutkijat kehittävät sosiaalista ja ympäristöllistä oikeudenmukaisuutta. Kansallisella tasolla sosiaalityöntekijöillä on mahdollisuus kansallisten ammatillisten elinten kautta ja yksilötasolla tehdä yhteistyötä poliittisten päättäjien kanssa, jotta ilmastotieteeseen ja ennustavaan mallintamiseen sisällytettäisiin sosiaalinen näkökulma. Ilmastomuutoksen ennusteille alttiiden alueiden ymmärtäminen ei riitä, jos ei tiedetä alueiden haavoittuvia ryhmiä, sopeutumiskykyä, todennäköisiä sosiaalisia seurauksia ja suunnitelmia miten rakentaa yhteisöllisyyttä ja yksilöiden kestävyyttä ja edistää sosiaalista tukea niille, jotka kärsivät eniten ilmasto- ja ympäristökatastrofeista. Sosiaalityöntekijöillä on rooli tutkijoiden poikkitieteellisissä ryhmissä, joissa arvioidaan kansallisia puitteita ja rakennetaan</p>

global cooperation”.				monitieteistä käsitteellistä selkeyttä. Sosiaalityöntekijät voivat tuoda esiin sosiaalisen ja ympäristöllisen oikeudenmukaisuuden käsitteitä ja lisätä tietoisuutta tarvittavista sosiaalisista tuen muodoista, joiden avulla ihmiset sopeutuvat ilmasto- ja ympäristökatastrofeihin. Ympäristö ei ole ollut sosiaalityön toiminta-alueena aiemmin, joten ala ei ole edustettuna ympäristö- ja ilmastomuutoksen vastaisten toimien suunnittelussa ja päätöksenteossa. Sosiaalinen epäoikeudenmukaisuus ja sen vastaisten toimien puute on ilmeistä kaikkialla maailmassa. YK on haastanut maailmanlaajuisesti sosiaalityöntekijöitä vastuulliseen proaktiiviseen toimintaan tuomaan asiantuntemuksensa ilmasto- ja ympäristötoimiin. Sosiaalityön tutkijat ympäri maailmaa kehittävät maailmanlaajuisia liittoutumia käsittelemään näitä kysymyksiä yhteistyössä. Sosiaalityö voi merkittävästi myötävaikuttaa globaalien sosiaalisten seurausten muuttamiseen ja sosiaalisen tasa-arvon edistämiseen.
Helne, Tuula 2014 Suomi Kasvukipuilua – kohti sosiaalipolitiikan, ym Helne päristön ja talouden uutta arvojärjestystä	kuvata turvataanko talouskasvuun pyrkivässä yhteiskunnassa myös ekologisen kestävyys ja onko nykyinen kestävä kehityksen ajatus riittävä.			Talouskasvuun keskittyvässä kestävä kehityksen mallissa on ollut tärkeintä talous, ihmiset ja vasta sitten luonto. Valinta uhkaa ekosysteemiä ja ihmisten hyvinvointia. Sosiaalipolitiikan päämäärä, ihmisten hyvinvointi ei ole tullut huomioituksi Talouskasvuun tähtäävä ajatusmalli tulee korvata ajatusmallilla, jossa talousjärjestelmä nähdään osana muuta sosiaalista ja kulttuurista toimintaa, jotka puolestaan ovat täysin riippuvaisia ekosysteemistä. Vahvassa kestävyysajattelussa lähtökohteisesti kaikki inhimillinen toiminta asetetaan maapallon kestävyuden luomiin rajoihin. Lähtökohdaksi otettava elämän ylläpitäminen maapallolla ja luopua ihmisten ylivallassa suhteessa muihin lajeihin. Muutostarve koskee myös hyvinvointikäsitystä. Hyvinvoinnilla on tarkoitettu tyypillisesti elintasoja tai hyvinvointivaltiota ja sen rahoittamista, eli taustalla on resurssinäkökulma. Hyvinvointi on enemmän relationaalista kuin yksilöllistä, sen edellytykset kytköksissä ympäristöön. Hyvinvoinnin korkein muoto on itsensä toteuttaminen, joka ei liity ihmisen itsekkäisiin pyrkimyksiin, vaan yhteyteen muiden ihmisten ja luonnon kanssa sekä itsensä ylittämiseen. Onnellisuustutkimuksissa on todettu hyvinvoinnin ja ekologisesti kestävien toimintatapojen olevan yhteydessä toisiinsa. Hyvinvointi edellyttää, että tarpeet tyydytetään kaikilla ulottuvuuksilla. Muut ihmiset ja luonto on otettava huomioon tarpeiden tyydyttämisen tavoissa. Uuden hyvinvointimallin perusta voisi rakentua HDLB-mallille.
Drolet, J., Wu, H., Taylor, M. & Dennehy, A. 2015 United Kingdom “Social Work and Sustainable Social Development: Teaching and Learning Strategies for ‘Green Social Work’ Curriculum”.	Käsitellä uuden sosiaalityön kurssin "Sosiaalityö ja kestävä sosiaalinen kehitys" kehittämistä ja suunnittelua. Sosiaalityön koulutuksen ja ammatin vaikutuksista keskustellaan, jotta voitaisiin parantaa kykyä käsitellä ympäristöä koskevaa oikeudenmukaisuutta ja kestävyttä.			Sosiaalityöllä on tärkeä rooli tehokkaiden ilmastomuutoksen vastaisten toimien suunnittelussa. Sosiaalityössä tulee huomioida sosiaalisten, taloudellisten ja ympäristönäkökohtien integroiminen käytäntöihin ja ohjelmiin kaikilla tasoilla. Kestävä kehitys tarkoittaa nykypäivän tarpeiden tyydyttämistä vaarantamatta tulevien sukupolvien tarpeita. Kestävyden käsite ja kestävien strategioiden toteuttaminen paikallisella, maakunnallisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla ovat erityisen tärkeitä, kun pyritään vähentämään ilmastomuutoksen ja katastrofien vakavia vaikutuksia ekosysteemeihin ja ihmisten hyvinvointiin. Sosiaalityöntekijöiden tulee käytännön tasolla pohtia monimutkaisia, toisiinsa liittyviä ja systeemisiä ongelmia, jotka edellyttävät uusia lähestymistapoja ja innovaatioita. Vaikka tieto ilmastomuutoksen, ympäristön pilaantumisen ja ekologisten kriisien kielteisistä vaikutuksista ihmisten hyvinvointiin on lisääntynyt, sosiaalityössä ja etenkin alan koulutuksessa on reagoitunut haasteisiin hitaasti. Sosiaalityöntekijöillä on annettavanaan merkittävä ja ainutlaatuinen asiantuntijuus ympäristötoimintaan, koska heillä on vahva osaaminen tasa-arvon, solidaarisuuden, ihmisoikeuksien ja kaikkien ihmisten arvokkuuden edistämiseksi. Sosiaalityön ja sosiaalisen kehityksen maailmanlaajuisessa ohjelmassa (Global agenda 2012) tunnustetaan sitoutuminen sosiaalisten ja taloudellisten tasa-arvojen, ihmisoikeuksien ja ihmisarvon, sosiaalisten suhteiden ja ympäristön kestävyden edistämiseen.
Lysack, M. 2015 United Kingdom “Effective policy influencing and environmental advocacy: Health,	Artikkeli kuvaa keskeisiä sosiaalityön keinoja, joilla se on mukana kivihiihlopohjaisen sähköntuotannon lopettamiseen terveydellisistä syistä tähtäävä hankkeessa.	Retrospektiivinen tapaustutkimus Albertassa, Länsi-Kanadassa		Todennäköisesti tulevaisuudessa ilmastomuutoksen jatkuessa sosiaalityöntekijöiden pyrkimykset kehittää ja syventää ympäristönsuojelun monipuolisia aloitteita ja vaikuttaa lisääntyvät. Globaali, peruuttamaton ja vakava ilmastomuutos edellyttää, että ympäristönsuojelutyön kehittämisen ja syventämisen on jatkettava ja asialla on kiire, jos haluamme rajoittaa ilmaston epävakauden aiheuttamia haittoja. Sosiaalityön tehokkaat politiikkaan vaikuttamiskeinot: 1) Tieteiden välisyys ja moniammatilliset verkostot+ kansalaisjärjestöt 2) Suhteiden rakentaminen keskeisten liittolaisten kanssa; poliittiset toimijat, aktivistit, sidosryhmät 3) Tiedotus- ja viestintästrategia 4) Pohjana poliittisesti sitoutumaton verkosto 5) Poliittisten johtajien sitouttaminen

climate change, phasing out coal".				6) Viestintä- ja kommunikaatiotaidot 7) Verkoston vakiinnuttaminen /säilyminen toimijana
<p>Hirvilampi Tuuli & Helne Tuula</p> <p>2014</p> <p>United Kingdom</p> <p>Changing paradigms: a sketch for sustainable wellbeing and eco-social policy</p>	<p>esittää kokonaisvaltaiseen ajatteluun ja syvään ekologiaan perustuvat relatioparadigman /suhteellisen paradigman periaatteet ja kehittää ajattelutapaa keskittymällä sosiaalipolitiikkaan ja hyvinvointiin. Lisäksi artikkelissa muotoillaan moniulotteinen ja relatiivinen hyvinvointimalli HDLB, joka on muunnelma sosiologi Erik Allardtin hyvinvointiteoriasta. Artikkelissa kuvataan, kuinka tämä HDLB-malli voisi tarjota perustan kestäväälle ekososiaalipolitiikalle.</p>	<p>Tieteellinen artikkeli</p>	<p>HDLB-mallin kehittäminen Erik Allardtin hyvinvointiteorian pohjalta sekä ekososiaalipolitiikan hahmottelua. Antiteesi antroposentriselle paradigmalle. Tutkitaan, miten suhteellista hyvinvointikäsitettä voitaisiin soveltaa poliittikan tasolla.</p>	<p>Kestävyyden muutos politiikan tasolla edellyttää muutosta käsitteellistämässä ja ajattelumallissa. Antroposeenin aikakaudella ihmisen toiminnalla on odottamattomia vaikutuksia ekosysteemeihin; ihmisten ahneus syrjäyttää muita lajeja. Ihmisten ekosysteemille haitallinen toiminta uhkaa maapalloa, jonka resurssit eivät kestä nopeita ja ennakoimattomia muutoksia lähitulevaisuudessa. Seurauksena haittoja ihmisten hyvinvointiin. Edessä vakava dilemma; kuinka me ja tulevat sukupolvet, ihmiset ja muut lajit, pystymme elämään hyvää elämää ekosysteemejä pilaamatta. Länsimaiset hyvinvointivaltiot perustuvat antroposentrisen perinteeseen, jossa ihmisyhteiskuntien kehitys on katsottu riippumattomaksi ekologisista rajoituksista.</p> <p>Ihmisen poikkeuksellisuuden paradigma:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Ihmiset erillisiä luonnosta. Ympäristön yksipuolinen hallitseminen mahdollista ja toivottavaa. 2) Luonto on joukko inhimillisiin tarkoituksiin käytettäviä resursseja. Ympäristön resurssit ovat rajattomat. 3) Ihmiset ovat muita lajeja parempia, mikä antaa ihmiskunnalle oikeuden käyttää niitä hyväkseen. 4) Yksittäisellä yksilöllä tai kansakunnalla on korkea arvo (minä / me vastaan muut) 5) Pääasiassa lyhyen aikavälin hyödyt otetaan toiminnassamme huomioon. 6) Edistys rinnastetaan loputtomaan talouskasvuun. Hyvinvointi liittyy suurelta osin aineelliseen elintasoon. 7) Riskit hyväksytään ja omaksutaan aktiivisesti. 8) Kohtaamamme ongelmat voidaan ratkaista teknologian kehityksen avulla 9) Taloudelliset näkökohdat ovat ensisijaisia päätöksenteossa. 10) Rationaaliset tieteet ovat parempia kuin intuitio ja tunteet. <p>Ihmisen poikkeuksellisuusmalli vaikuttaa sosiaalipolitiikkaan monin tavoin. Esimerkiksi, koska inhimillinen kehitys on rinnastettu materiaaliseen kasvuun, hyvinvoinnin käsite on ymmärretty suurelta osin rahallisina tai sosiaalisina resursseina. Tulevaisuuden ekososiaaliset riskit ovat ristiriidassa hyvinvointivaltioiden turvallisuus- ja hyvinvointilupausten kanssa. Yksilö on erottamaton osa monimutkaista suhteiden verkkoa. Järjestelmät ovat riippuvaisia toisistaan. Ekosysteemit ovat ihmisten hyvinvoinnin edellytys ja ihmisten suhde luontoon on symbioottinen.</p> <p>Vastine poikkeuksellisuuden paradigmat eli suhteellinen paradigma</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Ihmiset ovat osa luontoa; olemme pohjimmiltaan yhteydessä ekosysteemeihin 2) Luonto on liittolainen, joka tarjoaa meille kaiken, mitä tarvitsemme elämiseen. Ekosysteemien rajoja ja uudistumiskykyä kunnioitetaan. 3) Kaikki lajit ovat riippuvaisia toisistaan. Kaikki elävät olennot ovat luonnostaan arvokkaita. 4) Suhteiden verkko on erittäin tärkeä. Välittämismme on laaja-alaista/laajalle levinnyttä. 5) Ihmisen toiminnalla on sekä välittömiä vaikutuksia että vaikutuksia, jotka säteilevät vuosisatojen ajan. 6) Edistymisen tarkoittaa terveiden elinolojen ylläpitämistä kaikille maapallon lajeille. Hyvinvointi ymmärretään suhteellisesti, ja elämän epämateriaalisia aspekteja/puolia/ näkökulmia arvostetaan. 7) Varoimenpiteet ja riskien välttäminen ovat tärkeitä toimintaohjeitamme. 8) Teknologia tarjoaa hyödyllisiä innovaatioita kestävään tarpeiden tyydyttämiseen. 9) Päätöksenteko perustuu kokonaisvaltaiseen keskusteluun. Ympäristönsuojelu ja sosiaalinen kestävyys ovat taloudellisia näkökohtia suuremmat. 10) Ihmiset eivät luota vain älykkyyteen, vaan myös intuitioon, tunteisiin ja sisäiseen viisauteen. <p>Ihmisen hyvinvointi on sosiaalipolitiikan perimmäinen tavoite, vaikka hyvinvointivaltioissa päättäjät eivät ole kokeneet tarvetta keskustella ja määritellä sitä. Sen sijaan on keskitytty hyvinvoinnin välineisiin ja indikaattoreihin. Aineellisiin vaurauksiin keskittymällä, nämä indikaattorit eivät huomioi uusia hyvinvointiongelmia, kuten stressi ja kiireinen elämäntapa, masennus, yksinäisyys, päihteiden väärinkäyttö ja ympäristölle tuhoisa käyttäytyminen.</p> <p>Ilman syvempää kiinnostusta hyvinvoinnin sisältöön, kestävyys siirtymän mahdollisuus hyvinvointivaltioissa on epätodennäköistä. Tarvitsemme kokonaisvaltaisempaa ymmärrystä ihmisten tarpeista ja hyvinvoinnista. Laajempi hyvinvoinnin ymmärtäminen on silloin ydin, jonka ympärille kestävät yhteiskunnat voidaan rakentaa.</p>
	perustelee tarpeen kestävämmälle	Tieteellinen artikkeli	Artikkeli teoreettisesti moninainen	Nykyinen taloustiede perustuu näkemukseen, jossa ihmiset ja yhteiskunta ovat erillisiä luonnosta. Kestävämpi muutos edellyttää uudenlaista näkemystä ihmiskunnan asemasta planeetalla ja ihmisistä osana luontoa.

<p>Helne Tuula & Hirvilammi Tuuli 2017</p> <p>Britannia</p> <p>The relational conception of well-being as a catalyst for the ecosocial transition.</p>	<p>hyvinvointikäsitykselle, jotta ekososiaalinen muutos olisi mahdollista.</p>		<p>(sosiaalipolitiikan ekososiaalinen koulukunta, hyvinvointitutkimus, ekofilosofia, ekososiaalityö, humanistinen psykologia, kestävä kehitys, degrowth “supistuva kasvu”)</p>	<p>Ymmärrys yhteydestä ja keskinäisestä riippuvuudesta muuttaa hyvinvointikäsitystä. Hyvinvointi ei yksilöllistä, vaan riippuvaista ihmisten suhteista keskenään ja luontoon. Kestävyyden saavuttaminen edellyttää laajempaa käsitystä ihmisten tarpeista. Sosiaalityössä tulee laajentaa hyvinvoinnin käsitettä, huomioida luontoyhteys ja hyvinvoinnin käsitteen tulisi perustua teoriaan tarpeista. Tarpeiden tyydyttämisellä on sosiaalisia ja ekologisia seurauksia. Tarpeisiin perustuva hyvinvoinnin käsite on oltava koska:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ihmiset ovat aina riippuvaisia muista olioista ja ympäröivästä maailmasta • Kaiken haavoittuvaisuuden hyväksyminen ja huoli kestävästä • Ihmisen aktiivinen rooli oman hyvinvoinnin rakentajana, otetaan huomioon ihmisen voimavarat/ kapasiteetti -> lupaavimmat hyvinvointia lisäävät menetelmät toimintakeskeisiä Henkilökohtainen ja sosiaalinen hyvinvointi toistaan riippuvaista. Hyvinvointia tuotetaan sosiaalisten, poliittisten, taloudellisten ja kulttuuriprosessien kautta <p>Hyvinvoinnilla myös poliittinen luonne, kestävä huomioivassa politiikassa tarpeet ja hyvinvointi lähenevät toisiaan. Perustarpeet samoja kaikissa kulttuureissa ja kaikkina aikoina, siksi politiikka ei voi muuttaa tarpeitamme – mutta se voi muuttaa tarpeiden toteuttamista. Esim. Toteutetaanko kestävä tarpeiden tyydyttämistä vai tuhotaanko planeetan resurssit? Ekososiaaliselle muutokselle edellytys on, että ihmiset alkavat ohjata toimintaansa, tarpeiden, ei halujen perusteella> Edellyttää käsitteellistä muutosta, jossa halujen ja mieltymien hallitsevasta kielestä siirrytään puhumaan tarpeista.</p> <p>Hyvinvointi- ja tarpeellisuusterioriat olleet antroposentrisia. Tärkeää tarkistaa hyvinvointiteoriat niin, että ne pohjautuvat ihmisen ja luonnon suhteisiin ja ihmisen toiminnan biofyysisten rajojen ymmärtämiseen. Sosiaalityön mahdollista olla puolueetonta, sillä ihminen jo nähdään osana ympäristöään teoreettisesti. Vaikka ymmärretty rajoitetusti sosiaaliseen, poliittiseen ja taloudelliseen ympäristöön, painottamatta luonnollista ympäristöä. Sosiaalityössä tarvitaan laajentumista ekologisiin huolenaiheisiin. Sosiaalityö suhteessa luonnon kanssa. Sosiaalityön tulisi ottaa huomioon luonto interventioissaan, koska sosiaalityön on osa luontoa. Relationaalisesti ihmisen hyvinvointi riippuu ekosysteemien tarjoamista resursseista ja ihmisen toiminnalla on vaikutus niihin. Hyvinvoinnin ulottuvuudet riippuvaisia toisistaan. Lukuun ottamatta hengissä pysymisen tarvetta, niitä ei voi asettaa tärkeysjärjestykseen.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Ytimekäs, selkeä, ei loputon lista 2) Sisältää tärkeimmät hyvinvoinnin ulottuvuudet, sovellettavissa arkipäivään ja sosiaalityöhön 3) Relationaalinen näkemys korostaa altruismia, ihmistenvälisyyttä, yhteisöllisyyttä. Muiden ihmisten ja lajien tarpeiden tyydytys tuo ihmisille hyvinvointia 4) Having-ulottuvuuden yliarvioiminen johtaa muun tarpeen uhraamiseen. (Perustarpeet?) 5) Talouskasvu ei ole hyvinvoinnin edellytys 6) Kuluttajakulttuuri yhteensopimaton ihmisten tarpeiden kanssa. Itsensä toteuttamisen tarve tärkeä. Sisäisten kutsumusten mukaan eläminen mahdollistuu perustulolla. 7) Tarpeisiin perustuva lähestymistapa on houkutteleva tapa käsitellä kestävyttä motivoivasti ja kattavasti verrattuna perinteiseen kestävyysajatteluun (kestävyyden 3 ulottuvuutta ekologinen, sosiaalinen ja taloudellinen). Perinteinen näkemys ei ole ollut myöskään suhteellista. <p>Aiemmin politiikassa laiminlyöty kestävä kehityksen dynaamiset evoluutio- ja muutosvoimat: rakkaus, luovuus ja improvisaatio eli Helneen ja Hirvilammin mukaan HDLB.</p> <p>Kestävä hyvinvoinnin käsitteellistäminen myötävaikuttaa ekososiaalisen sosiaalityön kehittämiseen/ kehittämiseen. Samanaikaisesti voidaan kehittää poikittieteellisyttä kestävä hyvinvoinnin edistämiseksi.</p> <p>Ekososiaalipolitiikka, ekososiaalinen työ ja kestävä kehityksen tiede rakentuvat tunnistamiseen ekosysteemien ja yhteiskunnan keskinäisestä riippuvuudesta.</p> <p>Yhteiskunnan ja ekosysteemien suhde on luonnostaan normatiivista ja moraalista: se on herkkää sekä ihmisten epäoikeudenmukaisuudelle että ekosysteemien haavoittuvuudelle ja edellyttää kiireellisiä toimia.</p> <p>Ekososiaalinen toiminta edellyttää sosiaalialan ammattilaisilta sitoutumista ekososiaaliseen toimintaan; muutosmyönteisyyttä, oppimishalukkuutta, keskittymistä sosiaalisiin muutoksiin ja jopa halukkuutta osallistua poliittisiin liikkeisiin. Tärkeää on tietoisuuden lisääminen maailmanlaajuisesta kärsimyksestä ja kohtuullisesta hyvinvoinnin käsityksestä sekä lisätä toivoa toiminnan tuomasta muutoksesta.</p>
--	--	--	--	---

<p>Matthies Aila-Leena, Peeters Jef, Hirvilammi Tuuli & Stamm Ingo</p> <p>2020</p> <p>Britannia</p> <p>Ecosocial innovations enabling social work to promote new forms of sustainable economy.</p>	<p>tutkittua kestävän talouden teorian ja käytännön esiin nousevia mahdollisuuksia, jotka ovat merkityksellisiä sosiaalisen työn tavoitteisiin nähden.</p>	<p>Tutkittu "ekososiaalisia innovaatioita", ts. sosiaalisia innovaatioita jotka yhdistävät ekologiset ja sosiaaliset tavoitteet.</p> <p>Analysoitu, miten nämä sosiaalityön ruohonjuuritason innovaatiot heijastavat tärkeitä yhteisiä käsitteitä vaihtoehtoisista talouksista.</p>	<p>Laadullinen tietojoukko koostui 50 ekososiaalisesta innovaatiosta ja kuudesta tapaustutkimuksesta viidessä Euroopan maassa.</p>	<p>Sosiaalityön tutkimus ja käytäntö osoittavat ympäristön kestävyden tulleen jo tärkeäksi. Kestämättömiin taloudellisiin rakenteisiin saatava kiireellisesti muutos. Tutkimuksen mukaan on olemassa monipuolisia ekososiaalisia innovaatioita, jotka uudistavat taloudellisia tarkoituksia ja arvostavat talouden monimuotoisuutta ja demokratiaa. Vaihtoehtoisilla työn muodoilla voidaan osallistaa työmarkkinoilta syrjäytyneitä ihmisiä ja tässä nähdään yhteistyömahdollisuuksia sosiaalityön kanssa. Ekososiaaliset innovaatiot = sosiaalisia innovaatioita, joissa yhdistyvät ekologiset ja sosiaaliset tavoitteet. ESIT ovat mm. käytännön projekteja, verkostoja, paikallisia organisaatioita; kierrätys, yhteisölliset puutarhat, sosiaaliset ravintolat, tilat luovalle yhteisölliselle toiminnalle. Ekososiaaliset innovaatiot toimivat usein tarkalla kohdekentällä.</p> <p>Olemassa olevaa tutkimustietoa vähän siitä, kuinka sosiaalityö liittyy kestävyden taloudelliseen ulottuvuuteen. Lisääntyneestä tutkimuksesta huolimatta sosiaalityön ja kestävyden alalla vähän teoreettista ja empiiristä tietoa uusista taloudellisista näkökulmista, merkityksestä ja soveltamisesta sosiaalityössä. Jo olemassa oleva kollektiivisuus luo mahdollisuuden kehittää uutta ympäristöllistä, taloudellista ja yhteiskunnallista toimintaa.</p> <p>Hybridisekoitukset eli sellaiset sosiaaliset innovaatiot, joita organisoivat yhdistykset, osuuskunnat ja sosiaaliset yritykset yhdistävät toiminnassaan taloudellisten markkinoiden välineitä julkiselta sektorilta, kansalaisyhteiskunnan organisaatioilta ja epäviralliselta sektorilta sekä yhteistyö näiden hybridisekoitusten kanssa haastaa jo yleiset käsitykset, jotka tunnustavat vain markkinatalouden ja palkkatyön. .</p> <p>Yhteistyö työmarkkinoitoimijoiden kanssa mahdollistaa julkisen rahoituksen sekä tulot edut osallistujille.</p> <p>Toiminta muokkaa ymmärrystä markkinatalouden ja työn välisistä suhteista. Työlle tarvitaan merkityksellisiä vaihtoehtoja, erityisesti silloin kun työllistyminen on haastavaa.</p> <p>Ekososiaalisten innovaatioiden tuottamat ideat, työ ja palvelut arvokkaita yhdistäessään sosiaalisia, ekologisia ja taloudellisia tarkoituksia. Ekososiaaliset innovaatiot mahdollisuuksia sosiaalityöhön työmarkkinoilta syrjäytyneiden kanssa, käyttäjät usein hyvinvointipalveluiden ja julkisten etuuskäyttäjiksi/saajiksi.</p> <p>Näin sosiaalipalveluissa mahdollisuus käyttää luonnonvarojen kestäväällä tavalla ja edistää kestävästä taloudesta. Tähän on tarpeen kiinnittää sosiaalialalla enemmän huomiota ja laajentaa sosiaalityön koulutuksen ekologista näkökulmaa.</p> <p>Vaihtoehtoiset talouden muodot eivät vain tarjoa alustaa sosiaalityön käytännölle, vaan sosiaalityön osaamista tarvitaan vahvistamaan niitä monin tavoin.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sosiaalityöllä voidaan tukea yhteisön rakentamista yhteisötaloudessa • Kriisitilanteissa voidaan hyödyntää sosiaalityön asiantuntemusta esim. Sosiaalisista suhteista. <p>Talousajattelua muutettava ja sosiaalityöhön uusi taloudellinen näkökulma voittoa tavoittelevan talousajattelun sijaan. Sosiaalityöllä ei voi olla paljon vaikutusta sosiaaliseen oikeudenmukaisuuteen ja ympäristön kestävyteen ilman talouden muutosta. Ekososiaaliset innovaatiot eivät voi korvata perinteisen hyvinvointivaltion tarjoamaa sosiaaliturvaa. Ekososiaaliset innovaatiot antavat sosiaalityölle mahdollisuuden kuvitella vaihtoehtoisia kestävämpiä toimintatapoja. On tarve kehittää konkreettisia sosiaalis-taloudellisia käytäntöjä, uutta logiikkaa ja tehdä institutionaalisia muutoksia. Ekososiaaliset innovaatiot tarjoavat vaihtoehtoisia näkökulmia. Sosiaalityö voi tarjota uusia ammatillisia käytäntöjä työttömille suunnatussa sosiaalityössä niin julkisella sektorilla, kuin yksityisellä ja erilaisissa voittoa tavoittelemattomissa ympäristöissä. Ekososiaaliset innovaatiot osoittavat, että ihmisillä voi olla mielekästä toimintaa työmarkkinoiden ulkopuolella ja että monimuotoinen työ voi olla kestävämpää. Aikaa pitäisi käyttää vähemmän palkkatyössä ja tulisi keskittyä enemmän muihin elämän osa-alueisiin ja kestäväan talouteen. Tällä olisi merkittäviä vaikutuksia terveyteen, ympäristöön ja sosiaaliseen eriarvoisuuteen. Sosiaalityössä voidaan siirtyä "hoidollisesta" lähestymistavasta sosiaalialan edustajiksi yhteisöihin ja yhteisöt tulee olla enemmän työn keskiössä. Sosiaalityöllä edelleen tärkeä rooli julkisen hyvinvoinnin edistämässä ja työllisyyden hoidossa tukemassa ihmisiä muutosinnoivaatioihin.</p>
---	--	---	--	--

<p>Stamm Ingo, Matthies Aila-Leena, Hirviammi Tuuli & Närhi Kati</p> <p>2020</p> <p>United Kingdom</p> <p>Combining labour market and unemployment policies with environmental sustainability? A cross-national study on ecosocial innovations</p>	<p>Tutkia miten ekososiaaliset innovaatiot uusine käytäntöineen (yhdistäessään sosiaaliset ja ympäristölliset tavoitteet) liittyvät työmarkkina- ja työttömyyspolitiikkaan ja mitkä ovat ekososiaalisen politiikan mahdollisuudet.</p>	<p>Monikansallinen taustatutkimus ekososiaalisista innovaatioista.</p>	<p>Neljän Euroopan maan ekososiaaliset innovaatiot; Suomessa, Saksassa, Belgiassa ja Italiassa.</p>	<p>Alalla on arvokkaita ideoita, välineitä ja ohjelmia kestävyden edistämiseksi, joita ei ole vielä integroitu työmarkkina- ja työttömyyspolitiikkaan. Suomessa vapaaehtoisten haasteena, että heidät luokitellaan työttömiksi, syrjäytyneiksi jne., vaikka ovat sitoutuneita ESI-toimintaan. Kaikissa tutkimusmaissa ESIt kytkeytyy työmarkkina- ja työttömyyspolitiikkaan. Toiminta edellyttää julkista tukea. ESIt tällä hetkellä riippuvaisia julkisista instituutioista, kuten te-palveluista. ESIt voivat tarjota mahdollisuuden toteuttaa ympäristötavoitteista työmarkkina- ja työttömyyspolitiikkaa. Työllistämiskokeilujen ympäristövaikutukset usein välillisiä, ei suunniteltuja. Eseissä alakohtainen-, organisaatio- ja yksilötaso -> yhteydessä toisiinsa. Alakohtainen taso = julkinen tuki (veronpalautukset, sosiaalitalous, työllisyysohjelmat)</p> <p>Organisaatiotaso = ESIt ja vastaavat toimijat, kestävät orggamosaatiot</p> <p>Ei riittävästi arvostusta. Vähäinen julkinen tuki. Tarvitaan kansallisia ja alueellisia ohjelmia tukemaan kestäviä organisaatioita. Esien ympäristötavoitteiden liittäminen sosiaalisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin (sosiaaliturva, minimitoimeentulo, koulutus, kulttuuritoiminta). Esien toimintojen laajentaminen ja kehittäminen sekä vakiinnuttaminen. Esit esimerkkinä ympäristön kestävyden integroimisessa palveluihin. Yksilötaso = ohjelmia ja toimenpiteitä työttömille. Tutkimusmaissa puuttui selkeä yhteys työttömyyspolitiikan ja ympäristökestävyden välillä. Tarjonnassa ei ymoäristötavoitteisia vaihtoehtoja, esim. Ei mahdollisuutta pätevytyä alalle. Yksilötasolle tulisi tarjota mahdollisuus tehdä kestäviä ratkaisuja (esim. Hyötyviljely) Työttömille tulisi tarjota mahdollisuus osallistua Esi-toimintaan työttömyysetuudella, ilman pelkoa pakoitteista. Suomessa mahdollista epävirallisiin ratkaisuihin, mutta järjestelmä kaipaa muutosta. Työajan lyhentäminen, perustulo. Työmarkkinoiden ja työllisyyspolitiikan muutos ratkaisevaa kestäväälle tulevaisuudelle. Vaatii sosiaalisen ymmärtämisen yhteyden ymmärtämisen ympäristön kanssa. Yhteisöorganisaatioiden, yhteishyödykkeiden ja yhteistuotannon merkityksen kasvaminen tulevaisuudessa > Esien roolin lisääntyminen tulevaisuudessa.</p>
--	--	--	---	---